

Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Korzenna

Korzenna, kwiecień 2025 roku

Projekt pn. „Małopolskie centra usług społecznych”
współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus,
Program Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027.

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
1. CEL I METODOLOGIA BADAŃ	5
Cele szczegółowe badania:	5
Grupy docelowe badań	7
Zastosowane metody badań	8
Dobór próby do badań	9
2. WNIOSKI I REKOMENDACJE	11
Ogół mieszkańców	11
Rodziny z dziećmi	22
Dzieci i młodzież	29
Seniorzy	35
Osoby z niepełnosprawnościami	42
3. ANALIZA DANYCH ZASTANYCH	48
CHARAKTERYSTYKA DEMOGRAFICZNA GMINY KORZENNA	48
ZAKRES I SKALA POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY KORZENNA W OBSZARZE POMOCY SPOŁECZNEJ	58
Osoby korzystające ze świadczeń finansowych i niefinansowych w pomocy społecznej	58
Główne powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej	67
Usługi na rzecz osób z niepełnosprawnościami i seniorów	74
Usługi opiekuńcze, opieka wytchnieniowa i inne	78
ZASOBY INSTYTUCJONALNE I OBYWATELSKIE W GMINIE KORZENNA	81
4. ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ ILOŚCIOWYCH	97
CHARAKTERYSTYKA POPULACJI BADANIA ANKIETOWEGO	97
SZCZEGÓŁOWE WYNIKI BADAŃ	102
Rodziny jednopokoleniowe z dziećmi (rodzice i dzieci)	102
Rodziny wielopokoleniowe (dziadkowie, rodzice i dzieci)	113
Osoby z niepełnosprawnościami	123
Osoby starsze	131
Wolny czas	136

Aktywność obywatelska	145
5. ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ JAKOŚCIOWYCH - zogniskowane wywiady grupowe (FGI) 150	
CHARAKTERYSTYKA POPULACJI BADANIA JAKOŚCIOWEGO	150
ANALIZA ZEBRANEGO MATERIAŁU BADAWCZEGO	152
Grupa I – diagnoza potrzeb i potencjałów społecznych w zakresie usług społecznych dla ogółu mieszkańców	152
Grupa II – diagnoza potrzeb i potencjałów społecznych w zakresie usług społecznych dla dzieci i młodzieży oraz rodzin z dziećmi	156
Grupa III – diagnoza potrzeb i potencjałów społecznych w zakresie usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami	160
Grupa IV – diagnoza potrzeb i potencjałów społecznych w zakresie usług społecznych dla osób starszych 65+	163
SPIS WYKRESÓW	167
SPIS TABEL	170

Wstęp

Polityka społeczna realizowana w Gminie Korzenna odgrywa istotną rolę w rozwoju lokalnym oraz poprawie jakości życia mieszkańców. W odpowiedzi na dynamicznie zmieniające się potrzeby wspólnot lokalnych, uchwalono ustawę z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. Przepisy te umożliwiają przekształcenie dotychczasowych ośrodków pomocy społecznej w nowoczesne Centra Usług Społecznych (CUS), których celem jest zwiększenie dostępności i efektywności świadczenia usług społecznych.

Zgodnie z ustawą, usługi społeczne to działania podejmowane przez gminę w celu zaspokajania potrzeb lokalnej społeczności. Są one świadczone bezpośrednio – w formie niematerialnej – na rzecz osób, rodzin, grup mieszkańców lub całej wspólnoty, przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje, jeśli wymagają tego przepisy szczególne. Ustawa wskazuje 14 obszarów, w ramach których mogą być realizowane usługi społeczne, m.in.: politykę prorodziną, pomoc społeczną, ochronę zdrowia, edukację, kulturę, przeciwdziałanie bezrobociu, wsparcie osób z niepełnosprawnościami oraz reintegrację zawodową i społeczną.

Ustawodawca podkreśla konieczność dostosowania działań Centrum Usług Społecznych do rzeczywistych potrzeb i zasobów lokalnej społeczności. W związku z tym rozpoczęto opracowanie dokumentu pn. *Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Korzenna*. Celem diagnozy jest dostarczenie władzom gminy kompleksowej wiedzy na temat aktualnych potrzeb mieszkańców oraz możliwości środowiska lokalnego w zakresie świadczenia usług społecznych.

Na podstawie zgromadzonych danych Gmina Korzenna będzie mogła opracować programy usług społecznych precyzyjnie dostosowane do rzeczywistych oczekiwań mieszkańców. Planowane utworzenie Centrum Usług Społecznych stanowi realną szansę na wdrożenie nowoczesnego modelu wsparcia, opartego na zasadach powszechności, podmiotowości, jakości, kompleksowości, współpracy, pomocniczości oraz wzmacniania więzi społecznych.

1. CEL I METODOLOGIA BADAŃ

Poniższy opis przedstawia założenia metodologiczne przeprowadzonej diagnozy potrzeb i potencjału Gminy Korzenna w zakresie usług społecznych. Przyjęte podejście badawcze umożliwiło kompleksowe ujęcie zarówno obiektywnych, jak i subiektywnych aspektów zapotrzebowania na usługi społeczne, a także identyfikację lokalnych zasobów umożliwiających ich realizację.

Celem głównym badania jest diagnoza zapotrzebowania i popytu na usługi społeczne wśród mieszkańców Gminy Korzenna oraz identyfikacja lokalnego potencjału w zakresie ich realizacji. Badanie ma dostarczyć rzetelnych podstaw do planowania adekwatnych działań w obszarze polityki społecznej oraz projektowania oferty usług społecznych odpowiadających rzeczywistym potrzebom społeczności lokalnej.

W celu realizacji założonego celu głównego konieczne było wyodrębnienie bardziej szczegółowych obszarów analizy. Cele szczegółowe zostały sformułowane tak, aby umożliwić wieloaspektowe ujęcie problematyki – zarówno z perspektywy dostępnych danych statystycznych, jak i subiektywnych opinii mieszkańców, przedstawicieli instytucji publicznych oraz lokalnych partnerów społecznych. Ich realizacja pozwoliła uchwycić złożoność wyzwań stojących przed gminą oraz zidentyfikować zasoby, które mogą stanowić fundament skutecznej polityki społecznej.

Cele szczegółowe badania:

1. Analiza danych zastanych – oszacowanie zakresu i skali potrzeb na poszczególne typy usług społecznych oraz identyfikacja dostępnych lokalnych zasobów, które mogą stanowić bazę do rozwoju ich podaży.
2. Rozpoznanie potrzeb subiektywnych – zbadanie odczuwanych przez mieszkańców, w szczególności osób w trudnej sytuacji życiowej, potrzeb w zakresie usług społecznych.
3. Ocena potencjału lokalnych podmiotów ekonomii społecznej (PES) – identyfikacja możliwości świadczenia usług społecznych przez lokalnych partnerów oraz określenie ich oczekiwań dotyczących wsparcia w tym zakresie.
4. Identyfikacja wyzwań instytucjonalnych – analiza najważniejszych barier i potrzeb związanych z planowaniem i realizacją usług społecznych z perspektywy pracowników

instytucji publicznych i organizacji pozarządowych działających na rzecz mieszkańców gminy.

W celu realizacji założonych celów – zarówno głównego, jak i szczegółowych – niezbędne było sformułowanie kluczowych pytań badawczych, które ukierunkowały cały proces diagnozy. Pytania te pozwoliły na wieloaspektowe uchwycenie zarówno zapotrzebowania na konkretne usługi społeczne, jak i dostępnych zasobów oraz barier związanych z ich świadczeniem. Ich konstrukcja uwzględniała perspektywę mieszkańców, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych oraz podmiotów ekonomii społecznej. Umożliwiło to zebranie danych ilościowych i jakościowych, które łącznie dają pełniejszy obraz sytuacji społecznej w gminie oraz potencjału do rozwoju usług społecznych.

Wśród kluczowych pytań, na które badanie miało przynieść odpowiedzi, znalazły się:

1. Jaki jest zakres, skala oraz kierunek zmian (tendencje wzrostowe lub spadkowe) w zapotrzebowaniu na konkretne usługi społeczne, na podstawie analizy danych zastanych?
2. Z jakimi kluczowymi problemami i wyzwaniem społecznymi borykają się mieszkańcy gminy, których rozwiązanie może wymagać wsparcia w formie usług społecznych?
3. Jakiego rodzaju wsparcia oczekują mieszkańcy w kontekście zidentyfikowanych problemów?
4. Które grupy społeczne wymagają priorytetowego objęcia pomocą w zakresie usług społecznych?
5. Jakie typy usług społecznych powinny być wdrażane w pierwszej kolejności, by skutecznie odpowiedzieć na najpilniejsze potrzeby?
6. Jakie potrzeby i problemy społeczne identyfikują pracownicy instytucji publicznych i organizacji pozarządowych działających na rzecz mieszkańców (m. in. OPS, PCPR, szkoły, PES)?
7. Jakimi zasobami infrastrukturalnymi, finansowymi i organizacyjnymi dysponuje gmina oraz lokalni partnerzy społeczni, które mogą stanowić podstawę rozwoju usług społecznych?
8. Jaki potencjał zaangażowania społecznego (np. wolontariatu) istnieje wśród mieszkańców gminy, szczególnie wśród młodzieży i seniorów?

Grupy docelowe badań

W badaniu uwzględniono szerokie spektrum grup docelowych, co pozwoliło na uchwycenie różnorodnych perspektyw dotyczących zarówno potrzeb w zakresie usług społecznych, jak i możliwości ich świadczenia. Zidentyfikowano trzy główne kategorie respondentów:

I. Główni odbiorcy usług społecznych:

1. Rodziny z dziećmi – w tym dzieci z niepełnosprawnościami, dzieci wychowujące się w środowiskach doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych oraz dzieci w sytuacjach kryzysowych.
2. Osoby starsze – wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu ze względu na wiek, stan zdrowia lub stopień niepełnosprawności, a także ich opiekunowie.
3. Osoby z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunowie.
4. Osoby z zaburzeniami psychicznymi lub w kryzysie psychicznym oraz osoby je wspierające.
5. Osoby znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej lub zagrożone wykluczeniem społecznym – m.in. osoby w kryzysie bezdomności, osoby opuszczające zakłady karne.
6. Młodzież – jako grupa wymagająca szczególnej uwagi w kontekście profilaktyki, edukacji oraz wsparcia psychicznego i rozwojowego.
7. Ogół mieszkańców Gminy Korzenna – jako źródło ogólnego obrazu potrzeb i oczekiwań wobec lokalnego systemu usług społecznych.

II. Przedstawiciele instytucji publicznych i organizacji pozarządowych - pracownicy instytucji działających na rzecz powyższych grup, w tym m.in. ośrodka pomocy społecznej (OPS), powiatowego centrum pomocy rodzinie (PCPR), szkół, organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej (PES), których wiedza ekspercka oraz doświadczenie operacyjne stanowią istotne źródło informacji o lokalnych problemach i zasobach.

III. Podmioty ekonomii społecznej oraz firmy - obecni i potencjalni wykonawcy usług społecznych, w tym podmioty ekonomii społecznej, organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorstwa, których udział w systemie usług społecznych może przyczynić się do zwiększenia ich dostępności i różnorodności

Zastosowane metody badań

W celu kompleksowego rozpoznania stanu świadczenia usług społecznych oraz potrzeb mieszkańców Gminy Korzenna zastosowano strategię tzw. metod mieszanych (mixed methods), łączącą podejście ilościowe i jakościowe. Takie rozwiązanie umożliwiło zebranie zarówno danych statystycznych i porównywalnych, jak i pogłębionych informacji wynikających z doświadczeń i opinii kluczowych uczestników systemu usług społecznych.

Zastosowane metody badawcze obejmowały:

- **Analizę danych zastanych** – w tym dokumentów strategicznych, danych statystycznych, sprawozdań instytucji oraz informacji demograficznych. Celem tej analizy było określenie aktualnego stanu świadczenia usług społecznych, identyfikacja trendów oraz dostępnych zasobów.
- **Badania ilościowe** – zrealizowane w formie ankiety skierowanej do mieszkańców gminy. Ich celem było rozpoznanie subiektywnych potrzeb w zakresie usług społecznych oraz identyfikacja oczekiwań wobec gminnych działań.
- **Badania jakościowe** – obejmujące wywiady fokusowe (FGI) z przedstawicielami m. in. instytucji publicznych, organizacji pozarządowych i przedsiębiorców. Dyskusje grupowe pozwoliły na pogłębione zrozumienie lokalnych wyzwań, zasobów, barier i szans związanych z planowaniem oraz wdrażaniem usług społecznych. Fokusy umożliwiły również wymianę doświadczeń i ocenę funkcjonujących rozwiązań z perspektywy min. osób aktywnie zaangażowanych w kreowanie polityki społecznej w gminie.

Zastosowanie powyższych metod umożliwiło przeprowadzenie diagnozy w sposób wieloaspektowy i osadzony w lokalnym kontekście, co stanowi solidną podstawę do formułowania rekomendacji i planowania dalszych działań.

Dobór próby do badań

W celu zapewnienia reprezentatywności wyników oraz możliwości ich uogólnienia na całą populację mieszkańców Gminy Korzenna, w badaniu zastosowano podejście zbliżone do doboru losowego. Wielkość próby (n) została oszacowana przy wykorzystaniu dostępnych narzędzi statystycznych, m. in. kalkulatora wielkości próby dostępnego online.

Przy wyznaczaniu liczebności próby uwzględniono następujące parametry:

- Szacowana frakcja (p): 50% – wartość domyślna, stosowana w przypadku braku wcześniejszych danych, zapewniająca najwyższą wariancję i zachowująca ostrożność estymacji.
- Poziom istotności (α): 0,05 – odpowiadający 95% poziomowi ufności.
- Wielkość populacji generalnej (N): aktualna liczba mieszkańców Gminy Korzenna, zgodnie z danymi demograficznymi.
- Dopuszczalny błąd oszacowania (e): 5% – standardowy poziom precyzji w badaniach społecznych.

Dodatkowo, aby zagwarantować strukturalną reprezentatywność próby i uchwycić różnorodność społeczności lokalnej, przeprowadzono dobór kwotowy, oparty na cechach uznanych za kluczowe z punktu widzenia popytu na usługi społeczne:

a) Określenie cech kluczowych dla badania

W procesie planowania badania zidentyfikowano trzy zasadnicze cechy populacji, które mają istotne znaczenie dla analizy potrzeb społecznych:

- Płeć (kobiety, mężczyźni),
- Miejsce zamieszkania (podział na sołectwa)
- Kategoria wiekowa:
  - osoby w wieku przedprodukcyjnym (młodzież),
  - osoby w wieku produkcyjnym,
  - osoby w wieku poprodukcyjnym (seniorzy).

Te cechy posłużyły jako podstawa do podziału populacji na kategorie, w których proporcjonalnie dobierano respondentów.

b) Ustalenie kwot (proporcji) dla każdej kategorii

Na podstawie dostępnych danych demograficznych ustalono strukturę populacji według wybranych cech. Na tej podstawie określono, ile osób z każdej kategorii powinno znaleźć się w próbie, aby odzwierciedlała ona rzeczywisty rozkład cech w populacji. Takie podejście umożliwia uwzględnienie wewnętrznego zróżnicowania społeczności i pozwala na dokładniejsze wnioskowanie o potrzebach poszczególnych grup.

Tak oszacowana próba umożliwia uzyskanie wiarygodnych i precyzyjnych wyników przy zachowaniu efektywności organizacyjnej i kosztowej badania.

W przypadku badań jakościowych zastosowano natomiast dobór celowy – obejmujący osoby posiadające specjalistyczną wiedzę lub doświadczenie w zakresie usług społecznych. Do tej grupy należeli przedstawiciele instytucji publicznych, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych działających na rzecz społeczności lokalnej.

2. WNIOSKI I REKOMENDACJE

LP.	WNIOSEK	REKOMENDACJA
Ogół mieszkańców		
1.	Struktura społeczna gminy jest różnorodna. Wśród mieszkańców Gminy Korzenna najliczniejszą grupę w 2024 roku stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, tj. 9 048 osób (w tym 4 855 mężczyzn i 4 193 kobiet).	Dostosowanie polityki społecznej do potrzeb zróżnicowanej struktury demograficznej poprzez rozwój dostępnych, zintegrowanych i elastycznych usług społecznych wspierających mieszkańców na różnych etapach życia.
2.	Gmina Korzenna ma stabilną strukturę – przeważają mieszkańcy z długim stażem zamieszkania. Nowi mieszkańcy stanowią niewielką część populacji, co może oznaczać ograniczoną migrację do gminy.	Wzmacnianie lokalnej tożsamości oraz rozwój działań integrujących społeczność i przeciwdziałających depopulacji poprzez podnoszenie atrakcyjności osiedleńczej gminy, m. in. poprzez: dalszy rozwój oferty kulturalnej, edukacyjnej i sportowej dostępnej lokalnie, wspieranie lokalnych inicjatyw obywatelskich i międzypokoleniowych, poprawę dostępności do usług publicznych (np. transport, opieka zdrowotna, przedszkola), promowanie gminy jako miejsca przyjaznego rodzinom, przedsiębiorcom i osobom podejmującym decyzje o osiedleniu.
3.	Dla większości badanych mieszkańców Gmina Korzenna jest dobrym miejscem do życia. Stosunkowo niewiele osób (7%)	Mimo pozytywnej oceny większości mieszkańców warto przyjrzeć się grupie neutralnej – ich niezdecydowanie może sygnalizować

LP.	WNIOSEK	REKOMENDACJA
	postrzega warunki życia jako złe lub bardzo złe. Jest jednak spora grupa osób (16%), która ma neutralne odczucia, co może oznaczać zarówno brak większych problemów, jak i brak pozytywnych zmian.	potrzebę dalszych działań w obszarach, które nie są jeszcze wystarczająco rozwinięte. Warto zatem komunikować i promować już realizowane działania i inwestycje, zwiększać udział mieszkańców w procesach decyzyjnych i planowaniu rozwoju, nadal inwestować w projekty, które przynoszą szybko widoczne efekty w przestrzeni publicznej (np. wydarzenia lokalne, wykorzystanie atrakcyjnych terenów rekreacyjnych).
4.	Wśród problemów społecznych respondenci wszystkich badanych grup wymieniają złą sytuację finansową i brak stabilnej pracy.	Rozwój usług społecznych wspierających aktywizację zawodową i poprawę sytuacji materialnej mieszkańców poprzez integrację działań o charakterze socjalnym, edukacyjnym i doradczo-zawodowym. W związku z tym warto: rozwijać lokalne programy aktywizacji zawodowej we współpracy z urzędami pracy i NGO, oferować poradnictwo zawodowe i psychologiczne, w tym dla osób długotrwale bezrobotnych, wspierać tworzenie miejsc pracy przez lokalnych przedsiębiorców (np. granty, szkolenia), wdrażać programy edukacyjno-szkoleniowe (np. kursy przekwalifikowujące, umiejętności cyfrowe), łączyć wsparcie

LP.	WNIOSEK	REKOMENDACJA
		materialne z działaniami motywującymi do aktywności społeczno-zawodowej.
5.	Badania ujawniają także problemy infrastrukturalne (brak chodników, ścieżek rowerowych), które wpływają nie tylko na komfort życia, ale i na bezpieczeństwo, zwłaszcza najmłodszych.	Rozwój infrastruktury pieszo-rowerowej z uwzględnieniem potrzeb różnych grup mieszkańców, szczególnie dzieci i młodzieży, w celu poprawy bezpieczeństwa oraz jakości życia.
6.	Mieszkańcy gminy są podzieleni w kwestii odpłatności za usługi społeczne. Najwięcej osób (30%) opowiada się za ich pełnym finansowaniem z budżetu gminy, jednak ponad połowa badanych (łącznie 52%) akceptuje częściową odpłatność – często z zastrzeżeniem możliwości zwolnienia osób w trudnej sytuacji.	Wprowadzenie elastycznego modelu finansowania usług społecznych, zakładającego częściową odpłatność przy jednoczesnym zapewnieniu mechanizmów zwolnień lub ulg dla osób w trudnej sytuacji życiowej. Dodatkowo warto opracować jasne i transparentne kryteria przyznawania ulg i zwolnień oraz prowadzić działania informacyjne, by mieszkańcy rozumieli zasady odpłatności.
7.	Ponad połowa respondentów (59%) pozytywnie ocenia ofertę spędzania wolnego czasu w gminie. Jednak aż 27% nie ma zdania, a 14% ocenia ofertę źle – znaczący odsetek (41%) wskazuje na jakieś braki. Może to świadczyć o niedostosowaniu dostępnych aktywności do potrzeb różnych grup wiekowych i	Dostosowanie i poszerzenie oferty spędzania wolnego czasu w gminie do zróżnicowanych potrzeb mieszkańców poprzez rozwój działań kulturalnych, rekreacyjnych i integracyjnych skierowanych do różnych grup wiekowych i społecznych. W tym zakresie warto prowadzić regularne konsultacje społeczne, aby poznać oczekiwania różnych grup, rozwijać zróżnicowaną ofertę

LP.	WNIOSEK	REKOMENDACJA
	społecznych – np. młodzieży, seniorów, rodzin z dziećmi czy osób samotnych.	wydarzeń (warsztaty, spotkania tematyczne, wydarzenia plenerowe), wspierać lokalne organizacje w organizacji aktywności oddolnych, zapewnić dostępność infrastruktury (np. świetlice, kluby seniora, strefy młodzieżowe), promować już istniejące inicjatywy, by zwiększyć ich widoczność i frekwencję.
8.	Wyniki wskazują, że mieszkańcy oczekują bardziej zróżnicowanej, dostępnej i praktycznej oferty edukacyjnej, dostosowanej do różnych grup wiekowych i potrzeb rozwojowych. Mimo, że większość mieszkańców (64%) nie wskazuje niedoborów, to 36% respondentów odczuwa brak odpowiednich działań edukacyjnych. Oferta edukacyjna dedykowana różnym grupom społecznym (np. seniorom, młodzieży) jest wskazywana jako najslabiej rozwinięta i wymagająca poprawy. Istnieje wyraźna potrzeba tworzenia zajęć pozaszkolnych, wspierania edukacji dorosłych, w tym seniorów i rozwijania kompetencji kluczowych, takich jak języki, cyfryzacja i umiejętności społeczne.	Opinie respondentów skłaniają do wniosku, że konieczna jest równomierna dystrybucja oferty edukacyjnej na cały teren gminy, nie tylko w głównych ośrodkach. Ponadto zidentyfikowany poziom niezaspokojonych potrzeb sugeruje potrzebę dalszego rozwoju oferty edukacyjnej – bardziej zróżnicowanej i dostępnej dla różnych grup mieszkańców. Dobrym pomysłem wydaje się być stworzenie Gminnego Programu Edukacyjnego obejmującego: • kursy językowe i komputerowe, rozwój osobisty, emocjonalny i zawodowy, zajęcia edukacyjne i praktyczne, • praktyczne szkolenia i kursy zawodowe, również z możliwością uzyskania certyfikatu,

LP.	WNIOSEK	REKOMENDACJA
	Dodatkowo pojawia się wyraźny sygnał dotyczący potrzeby rozwoju oferty świetlic, otwartych także poza godzinami lekcyjnymi.	• warsztaty i spotkania rozwojowe – zarówno dla dzieci, młodzieży, jak i dorosłych, • edukację międzypokoleniową opartą na wymianie doświadczeń i szacunku do tradycji, • organizowanie programów edukacji lokalnej i międzypokoleniowej, z udziałem seniorów jako nauczycieli życia, • zajęcia popołudniowe w świetlicach i szkołach – dostępne także w sołectwach i parafiach. Wprowadzenie kompleksowych, ogólnodostępnych usług społecznych o charakterze edukacyjnym, odpowiadających na potrzeby różnych grup wiekowych i społecznych – z naciskiem na praktyczność, dostępność lokalną i rozwój kompetencji kluczowych.
9.	Pomimo, że większość mieszkańców Gminy Korzenna (68%) nie odczuwa braków w zakresie oferty kulturalnej, znaczący odsetek respondentów (32%) wskazuje na jej niedosyt, co sugeruje potrzebę dalszego rozwoju tej sfery. Obecna oferta jest oceniana	Rozszerzenie i zróżnicowanie oferty kulturalnej w gminie poprzez organizację regularnych, dostępnych i angażujących wydarzeń skierowanych do różnych grup wiekowych i społecznych,

LP.	WNIOSEK	REKOMENDACJA
	jako umiarkowana – dostępna, lecz niewystarczająco różnorodna i niedopasowana do potrzeb wszystkich grup społecznych. Mieszkańcy oczekują przede wszystkim większej liczby lokalnych, regularnych i zróżnicowanych wydarzeń kulturalnych, takich jak: seanse filmowe (w tym plenerowe), koncerty, występy kabaretowe i teatralne, a także spotkania integracyjne. Dodatkowo wskazywana jest potrzeba tworzenia przestrzeni do wspólnego spędzania czasu przez młodzież i rodziny oraz organizacji wyjazdów do instytucji kultury poza gminą. Wśród szczegółowych propozycji dominują wydarzenia o charakterze artystycznym i integracyjnym: teatr (17 wskazań), kino (13), koncerty i kabarety (20 łącznie), spotkania międzypokoleniowe, imprezy plenerowe oraz działania wspólnotowe. Zgłoszone potrzeby wskazują na oczekiwanie oferty bardziej inkluzywnej, budującej więzi społeczne i dostępnej dla mieszkańców różnych miejscowości w gminie.	z naciskiem na działania lokalne, integracyjne oraz mobilne. Rekomenduje się działania: • lokalne i cykliczne – takie jak plenerowe kino, koncerty, spektakle i kabarety w różnych miejscowościach gminy, • integracyjne i międzypokoleniowe – np. festyny gminne, wspólne warsztaty, spotkania z twórcami, wydarzenia kierowane do ogółu mieszkańców, • mobilne – organizacja wyjazdów do instytucji kultury (teatr, muzeum, filharmonia), • wspólnotowe i dostępne – tworzenie lub adaptacja przestrzeni do wspólnego spędzania czasu, np. domów kultury, świetlic czy klubów wiejskich, • powołanie lokalnych animatorów kultury – odpowiedzialnych za organizację wydarzeń w poszczególnych sołectwach.

LP.	WNIOSEK	REKOMENDACJA
10.	Zarówno w obszarze kultury, jak i edukacji, respondenci podkreślają potrzebę działań sprzyjających większej integracji międzypokoleniowej oraz tworzenia przestrzeni wspólnego spędzania czasu. Mieszkańcy oczekują organizacji lokalnych wydarzeń i aktywności, które będą dostępne blisko miejsca zamieszkania i adresowane do różnych grup społecznych – młodzieży, rodzin z dziećmi, dorosłych i seniorów. Szczególnie często wskazywano na brak miejsc spotkań, takich jak kluby, świetlice czy strefy otwarte dla wszystkich mieszkańców, które sprzyjałyby budowaniu relacji, wspólnemu uczeniu się i aktywnemu uczestnictwu w życiu społeczności lokalnej.	Rozwój usług społecznych i kulturalno-edukacyjnych wspierających integrację międzypokoleniową oraz tworzenie ogólnodostępnych, lokalnych przestrzeni spotkań i aktywności dla mieszkańców w różnym wieku. Warto zatem: • rozwijać i wspierać świetlice, kluby osiedlowe, domy kultury jako miejsca otwarte dla wszystkich grup, • organizować wspólne warsztaty, wydarzenia tematyczne, spotkania międzypokoleniowe (np. wspólne gotowanie, rękodzieło, gry planszowe, kino rodzinne), • wprowadzać programy współpracy młodzieży i seniorów (np. wymiana umiejętności, mentoring), • wspierać lokalne inicjatywy oddolne i wydarzenia organizowane w sołectwach, by ograniczyć konieczność dojazdów.
11.	Mieszkańcy gminy najlepiej oceniają dostępność infrastruktury sportowej, zarówno plenerowej, jak i całorocznej.	Zwiększenie dostępu do całorocznej infrastruktury rekreacyjno-sportowej, z uwzględnieniem potrzeb różnych grup wiekowych i miejscowości w gminie. Między innymi:

LP.	WNIOSEK	REKOMENDACJA
	Jednak wskazują na potrzebę m. in. większej liczby ogólnodostępnych i całorocznych obiektów rekreacyjnych.	• udostępnić zadaszone obiekty rekreacyjne (np. hale sportowe, sale wielofunkcyjne, basen), • rozwijać strefy aktywności rodzinnej i senioralnej (np. siłownie plenerowe z zadaszeniem, strefy relaksu), zapewnić równomierny dostęp w całej gminie – także w mniejszych miejscowościach, • wspierać lokalne kluby i organizacje sportowe w prowadzeniu otwartych zajęć rekreacyjnych, • dbać o utrzymanie i modernizację istniejących obiektów, aby były funkcjonalne także w sezonie jesienno-zimowym. Zgłaszane pomysły są zróżnicowane, ale dominują inicjatywy: wspierające aktywność fizyczną i zdrowy styl życia, tworzące przestrzeń dla relacji społecznych i integracji, ułatwiające dostęp do kultury i rozrywki lokalnej.

LP.	WNIOSEK	REKOMENDACJA
12.	Mieszkańcy Gminy Korzenna wykazują większe zaangażowanie w nieformalne i spontaniczne formy aktywności społecznej, takie jak pomoc sąsiedzka, niż w działania zorganizowane – kulturalne, sportowe czy wolontariackie. Choć tylko 39% mieszkańców deklaruje gotowość do zaangażowania, łącznie aż 66% można uznać za potencjalnych uczestników życia społecznego, co wskazuje na istniejący, ale niewykorzystany potencjał społecznej aktywności. Preferowane formy zaangażowania to przede wszystkim: działalność w organizacjach pozarządowych, pomoc sąsiedzka oraz wolontariat – głównie w wymiarze umiarkowanym i dostosowanym do możliwości czasowych mieszkańców. Jednocześnie blisko połowa respondentów podkreśla znaczenie działań integrujących społeczność lokalną, a co trzeci dostrzega potrzebę rozwoju wolontariatu (zarówno młodzieży, jak i seniorów) oraz wzmocnienia sąsiedzkiego wsparcia. Obserwowana postawa części mieszkańców (20% bez zdania) może wskazywać na niską świadomość obywatelską lub brak	Wzmocnienie aktywności obywatelskiej mieszkańców poprzez rozwój różnorodnych form zaangażowania społecznego, promocję wolontariatu, wsparcie inicjatyw oddolnych oraz działania informacyjno-edukacyjne zwiększające świadomość i dostępność możliwości uczestnictwa w życiu lokalnym. Proponowane kierunki działań: 1. Rozwój lokalnego wolontariatu • Tworzenie lokalnych programów wolontariatu (np. "Wolontariat młodych", "Senior pomaga", "Rodzina sąsiadowi"). • Współpraca ze szkołami i kołami seniora – budowa ścieżek zaangażowania dla różnych grup wiekowych. • Utworzenie gminnego punktu koordynacji wolontariatu (np. przy bibliotece, GOK-u lub urzędzie). 2. Wspieranie działań sąsiedzkich i nieformalnych • Mikrogranty i wsparcie dla nieformalnych inicjatyw (np. wspólne ogrody, sąsiedzkie śniadania, pikniki).

LP.	WNIOSEK	REKOMENDACJA
	wiedzy o możliwościach zaangażowania się w życie gminy, co również wymaga odpowiednich działań informacyjnych i edukacyjnych. Jednym ze słabszych punktów jest brak inicjatyw obywatelskich, spowodowany m.in. brakiem budżetu obywatelskiego.	• Promocja dobrych praktyk pomocy sąsiedzkiej (np. konkursy, reportaże, spotkania z liderami lokalnymi). 3. Aktywne informowanie i edukowanie • Kampanie informacyjne pokazujące, jak można się zaangażować i dlaczego warto. • Cykl spotkań lub warsztatów z liderami lokalnymi i przedstawicielami organizacji pozarządowych. • Stworzenie przewodnika „Jak działać lokalnie?” dostępnego w formie papierowej i online. 4. Integracja i animacja społeczna • Regularne wydarzenia wspólnotowe (np. "Dzień sąsiada", "Młodzi i starsi razem"). • Świetlice, kluby wiejskie, domy kultury jako centra integracji społecznej i działań obywatelskich. • Stworzenie lokalnej platformy (lub aplikacji) do ogłaszania i promowania inicjatyw społecznych. 5. Budowanie partnerstw lokalnych

LP.	WNIOSEK	REKOMENDACJA
		1. Zachęcanie do współpracy szkół, organizacji społecznych, instytucji kultury i samorządu. 2. Wsparcie formalne i organizacyjne dla tworzenia nowych organizacji pozarządowych (NGO). 6. Rekomenduje się wprowadzenie budżetu obywatelskiego w celu pobudzenia inicjatyw obywatelskich i zaangażowania mieszkańców w życie lokalnej społeczności.

Rodziny z dziećmi

13.	Rodziny z dziećmi stanowią główną grupę społeczną w Gminie Korzenna, a ich sytuacja życiowa w największym stopniu determinowana jest przez problemy finansowe i zdrowotne. Choć w latach 2020–2024 zauważalna jest systematyczna poprawa sytuacji społecznej – o czym świadczy spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej, zwłaszcza wśród osób w wieku produkcyjnym i długotrwale korzystających ze wsparcia – nadal widoczna jest potrzeba wzmocnienia rodzin znajdujących się w trudniejszej sytuacji życiowej, w tym finansowej. Pomoc społeczna w gminie najczęściej przyjmowała formę świadczeń niepieniężnych, co może świadczyć o skuteczniejszym podejściu aktywizującym i wspierającym samodzielność. Głównym powodem przyznawania pomocy była ochrona macierzyństwa i wsparcie rodzin wielodzietnych, co wskazuje na konieczność dalszego rozwijania usług i działań dedykowanych właśnie tym grupom. Ubóstwo zajmowało drugie miejsce pod względem liczby osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Korzenna — w latach 2020–2024 wsparcie otrzymało z tego powodu łącznie 1982 mieszkańców	Wzmocnienie systemu wsparcia rodzin poprzez rozwój usług społecznych o charakterze profilaktycznym, opiekuńczym i aktywizującym, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi, rodzin wielodzietnych oraz znajdujących się w trudnej sytuacji zdrowotnej lub finansowej. Rekomendowane kierunki działań: 1. Rozwój usług wspierających samodzielność rodzin: • Poradnictwo rodzinne, prawne, psychologiczne i wychowawcze. • Warsztaty kompetencji rodzicielskich i edukacja zdrowotna, • Asystentura rodzinna dla rodzin złożonych, wielodzietnych lub przeżywających trudności wychowawcze. 2. Dostęp do opieki i wsparcia w codziennym funkcjonowaniu • Rozwój usług opieki nad dziećmi (np. świetlice środowiskowe, żłobki, kluby malucha), formy wsparcia i edukacji dla młodych rodziców (np. szkoły rodzenia, spotkania z położną). • Pomoc w dostępie do leczenia i rehabilitacji dla rodzin z problemami zdrowotnymi. 3. Programy aktywizujące i profilaktyczne dla rodzin

		• Organizacja wspólnych wydarzeń rodzinnych, pikników, warsztatów (wspieranie relacji rodzinnych i integracji). • Projekty edukacyjno-aktywizujące dla rodziców pozostających poza rynkiem pracy. • Inicjatywy budujące sieci wsparcia między rodzinami (np. grupy samopomocowe, programy sąsiedzkie). 4. Dostosowanie działań do zmieniających się potrzeb • Regularna diagnoza sytuacji rodzin w gminie i aktualizacja programów wsparcia. • Elastyczne formy pomocy – dopasowane do etapu życia rodziny i liczby dzieci. • Zwiększanie dostępności usług w mniejszych miejscowościach (usługi mobilne, współpraca z sołectwami). Realizacja tej rekomendacji pozwoli nie tylko na dalsze ograniczanie korzystania z pomocy finansowej, ale przede wszystkim na wzmacnianie kompetencji, samodzielności i jakości życia rodzin, które stanowią fundament lokalnej wspólnoty.
14.	Rodziny w Gminie Korzenna często doświadczają przeciążenia obowiązkami opiekuńczymi, obejmującymi nie tylko opiekę nad dziećmi, ale również nad osobami starszymi, przewlekle chorymi	Rozwój i różnicowanie form opieki nad dziećmi w Gminie Korzenna, z uwzględnieniem potrzeb rodzin w różnej sytuacji życiowej i zawodowej, w celu wsparcia rodziców w godzeniu

lub z niepełnosprawnościami. W ostatnich latach obserwuje się także tendencję wzrostową liczby dzieci z określonymi rodzajami niepełnosprawności. Tego typu wieloaspektowe obciążenie dotyczy zwłaszcza rodzin wielopokoleniowych i wielodzietnych. Obciążenie obowiązkami opiekuńczymi może prowadzić do wypalenia, pogorszenia zdrowia psychicznego, wykluczenia z rynku pracy, a także ograniczenia aktywności społecznej. W gminie zauważalny jest niedobór usług odciążających opiekunów, takich jak dzienne formy wsparcia, czasowa opieka zastępcza, placówki opieki środowiskowej czy poradnictwo dla opiekunów rodzinnych.

życia rodzinnego z pracą oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zawodowemu m.in. poprzez:

1. Tworzenie i wspieranie żłobków, klubów dziecięcych i przedszkoli, szczególnie w miejscowościach, gdzie brakuje takich placówek.
  - Wydłużenie godzin funkcjonowania istniejących placówek, aby odpowiadały na potrzeby pracujących rodziców,
  - Dostosowanie opieki do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami (edukacja włączająca, wsparcie specjalistyczne).
2. Wspieranie rodziców w opiece i wychowaniu
  - Organizacja warsztatów i grup wsparcia dla rodziców (np. „Szkoła dla rodziców”, spotkania z psychologiem dziecięcym).
  - Prowadzenie kampanii edukacyjnych nt. rozwoju dzieci, budowania więzi, bezpieczeństwa.

Rozwój usług opiekuńczych dla dzieci przyczyni się do aktywizacji zawodowej rodziców, zwiększenia równości szans, a także poprawy jakości życia rodzin w gminie.

Ponadto rozwój i wdrożenie usług społecznych wspierających opiekunów rodzinnych poprzez tworzenie form wsparcia

		dziennego, opieki wytchnieniowej oraz specjalistycznego poradnictwa, które odciążą rodziny opiekujące się osobami zależnymi i umożliwią im godzenie życia zawodowego, rodzinnego i społecznego.
15.	Zidentyfikowano zapotrzebowanie na rozwój specjalistycznych usług społecznych, wsparcia rodzin jako całości, nie tylko w sytuacjach kryzysowych, ale również profilaktycznie – poprzez wzmacnianie relacji, rozwój kompetencji wychowawczych i wspólne spędzanie czasu.	Rozwój kompleksowych, lokalnie dostępnych usług społecznych wspierających funkcjonowanie rodzin – zarówno w sytuacjach kryzysowych, jak i w ujęciu profilaktycznym – poprzez wzmocnienie kompetencji wychowawczych, budowanie relacji i tworzenie warunków do wspólnego, aktywnego spędzania czasu. Proponowane działania: 1. Profilaktyczne wsparcie rodzin jako system • Organizacja „Szkół dla rodziców” – cyklicznych warsztatów wzmacniających kompetencje wychowawcze, komunikacyjne i emocjonalne. • Prowadzenie zajęć edukacyjnych nt. rozwoju dziecka, zdrowia psychicznego, odżywiania i stylu życia. • Utworzenie i uatrakcyjnienie oferty punktów poradnictwa rodzinnego (psycholog, pedagog, doradca rodzinny, mediator) dostępnych lokalnie i mobilnie.

2. Wspieranie relacji rodzinnych poprzez aktywność wspólną

- Rozwój międzypokoleniowych zajęć i wydarzeń – warsztaty kreatywne, kulinarne, sensoryczne, pikniki rodzinne.
- Organizacja tematycznych weekendów rodzinnych w świetlicach, bibliotekach i domach kultury.
- Wspieranie czytelnictwa rodzinnego i działań edukacyjno-kulturalnych (np. „Rodzinna Książka Tygodnia”).

3. Zwiększenie dostępności do specjalistów

- Zapewnienie dostępu do psychologa dziecięcego, logopedy, terapeuty rodzinnego, także w mniejszych miejscowościach.
- Rozwój mobilnych usług specjalistycznych – poradnia w terenie, dyżury specjalistów w świetlicach wiejskich.

4. Lokalne przestrzenie wspierające rodzinę

- Tworzenie i animacja przyjaznych przestrzeni rodzinnych – otwarte świetlice, kluby rodzinne, sale warsztatowe.
- Umożliwienie rodzinom aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym poprzez mikrogranty na inicjatywy oddolne (np. Rodziny dla Rodzin).

Dzięki tym działaniom Gmina Korzenna może zapewnić systemowe, dostępne i zróżnicowane wsparcie dla rodzin,

		działające zarówno profilaktycznie, jak i w sytuacjach trudnych, przy jednoczesnym wzmacnianiu wspólnoty i relacji międzypokoleniowych.
16.	W 2024 roku w Gminie Korzenna odnotowano znaczący wzrost liczby wszczętych procedur „Niebieska Karta”, których liczba wyniosła 16. Tendencja ta może świadczyć o nasileniu zjawisk przemocy domowej lub o większej gotowości instytucji i społeczności lokalnej do reagowania na przemoc. Niezależnie od przyczyny, wzrost ten wskazuje na potrzebę zintensyfikowania działań profilaktycznych, interwencyjnych oraz wsparcia dla osób doświadczających przemocy, w tym dzieci i rodzin, w ramach lokalnego systemu pomocy społecznej.	Wzmocnienie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez rozwój działań profilaktycznych, interwencyjnych i wspierających, skierowanych do osób dotkniętych przemocą oraz pracowników pierwszego kontaktu. Proponowane kierunki działań: 1. Rozbudowa wsparcia dla osób doświadczających przemocy • Zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa psychologicznego i prawnego dla ofiar przemocy. • Stworzenie lub wzmocnienie punktu konsultacyjnego lub interwencyjnego (np. przy OPS lub w partnerstwie z NGO). • Umożliwienie czasowego schronienia lub bezpiecznego miejsca pobytu w sytuacjach kryzysowych. 2. Działania profilaktyczne i edukacyjne • Prowadzenie kampanii społecznych nt. rozpoznawania i reagowania na przemoc (w szkołach, mediach lokalnych, wśród mieszkańców).

	• Organizacja szkoleń i warsztatów dla rodziców, wychowawców i młodzieży dotyczących komunikacji, radzenia sobie z emocjami i rozwiązywania konfliktów bez przemocy. 3. Wzmocnienie kompetencji pracowników pierwszego kontaktu • Szkolenia dla nauczycieli, pracowników pomocy społecznej, służby zdrowia, policji i min. sołtysów z zakresu rozpoznawania i reagowania na przemoc. • Udoskonalenie lokalnej procedury interwencji – m. in. koordynacja działań zespołów interdyscyplinarnych. 4. Wczesna interwencja i monitoring • Rozwój systemu wczesnego wykrywania sygnałów zagrożenia przemocą – współpraca z placówkami oświatowymi, świetlicami, organizacjami społecznymi. • Wprowadzenie narzędzi do monitorowania i ewaluacji przypadków przemocy oraz jakości wsparcia udzielanego rodzinom. Realizacja tych działań pozwoli nie tylko na szybsze reagowanie w sytuacjach kryzysowych, ale także na budowanie

		świadomości, odpowiedzialności i solidarności lokalnej społeczności wobec problemu przemocy w rodzinie.
Dzieci i młodzież		
17.	Największe problemy dzieci i młodzieży są związane z brakiem aktywności, nadmiernym używaniem technologii i brakiem wsparcia rodzinnego.	Rozwój kompleksowego systemu wsparcia dla dzieci i młodzieży w Gminie Korzenna, obejmującego aktywne formy spędzania czasu wolnego, profilaktykę uzależnień cyfrowych oraz wzmacnianie relacji rodzinnych poprzez działania edukacyjne i integracyjne. Proponowane działania: 1. Wzmacnianie aktywności dzieci i młodzieży • Organizacja różnorodnych zajęć pozalekcyjnych: sportowych, artystycznych, technologicznych, tematycznych i regionalnych. • Tworzenie dostępnych przestrzeni młodzieżowych (świetlice, kluby, pracownie) w każdej części gminy. • Rozwój gier zespołowych, zajęć terenowych i warsztatów kreatywnych, sprzyjających integracji i aktywności fizycznej.

		2. Profilaktyka uzależnień cyfrowych • Wprowadzenie programów edukacyjnych w szkołach i świetlicach na temat higieny cyfrowej i skutków nadmiernego korzystania z technologii. • Organizacja terapii behawioralnych i wsparcia psychologicznego dla dzieci uzależnionych od internetu i gier. • Warsztaty dla rodziców nt. rozpoznawania objawów uzależnień cyfrowych i radzenia sobie z tym zjawiskiem. 3. Wzmacnianie wsparcia rodzinnego • Prowadzenie szkoleń i warsztatów dla rodziców – „Szkoła dla rodziców”, komunikacja w rodzinie, budowanie relacji. • Organizacja zajęć rodzinnych i międzypokoleniowych – warsztaty kulinarne, plenerowe, czytelnicze, wspólne wycieczki. • Zapewnienie dostępu do poradnictwa psychologicznego i wychowawczego.
18.	W Gminie Korzenna zidentyfikowano wysokie zapotrzebowanie na rozwój zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży. Młodzi mieszkańcy potrzebują różnorodnych, dostępnych i angażujących form aktywności, które umożliwią im rozwijanie pasji,	Rozwój i systemowe wdrożenie różnorodnych form zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży na terenie całej Gminy Korzenna, z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury lokalnej

zainteresowań oraz kompetencji społecznych i emocjonalnych. Najczęściej wskazywane obszary to zajęcia artystyczne, sportowe, technologiczne, tematyczne i regionalne. Brakuje nie tylko oferty zajęć, ale również lokalnych przestrzeni i systemowego wsparcia umożliwiającego ich regularną realizację, zwłaszcza w mniejszych miejscowościach. Potrzeby te mają charakter zarówno rozwojowy, jak i profilaktyczny – sprzyjają integracji, przeciwdziałają wykluczeniu i wspierają zdrowie psychiczne młodych osób. Dodatkowo zauważa się, że dzieci i młodzież potrzebują uwagi, relacji, rozwoju i motywacji.

oraz przy współpracy z instytucjami kultury, szkołami, organizacjami pozarządowymi i lokalnymi liderami.

Proponowane kierunki działań:

1. Stworzenie gminnego programu zajęć pozalekcyjnych

- Obejmującego zajęcia artystyczne (malarstwo, teatr, muzyka, rękodzieło).
- Technologiczne i cyfrowe (robotyka, druk 3D, kodowanie),
- Sportowe i rekreacyjne (gry zespołowe, akrobatyka, wspinaczka, rowery).
- Tematyczne i regionalne (koła przyrodnicze, zespoły folklorystyczne).

2. Wykorzystanie i animacja istniejącej infrastruktury

- Realizacja zajęć w świetlicach wiejskich, szkołach, bibliotekach i domach kultury.
- Tworzenie lokalnych punktów aktywności młodzieżowej, otwartych popołudniami i w weekendy.
- Współpraca z lokalnymi twórcami, trenerami i społecznikami.

		3. Równość dostępu i działania w mniejszych miejscowościach Zapewnienie mobilnych form zajęć (np. objazdowe warsztaty, zajęcia dojazdowe). 3. Powiązanie działań z profilaktyką i zdrowiem psychicznym • Prowadzenie warsztatów rozwijających kompetencje społeczne (komunikacja, radzenie sobie ze stresem, budowanie relacji). • Uwzględnianie aspektów integracyjnych i emocjonalnych w każdej formie zajęć. Dzięki tym działaniom możliwe będzie skuteczne wsparcie rozwoju młodych mieszkańców gminy, a także przeciwdziałanie ich izolacji, nudzie i zagrożeniom psychologicznym. Dodatkowo, aktywność ta sprzyja budowaniu więzi rówieśniczych i wzmacnia tożsamość lokalną.
19.	Choć większość respondentów (63,7%) uważa, że obecna oferta edukacyjna w gminie jest wystarczająca, prawie połowa z nich negatywnie ją ocenia, dostrzegając braki w tej ofercie dla wybranych grup społecznych. Respondenci największy nacisk kładą na aktywne formy spędzania czasu wolnego i dostępność wsparcia psychologicznego i wychowawczego.	Rozszerzenie i zróżnicowanie oferty usług społecznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży poprzez rozwój aktywnych form spędzania czasu wolnego, zapewnienie łatwego dostępu do wsparcia psychologicznego i wychowawczego oraz tworzenie bezpiecznych, lokalnych przestrzeni sprzyjających integracji i rozwojowi. Proponowane kierunki działań:

1. Aktywne formy spędzania czasu wolnego

- Rozwój zajęć artystycznych, sportowych, technologicznych i kulturowych (np. malarstwo, teatr, koszykówka, robotyka, zespoły regionalne).
- Organizacja półkolonii, wyjazdów wakacyjnych i warsztatów terenowych.
- Tworzenie klubów tematycznych (przyrodnicze, geograficzne, rękodzielnicze).

2. Wsparcie psychologiczne i wychowawcze

- Zapewnienie stałej dostępności specjalistów – psychologa, psychiatry, pedagoga, także w mniejszych miejscowościach.
- Organizacja warsztatów dla rodziców w zakresie zdrowia psychicznego dzieci i rozpoznawania potrzeb emocjonalnych.
- Rozwój profilaktyki uzależnień cyfrowych i terapii behawioralnych.

3. Bezpieczne przestrzenie młodzieżowe

- Tworzenie świetlic, klubów młodzieżowych i pracowni w każdej części gminy.
- Wyposażenie przestrzeni w sprzęt, dostęp do internetu, gry planszowe i edukacyjne.

- Utrzymywanie ich dostępności również po godzinach lekcyjnych i w weekendy.

4. Wsparcie edukacyjne i społeczne

- Rozwój korepetycji i zajęć wyrównawczych, dostępnych dla dzieci z trudnościami edukacyjnymi.
- Prowadzenie warsztatów rozwijających kompetencje społeczne (komunikacja, współpraca, rozwiązywanie konfliktów).
- Włączanie młodzieży w wolontariat i lokalne projekty społeczne.

5. Działania integracyjne i międzypokoleniowe

- Organizacja zajęć rodzinnych i międzypokoleniowych – kulinarne, kreatywne, sportowe.
- Promocja wspólnego czytelnictwa i aktywności kulturalnej.

Realizacja tych działań pozwoli nie tylko na wyrównanie szans edukacyjnych i emocjonalnych młodzieży, ale także na tworzenie warunków do aktywnego, bezpiecznego i rozwijającego dorastania w środowisku lokalnym.

Seniorzy

20.	Proces starzenia się ludności Gminy Korzenna staje się zjawiskiem powszechnym, dotyczącym nie tylko osoby starsze, ale także ich najbliższe otoczenie. Aż 65% respondentów wskazuje, że problemy związane ze starzeniem się dotyczą ich samych lub członków ich rodzin, co potwierdza, że wyzwania związane z wiekiem podeszłym mają charakter masowy i wielowymiarowy. Seniorzy najczęściej zgłaszają trudności w dostępie do opieki zdrowotnej (rehabilitacja, lekarze specjaliści) oraz problemy z mobilnością. Równie istotnym obciążeniem są samotność, wykluczenie emocjonalne i poczucie nieprzydatności, które nierzadko są równie dotkliwe jak braki w systemie wsparcia instytucjonalnego. Wielu starszych mieszkańców doświadcza złożonego wykluczenia – społecznego, psychicznego i infrastrukturalnego – wynikającego m.in. z braku transportu, ograniczonego dostępu do usług opiekuńczych i zdrowotnych oraz barier architektonicznych. Dla poprawy jakości życia seniorów kluczowe znaczenie mają: wsparcie rodzinne, rozwój lokalnych usług opiekuńczych oraz	Wyzwania związane ze starzeniem się i niepełnosprawnością już teraz dotyczą większości mieszkańców gminy – bezpośrednio lub przez doświadczenia ich bliskich. Wskazuje to na konieczność traktowania polityki senioralnej jako priorytetu lokalnego – obejmującego zdrowie, opiekę, aktywność i wsparcie psychiczne. Obecność tego zjawiska u tak dużego odsetka mieszkańców wymaga systemowego podejścia, a nie tylko działań doraźnych. Koniecznym wydaje się realizacja polityki senioralno-opiekuńczej, jako jednego z głównych filarów rozwoju społecznego gminy, gdyż osoby starsze w gminie potrzebują kompleksowego i zintegrowanego wsparcia – zarówno zdrowotnego, psychicznego, jak i społecznego. W szczególności należy skupić się na: • Likwidacji samotności i wykluczenia. • Poprawie mobilności i dostępności usług. • Zapewnieniu bezpieczeństwa, samodzielności i jakości życia na starość. W celu poprawy jakości życia osób starszych oraz ich opiekunów, rekomenduje się rozwój dostępnych, elastycznych

	zwiększenie dostępności do transportu i rehabilitacji. Szczególnej uwagi wymaga skala problemów natury emocjonalnej i psychicznej, których konsekwencje są często niedostrzegane, a mają bezpośredni wpływ na dobrostan i samodzielność tej grupy społecznej. Zidentyfikowano szereg potrzeb, spośród których na pierwszy plan wysuwa się brak dostępnych, lokalnych form wsparcia dziennego, takich jak kluby seniora czy placówki dziennego pobytu, szczególnie w mniejszych miejscowościach. Obecnie funkcjonujące rozwiązania są często niedopasowane do codziennego rytmu życia osób starszych i ich opiekunów – potrzebne są elastyczne godziny działania oraz indywidualne podejście do różnych poziomów sprawności i aktywności seniorów.	i zindywidualizowanych usług społecznych opartych na lokalnym potencjale, z uwzględnieniem potrzeb zdrowotnych, emocjonalnych, integracyjnych i informacyjnych seniorów. • Rozwój lokalnych form wsparcia dziennego. • Tworzenie klubów seniora i dziennych placówek opieki w każdej większej miejscowości. • Zapewnienie mobilnych form wsparcia tam, gdzie nie istnieje infrastruktura stacjonarna. • Organizacja zajęć w oparciu o świetlice, domy kultury i biblioteki, parafie.
21.	Proces starzenia się społeczeństwa w Gminie Korzenna staje się zjawiskiem powszechnym, o wieloaspektowych konsekwencjach – zdrowotnych, psychicznych i społecznych. Starzenie się nie dotyczy wyłącznie samych seniorów, lecz w równym stopniu ich najbliższego otoczenia – rodzin oraz nieformalnych opiekunów, którzy nierzadko łączą obowiązki zawodowe i domowe z codzienną opieką nad osobą starszą.	Wdrożenie zintegrowanego systemu wsparcia dla osób starszych i ich rodzin w Gminie Korzenna poprzez rozwój elastycznych, lokalnie dostępnych usług społecznych, zdrowotnych i opiekuńczych, przeciwdziałanie wykluczeniu oraz wsparcie opiekunów nieformalnych. Rekomenduje się: 1. Wsparcie dla opiekunów nieformalnych

	Z przeprowadzonej diagnozy wynika, że seniorzy w gminie zmagają się z wielowymiarowym wykluczeniem. Obejmuje ono ograniczony dostęp do opieki zdrowotnej (w tym rehabilitacji i specjalistów), brak transportu, samotność, izolację społeczną, niskie kompetencje cyfrowe oraz bariery psychologiczne, które ograniczają gotowość do korzystania z usług wsparcia. Dodatkowo pojawia się problem niewystarczającej informacji o dostępnych formach pomocy, co utrudnia korzystanie z istniejących rozwiązań. Jednocześnie zidentyfikowano również istotne potrzeby opiekunów – najczęściej członków rodziny – którzy funkcjonują pod znaczną presją, często bez wystarczającego wsparcia emocjonalnego, organizacyjnego czy edukacyjnego. Wymagają oni konkretnych usług: od poradnictwa, przez wsparcie psychologiczne, aż po elastyczne formy opieki dziennej i wytchnieniowej.	• Uruchomienie poradnictwa psychologicznego, prawnego i socjalnego dla opiekunów rodzinnych. • Wdrożenie usług opieki wytchnieniowej – czasowego odciążenia opiekuna. • Organizacja szkoleń i grup wsparcia dla opiekunów (opieka domowa, radzenie sobie ze stresem, komunikacja z seniorem). 2. Poprawa dostępu do usług zdrowotnych i rehabilitacyjnych • Współpraca z podmiotami leczniczymi w celu zwiększenia dostępności specjalistów i rehabilitantów na miejscu. • Rozwój mobilnych usług zdrowotnych i wsparcia domowego (np. pielęgniarstwo środowiskowe). 3. Przeciwdziałanie izolacji społecznej i samotności • Regularna organizacja spotkań integracyjnych, animacyjnych i edukacyjnych (międzypokoleniowe wydarzenia, warsztaty, zajęcia aktywizujące). • Wspieranie działań organizacji społecznych i KGW w zakresie włączania seniorów.
22.	Osoby starsze w Gminie Korzenna doświadczają wielu trudności wpływających na ich codzienne funkcjonowanie, samodzielność	Reakcja na te potrzeby musi mieć charakter strategiczny, długofalowy i wielowymiarowy – uwzględniając zarówno opiekę,

i jakość życia. Do najważniejszych problemów zgłaszanych przez seniorów należą: brak dostępu do rehabilitacji i specjalistycznej opieki medycznej, trudna sytuacja finansowa, ograniczone możliwości transportowe, a także problemy społeczne i emocjonalne, takie jak samotność, poczucie bycia niepotrzebnym i brak instytucjonalnego wsparcia. Seniorzy napotykają również bariery architektoniczne, które ograniczają ich samodzielność i aktywność – np. brak wind, podjazdów czy dostosowanych przestrzeni publicznych.

Dodatkowo, w rodzinach wielopokoleniowych szczególnie silnie odczuwane są złożone potrzeby opiekuńcze i zdrowotne – ich członkowie równocześnie sprawują opiekę nad dziećmi i osobami starszymi, co generuje przeciążenie obowiązkami i ryzyko wypalenia. Rodziny te potrzebują systemowego wsparcia, w tym opieki wytchnieniowej, doradztwa oraz elastycznych usług dziennych.

Wszystkie te potrzeby wskazują na konieczność kompleksowego podejścia do wsparcia seniorów i ich rodzin, obejmującego usługi zdrowotne, opiekuńcze, transportowe i społeczne – dostępne

jak i aktywność, niezależność oraz godność życia każdej osoby.

Wymaga wielosektorowego podejścia: współpracy z sektorem zdrowia, pomocą społeczną, organizacjami pozarządowymi i rodzinami.

Wśród działań potrzebnych w najbliższej przyszłości można wymienić:

- Zwiększenie inwestycji w dostęp do zdrowia i rehabilitacji – lokalnie, mobilnie, bez barier m. in. poprzez zwiększenie liczby dostępnych specjalistów w ramach NFZ (np. geriatrów, kardiologów, neurologów, rehabilitantów).
- Zapewnienie infrastruktury wspierającej niezależność i aktywność, w tym np. wdrożenie gminnego transportu socjalnego dla seniorów (np. bus dla niepełnosprawnych i starszych), rozwój usług dowozu na rehabilitację, badania i wizyty lekarskie, usługi door-to-door.
- Wprowadzenie systemowego wsparcia dla rodzin i opiekunów osób zależnych poprzez m. in. opiekę wytchnieniową (krótkoterminową opiekę zastępczą, np. na czas hospitalizacji opiekuna).

	lokalnie, zindywidualizowane i powiązane z istniejącymi zasobami gminy.	• Rozwój domów dziennego pobytu i kluby seniora, które mogą przynieść ulgę rodzinom i poprawić jakość życia osób starszych. • Rozwój usług opiekuńczych oraz rozszerzenie opieki środowiskowej (m.in. pomoc w codziennych czynnościach, zakupy, higiena). • Tworzenie miejsc całodobowej opieki. • Promowanie rodzinnych form opieki z pomocą gminy (np. mieszkań wspomaganych). • Szkolenie i zatrudnianie asystentów osób starszych oraz opiekunek/pielęgniarek środowiskowych, • Ułatwianie integracji osób starszych i z niepełnosprawnościami z lokalną społecznością. • Wspieranie lokalnych organizacji i wolontariuszy świadczących pomoc seniorom.
23.	Osoby starsze w Gminie Korzenna, mimo wielu wyzwań związanych z wiekiem, stanowią istotny i wciąż niewystarczająco wykorzystany potencjał społeczny, kulturowy i międzypokoleniowy. Seniorzy to grupa, która dysponuje bogatym doświadczeniem życiowym, umiejętnościami	Wzmocnienie roli i aktywności seniorów w życiu społecznym Gminy Korzenna poprzez tworzenie warunków do ich uczestnictwa, współdecydowania oraz dzielenia się wiedzą i doświadczeniem – z wykorzystaniem lokalnej infrastruktury, partnerstw i działań międzypokoleniowych.

praktycznymi, wiedzą o historii lokalnej oraz silnym poczuciem tożsamości wspólnotowej. Ich zaangażowanie w życie społeczne gminy może stanowić realną wartość dodaną, zarówno w działaniach edukacyjnych, kulturalnych, jak i integracyjnych. Z diagnozy wynika, że wielu seniorów wyraża gotowość do dzielenia się swoim czasem, umiejętnościami i wsparciem – np. poprzez wolontariat, pomoc sąsiedzką, udział w wydarzeniach lokalnych czy współpracę z młodzieżą i dziećmi. Część z nich angażuje się już w działalność Kół Gospodyń Wiejskich, organizacji pozarządowych czy rad sołeckich. Jednocześnie wskazywany jest brak odpowiednich struktur, zachęt i przestrzeni, które umożliwiłyby starszym mieszkańcom szerszy udział i aktywność. Potencjał seniorów może być skutecznie rozwijany i wykorzystywany, pod warunkiem stworzenia warunków do bezpiecznego, godnego i aktywnego starzenia się – poprzez ofertę zajęć, współdecydowanie o sprawach lokalnych oraz działania międzypokoleniowe. Istotne jest także przełamywanie stereotypów o starości jako okresie bierności i zależności – na

Rekomenduje się:

1. Rozwój wolontariatu senioralnego i mentoringu

- Zachęcanie seniorów do udziału w działaniach na rzecz społeczności – np. czytanie dzieciom, pomoc sąsiedzka, edukacja tradycji lokalnych.
- Tworzenie programów „senior mentor” – dzielenie się wiedzą z młodzieżą, np. w szkołach lub świetlicach.

2. Włączenie seniorów w procesy decyzyjne i działania lokalne

- Udział seniorów w radach sołeckich, konsultacjach społecznych, organizacjach pozarządowych.
- Powołanie Rady Seniorów jako ciała doradczego przy władzach gminy.

3. Międzypokoleniowe inicjatywy integracyjne

- Organizacja wspólnych wydarzeń seniorów, dzieci i młodzieży – warsztaty, festyny, projekty edukacyjne.
- Rozwój form współpracy KGW, bibliotek, szkół i organizacji senioralnych.

4. Promocja pozytywnego wizerunku starości

- Kampanie społeczne pokazujące aktywnych i zaangażowanych seniorów.

	rzecz promowania pozytywnego wizerunku aktywnego seniora jako pełnoprawnego członka lokalnej wspólnoty.	Prezentowanie dobrych praktyk i historii seniorów w mediach lokalnych, na stronach gminy czy w publikacjach edukacyjnych. Dzięki tym działaniom Gmina Korzenna nie tylko przeciwdziała wykluczeniu osób starszych, ale także aktywnie wykorzystuje ich potencjał do budowy silnej, solidarnej i zintegrowanej społeczności lokalnej.
24.	Usługi realizowane na rzecz osób starszych, w tym osób z niepełnosprawnościami w Gminie Korzenna w okresie 2020-2024 wykazują tendencję wzrostową. Widoczne jest stałe zapotrzebowanie na świadczenia w postaci usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych. Jednocześnie w latach 2023-2024 nie realizowano usług sąsiedzkich.	Rekomenduje się dalszą realizację usług opiekuńczych dla seniorów w gminie, ponieważ ten rodzaj wsparcia zapewnia im pomoc w codziennych czynnościach, poprawia jakość życia i zapobiega izolacji społecznej. Ponadto, usługi te wspierają rodziny opiekujące się seniorami, redukując ich obciążenie i umożliwiając utrzymanie seniorów jak najdłużej w ich własnym środowisku życia. Warto również wdrażać usługi sąsiedzkie, które mogą przyczynić się do rozwoju usług społecznych, głównie dla osób starszych, które wymagają np. pomocy przy zrobieniu zakupów, sprzątaniu mieszkania, a jeszcze nie wymagają pomocy w formie usług opiekuńczych świadczonych przez opiekunki. Warto w gminie podjąć działania służące realizacji usług sąsiedzkich poprzez

		zwiększanie świadomości lokalnej społeczności w tym zakresie, w tym promowanie dobrych praktyk służących wsparciu najstarszych mieszkańców Gminy Korzenna.
Osoby z niepełnosprawnościami		
25.	Niepełnosprawność dotyczy znacznej części mieszkańców Gminy Korzenna i stanowi istotne wyzwanie społeczne. Na trzecim miejscu wśród najczęstszych powodów przyznawania wsparcia z systemu pomocy społecznej znajduje się niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba. Skala tego zjawiska różni się w zależności od typu gospodarstwa domowego – najczęściej występuje w dwuosobowych gospodarstwach domowych (ponad 63%), wśród osób samotnych (45%), w rodzinach wielopokoleniowych (39%) oraz – co szczególnie niepokojące – w co szóstej rodzinie z dziećmi. Dane wskazują, że choć liczba dorosłych osób z niepełnosprawnością stopniowo maleje, to ten trend nie dotyczy dzieci – co wymaga szczególnej uwagi i odpowiedzi systemowej. Respondenci jasno wskazali najpilniejsze potrzeby związane z sytuacją osób z niepełnosprawnością, w tym: lepszy dostęp do	W odpowiedzi na zidentyfikowane potrzeby mieszkańców, Gmina Korzenna powinna wdrożyć spójny system wsparcia dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin, oparty na dostępnych lokalnie, zróżnicowanych usługach społecznych, zdrowotnych, edukacyjnych i transportowych. Kluczowe działania powinny obejmować: zapewnienie dostępu do rehabilitacji i specjalistycznego leczenia, rozwój dziennej i wytchnieniowej opieki, uruchomienie transportu socjalnego ułatwiającego dojazd do usług oraz wsparcie poradnicze i psychologiczne dla opiekunów. Szczególne uwagi należy poświęcić dzieciom z niepełnosprawnością, których liczba nie maleje, a potrzeby są długoterminowe i obejmują wsparcie edukacyjne, terapeutyczne oraz integracyjne. Równolegle należy wspierać aktywizację zawodową dorosłych osób z niepełnosprawnością

lekarzy specjalistów, rehabilitacji i usług całodobowej opieki, ułatwienia transportowe, wsparcie w znalezieniu zatrudnienia oraz dostęp do poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, prawnego, socjalnego).

oraz rozwijać lokalne programy zatrudnienia wspieranego. Takie podejście pozwoli ograniczyć wykluczenie społeczne i poprawić jakość życia całych rodzin.

Warto objąć szczególną troską osoby z niepełnosprawnościami i opiekunów domowych, którzy mogą mieć ograniczony dostęp do pomocy i odczuwać przeciążenie obowiązkami poprzez:

- Rozbudowę systemu usług opiekuńczych i asystenckich (opieka domowa, pomoc sąsiedzka).
- Rozwój systemu opieki długoterminowej i całodobowej,
- Stworzenie lokalnej placówki rehabilitacyjnej – dostępnej czasowo i finansowo.
- Poprawa dostępności lekarzy specjalistów przez kontraktowanie lokalnych usług i rozwój mobilnych punktów wsparcia zdrowotnego.
- Dostęp do poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, prawnego, zawodowego).
- Tworzenie grup wsparcia osób z niepełnosprawnościami, wsparcie dla rodzin/ opiekunów m. in poprzez opiekę wytchnieniową.

		• Uruchomienie transportu dostosowanego do potrzeb osób z niepełnosprawnością (np. gminny samochód z kierowcą czy dofinansowanie przejazdów i transportu indywidualnego). • Likwidację barier architektonicznych i cyfrowych w przestrzeniach publicznych (dostosowanie budynków użyteczności publicznej, chodników, przejść, przystanków). • Wspieranie zatrudnienia dla osób z niepełnosprawnościami poprzez współpracę z pracodawcami lokalnymi i rozwój programów aktywizacji zawodowej, tworzenie miejsc pracy chronionej i elastycznych form zatrudnienia. • Wprowadzenie ulg i zniżek (np. karta mieszkańca, darmowe wejścia na basen dla osób z orzeczeniem). • Rozwój oferty aktywizacyjnej. • Zapewnienie dostępnych form uczestnictwa w kulturze, rekreacji i integracji społecznej.
26.	Osoby z niepełnosprawnościami oraz ich bliscy w Gminie Korzenna doświadczają licznych i złożonych barier, które znacząco ograniczają ich codzienne funkcjonowanie, samodzielność oraz udział w życiu społecznym, zawodowym	Wzmocnienie rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnościami wymaga nie tylko opieki bezpośredniej, ale także rozwiązań wspierających ich codzienne funkcjonowanie, odciążających

i edukacyjnym. Analiza wyników badań jednoznacznie wskazuje na istnienie poważnych trudności w dostępie do podstawowych usług i wsparcia.

Najczęściej zgłaszane problemy to: brak dostępu do placówek rehabilitacyjnych (95% wskazań), utrudniony dostęp do środków transportu (91%), trudności w podjęciu zatrudnienia (87%), a także ograniczona dostępność usług opiekuńczych (66%) i brak oferty aktywizacyjnej (77%). Dopełnieniem obrazu są problemy finansowe oraz bariery architektoniczne, które utrudniają funkcjonowanie w przestrzeni publicznej.

budżet domowy oraz umożliwiających aktywny udział w życiu społecznym. W tym kontekście rekomenduje się:

1. Wprowadzenie gminnego systemu ulg i zniżek dla osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów – poprzez stworzenie np. „karty mieszkańca z niepełnosprawnością”, uprawniającej do bezpłatnego lub tańszego korzystania z gminnych obiektów sportowych, wydarzeń kulturalnych, lokalnego transportu czy usług rekreacyjnych. Rozwiązanie to może stanowić realne wsparcie ekonomiczne i zachętę do aktywności społecznej, ograniczając jednocześnie izolację i bariery finansowe.
2. Organizacja dostępnych i inkluzyjnych wydarzeń oraz zajęć integracyjnych – z myślą zarówno o osobach z niepełnosprawnością, jak i ich rodzinach. Obejmuje to m. in. dostosowanie imprez kulturalnych i społecznych (dostępność architektoniczna, przyjazne sensorycznie przestrzenie), a także rozwój zajęć integracyjnych: artystycznych, sportowych, edukacyjnych, które mogą być realizowane wspólnie z osobami pełnosprawnymi. Takie

		działania wzmacniają więzi rodzinne i społeczne, budują poczucie przynależności i przełamują stereotypy. 3. Zajęcia społeczne i integracyjne • Organizacja zajęć muzycznych, teatralnych, komputerowych, spotkań międzypokoleniowych – dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin. • Włączenie tej grupy w aktywności parafialne i sołectkie. 4. Elastyczne formy zatrudnienia i aktywizacja zawodowa • Wspieranie lokalnych pracodawców w zatrudnianiu osób z niepełnosprawnościami. • Dostosowanie stanowisk pracy i organizacja zatrudnienia wspomaganego. 5. Wolontariat lokalny i międzypokoleniowy Budowanie lokalnych sieci wsparcia opartych o wolontariat dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów. Włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami w Gminie Korzenna wymaga zapewnienia im równych szans w dostępie do usług, przestrzeni publicznej i życia wspólnoty. Kluczowe są: rehabilitacja blisko miejsca zamieszkania, opieka wytchnieniowa

		dla rodzin, transport dostosowany do potrzeb, wsparcie psychologiczne oraz dostępne formy aktywności społecznej i zawodowej. Rozwój tych usług umożliwi osobom z niepełnosprawnościami aktywne uczestnictwo w życiu lokalnym, większą samodzielność i realne włączenie społeczne.
27.	Występuje potrzeba wsparcia osób z niepełnosprawnościami w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych. Mieszkańcy Gminy Korzenna w latach 2023-2024 nie korzystali również z usług asystenta osoby niepełnosprawnej.	Rekomenduje się stałe wdrażanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, przy jednoczesnej realizacji usług asystenta osoby niepełnosprawnej. Usługi asystenckie pomagają podopiecznym w osiągnięciu większej niezależności i poprawie jakości życia. Dodatkowo wspierają rodziny obciążone opieką nad osobą z niepełnosprawnością. Szczególną uwagę trzeba zwrócić na osoby samotne, mieszkające w miejscach oddalonych od centrum miejscowości, a także na dorosłe osoby z niepełnosprawnościami, które po śmierci rodziców – ich dotychczasowych opiekunów, mogą pozostać bez wsparcia.

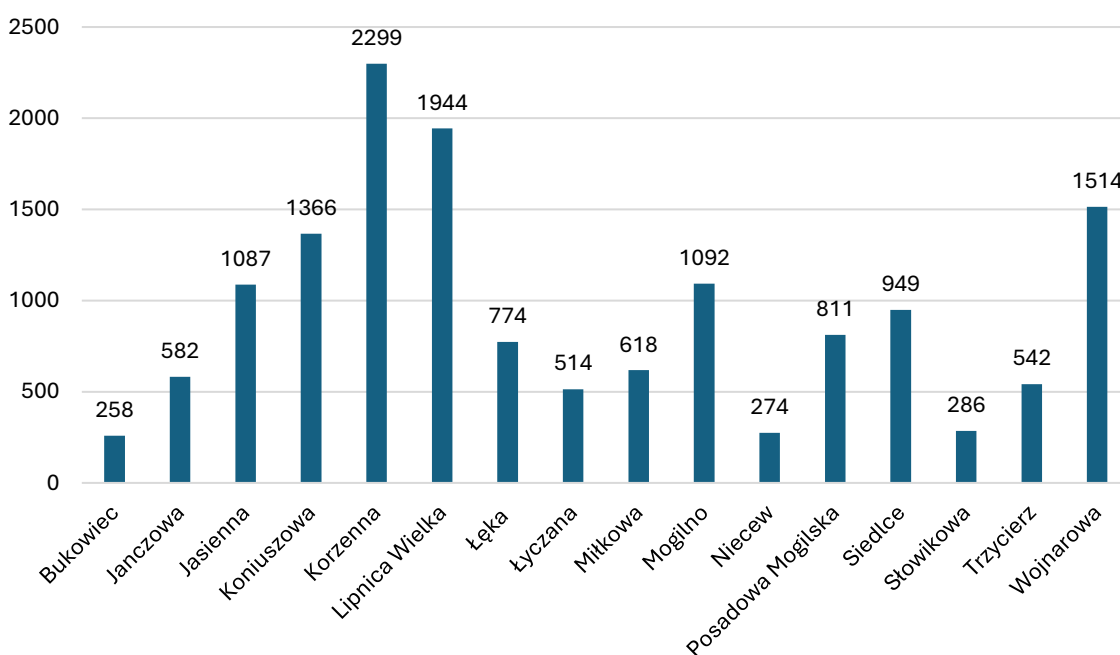
3. ANALIZA DANYCH ZASTANYCH

CHARAKTERYSTYKA DEMOGRAFICZNA GMINY KORZENNA

Gmina Korzenna to gmina wiejska usytuowana w południowo-wschodniej części województwa małopolskiego, jedna z gmin powiatu nowosądeckiego. W jej skład wchodzi 16 sołectw: Bukowiec, Janczowa, Jasienna, Koniuszowa, Korzenna, Lipnica Wielka, Łęka, Łyczana, Miłkowa, Mogilno, Niecew, Posadowa Mogilska, Siedlce, Słowikowa, Trzycierz, Wojnarowa.

Według danych Urzędu Gminy Korzenna w 2024 roku, na terenie gminy zamieszkiwało 14 910 osób, w tym 7 512 mężczyzn oraz 7 398 kobiet. Dysproporcja względem płci mieszkańców nie jest znacząca, jednakże mężczyźni stanowią większą część lokalnej społeczności. Mieszkańcy gminy stanowią 6,93% mieszkańców powiatu nowosądeckiego oraz około 0,61% mieszkańców województwa małopolskiego. Sołectwami o największej liczbie mieszkańców są: Korzenna (2 299 mieszkańców), Lipnica Wielka (1 944 mieszkańców), Wojnarowa (1 514 mieszkańców), Koniuszowa (1 366 mieszkańców), Mogilno (1 092 mieszkańców). Szczegółowe dane zaprezentowano na poniższym wykresie.

Wykres 1: Liczba mieszkańców w sołectwach Gminy Korzenna

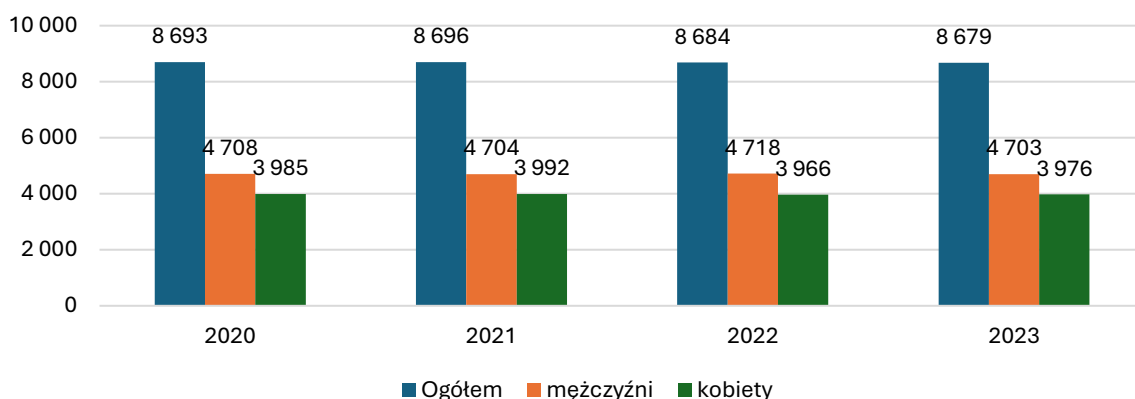

Źródło: opracowanie własne, dane UG Korzenna

Wśród mieszkańców Gminy Korzenna najliczniejszą grupę w 2024 roku stanowiły osoby w wieku produkcyjnym¹, tj. 9 048 osób (w tym 4 855 mężczyzn i 4 193 kobiet)². Dysproporcja względem płci nie jest znacząca, liczniej reprezentowani są mężczyźni. W latach 2020-2021 liczba osób należących do tej grupy była stabilna, a w latach 2022-2023 zaobserwowano jej nieznaczny spadek³.

Wykres 2: Liczba mieszkańców Gminy Korzenna w wieku produkcyjnym z podziałem na płeć

Źródło: opracowanie własne, dane GUS.

Drugą, co do wielkości grupę mieszkańców Gminy Korzenna w 2024 roku stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym⁴ tj. 3 522 osób (w tym 1 803 chłopców i 1 719 dziewcząt)⁵. Różnica względem płci nie jest znacząca, liczniejszą grupę stanowią chłopcy. Liczba najmłodszych mieszkańców gminy zwiększa się niemal rok do roku, za wyjątkiem 2020 roku⁶. Dodatkowo na podstawie danych demograficznych województwa małopolskiego można przyjąć, iż powiat nowosądecki, do którego należy Gmina Korzenna jest jednym z najmłodszych demograficznie powiatów w Małopolsce⁷.

¹ Wiek, w którym osoby zazwyczaj kończą pracę zawodową, tj. dla mężczyzn - 65 lat i więcej, dla kobiet - 60 lat i więcej (według definicji GUS).

² Dane Urzędu Gminy Korzenna za rok 2024.

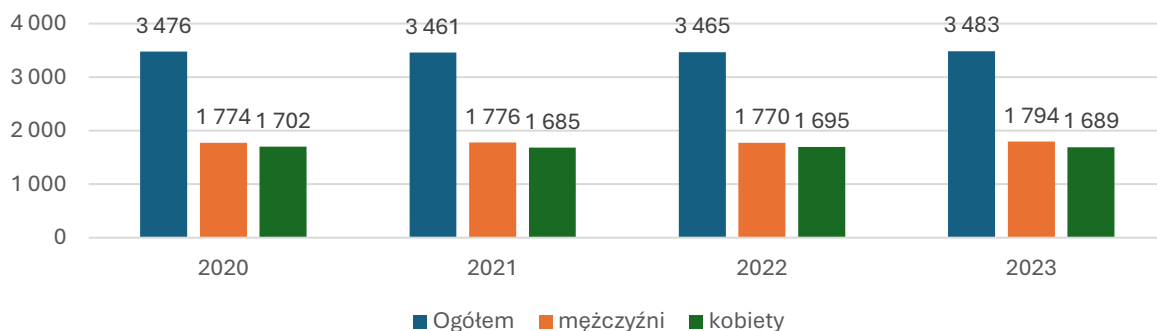
³ Bank Danych Lokalnych, Dane dla jednostki terytorialnej – Gmina Korzenna za lata 2020-2023, GUS.

⁴ Wiek przedprodukcyjny to okres od urodzenia do ukończenia 17 roku życia. Jest to grupa wieku, w której osoby nie są jeszcze zdolne do pracy (według definicji GUS)

⁵ Dane Urzędu Gminy Korzenna za rok 2024.

⁶ Bank Danych Lokalnych, Dane dla jednostki terytorialnej – Gmina Korzenna za lata 2020-2023, GUS.

⁷ Ocena zasobów pomocy społecznej województwa małopolskiego za rok 2023, ROPS w Krakowie.

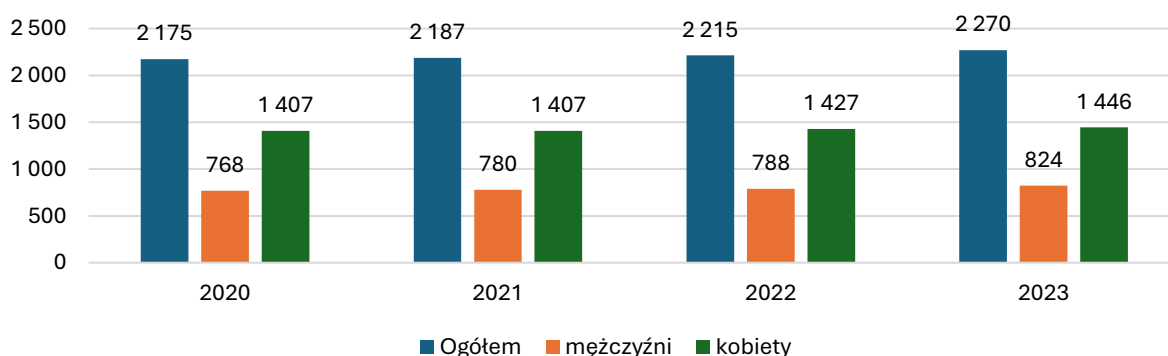
Wykres 3: Liczba mieszkańców Gminy Korzenna w wieku przedprodukcyjnym z podziałem na płeć

Źródło: opracowanie własne, dane GUS

Gmina Korzenna cechuje się zatem względnie stabilną liczbą ludności w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym.

Najmniej liczną grupą mieszkańców Gminy Korzenna w 2024 roku były osoby w wieku poprodukcyjnym⁸ tj. 2 340 (w tym 854 mężczyzn i 1 486 kobiet)⁹. Dysproporcja względem płci mieszkańców w wieku 60 lat i więcej jest znacząca, kobiety stanowią liczniejszą grupę niż mężczyźni.

Natomiast udział populacji osób w wieku poprodukcyjnym z roku na rok (w latach 2020-2023)¹⁰ nieznacznie się zwiększał, co związane jest z postępującym procesem starzenia się populacji zarówno w skali kraju jak i na świecie.

Wykres 4: Liczba mieszkańców Gminy Korzenna w wieku poprodukcyjnym z podziałem na płeć

Źródło: opracowanie własne, dane GUS.

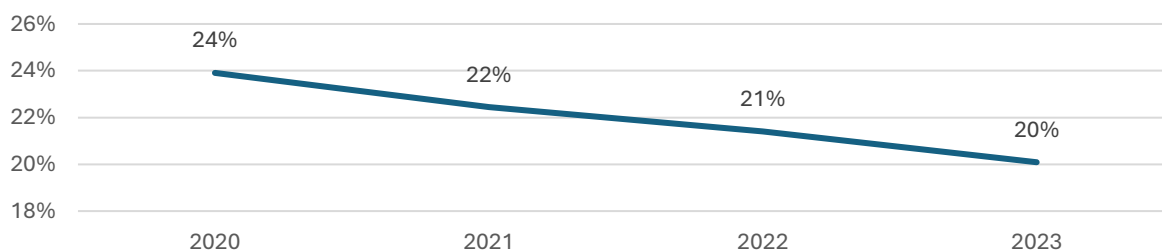
⁸⁸ Wiek zdolności do pracy, tj. dla mężczyzn grupa wieku 18-64 lata, dla kobiet - 18-59 lat (według definicji GUS)

⁹ Dane Urzędu Gminy Korzenna za rok 2024.

¹⁰ Bank Danych Lokalnych, Dane dla jednostki terytorialnej – Gmina Korzenna za lata 2020-2023, GUS.

Jednym ze wskaźników określających tempo demograficznego starzenia się ludności jest tzw. wskaźnik podwójnego starzenia, który pokazuje jaki jest udział w grupie osób starszych (w wieku 60 lat i więcej) z danej zbiorowości najstarszych osób, czyli tych powyżej 80-tego roku życia. Dla Gminy Korzenna wskaźnik podwójnego starzenia się od 2020 roku nieznacznie się obniża i w roku 2023 wyniósł 20%, i jest nieco wyższy niż średnia wartość wskaźnika przyjęta dla województwa małopolskiego, która w 2023 roku wyniosła 17,5%¹¹. Oznacza to, iż w Gminie Korzenna w grupie osób w wieku 60 lat i więcej mamy wyższy udział najstarszych mieszkańców.

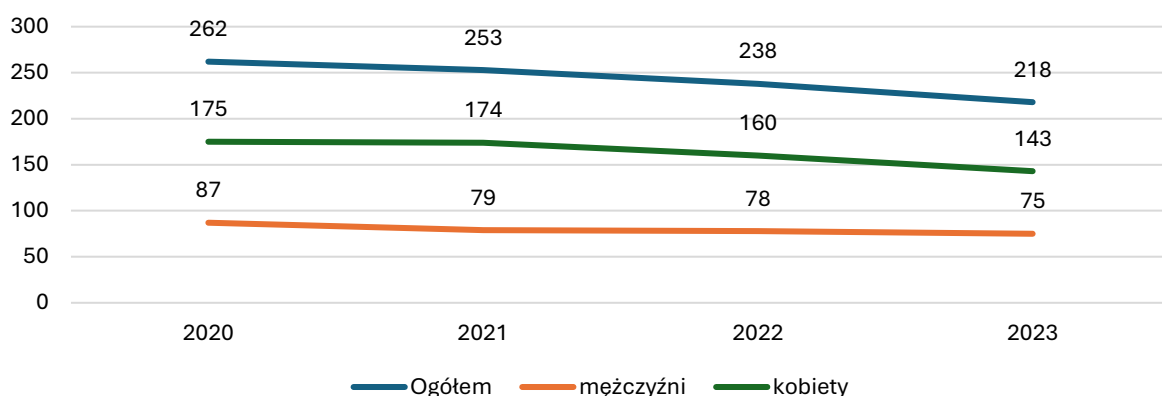
Wykres 5: Wskaźnik podwójnego starzenia się dla Gminy Korzenna

Źródło: opracowanie własne, dane OPS Korzenna

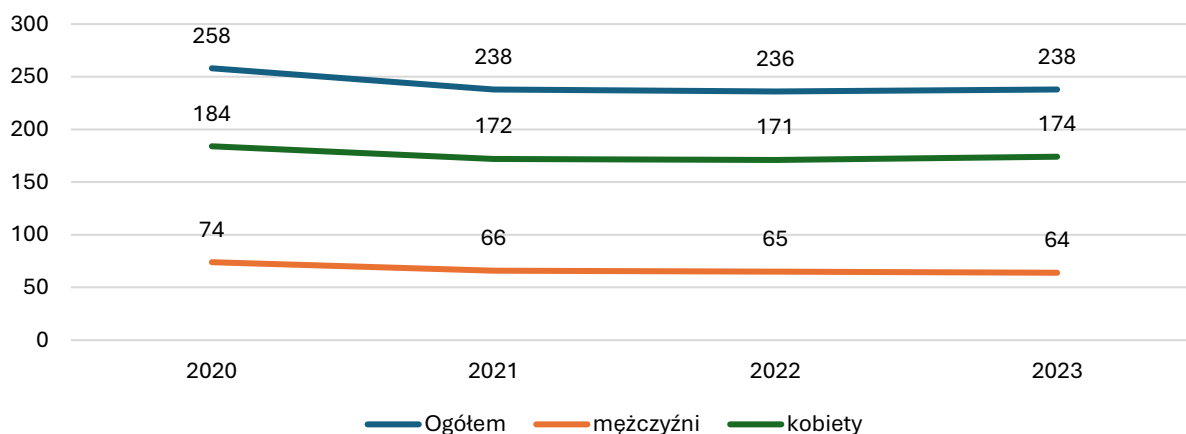
Dodatkowo w grupie seniorów zamieszkujących w Gminie Korzenna w 2023 roku były głównie osoby w wieku 80-84 lat – 218 osób, w tym 143 kobiety i 75 mężczyzn oraz osoby w wieku powyżej 85 lat – 238 osób (174 kobiety i 64 mężczyzn). Warto podkreślić, iż z roku na rok ich liczba maleje.

Wykres 6: Liczba mieszkańców Gminy Korzenna w wieku 80-84 lat z podziałem na płeć

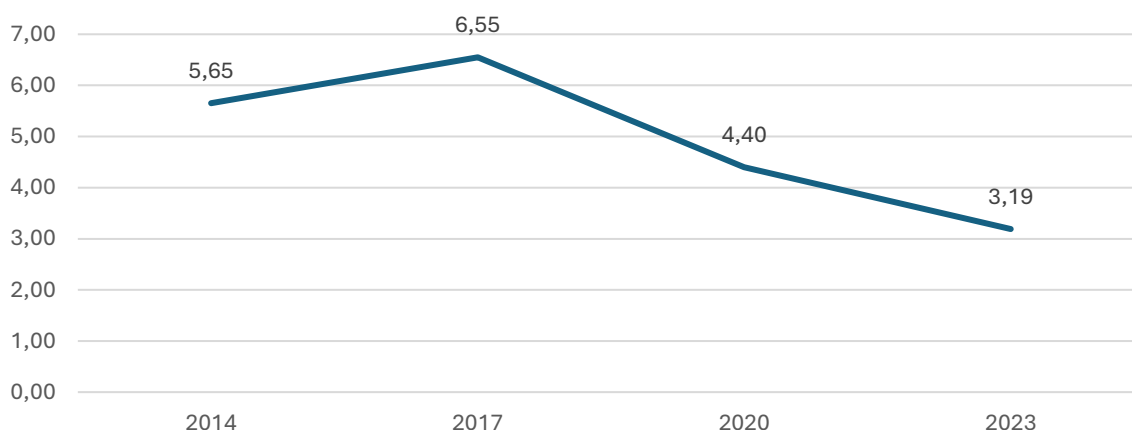
Źródło: opracowanie własne, dane OPS Korzenna

¹¹ Ocena zasobów pomocy społecznej województwa małopolskiego za rok 2023, ROPS w Krakowie.

Wykres 7: Liczba mieszkańców Gminy Korzenna w wieku 85 lat i więcej z podziałem na płeć

Źródło: opracowanie własne, dane OPS Korzenna

Gminę Korzenna cechuje dodatni przyrost naturalny na poziomie 3,19 na 1000 mieszkańców gminy. W 2023 roku urodziło się 170 dzieci, w tym 44,7% dziewczynek i 55,3% chłopców. Można zatem wnioskować, że w dużej części za stabilną sytuację demograficzną Gminy Korzenna odpowiada dodatnia stopa przyrostu naturalnego ($U-Z/N \times 1000\text{‰}$), której najwyższą wartość odnotowano w 2017 roku (6,55‰), a najniższą w 2023 (3,19‰). Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów dla Gminy Korzenna jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju¹².

Wykres 8: Wskaźnik przyrostu naturalnego w Gminie Korzenna

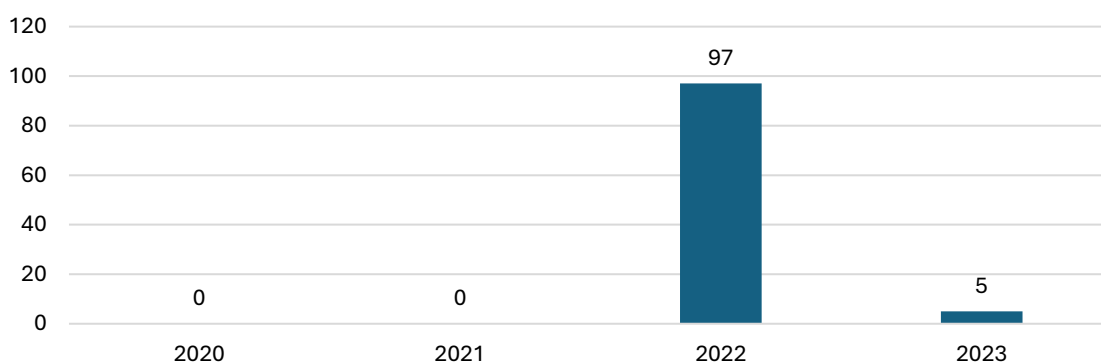
Źródło: opracowanie własne, dane GUS

¹² Ludność. Stan i struktura oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2023 r. Stan w dniu 31 grudnia, GUS.

Dokumenty strategiczne Gminy Korzenna¹³ uwzględniają przewidywania dotyczące liczby mieszkańców i ich struktury wiekowej, co może mieć istotny wpływ na określanie rodzaju planowanych usług. Prognoza demograficzna GUS wskazuje, iż do roku 2050 liczba ludności w powiecie nowosądeckim wzrośnie do 230 193 osób.

Warto zaznaczyć, iż wśród osób zamieszkujących w Gminie Korzenna są również cudzoziemcy, których w 2022 roku było 97 osób, a w 2023 roku 5 osób. Można przypuszczać, iż sytuacja taka spowodowana była głównie konfliktem zbrojnym prowadzonym na terenie Ukrainy i masową migracją obywateli Ukrainy do Polski, w tym osiedleniem się niektórych osób również w Gminie Korzenna.

Wykres 9: Liczba cudzoziemców na terenie Gminy Korzenna

Źródło: opracowanie własne, dane UG Korzenna

Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba małżeństw na 1000 ludności w Gminie Korzenna ulega wahaniom. Według danych Urzędu Gminy w 2024 roku zawarto 79 związki małżeńskie. W 2019 roku odnotowano największą ilość zawieranych małżeństw tj. 95 aktów. Z kolei w 2020 roku było ich, aż 64. Od 2021 roku obserwuje się ich nieznaczny wzrost. Natomiast w 2023 było ich najmniej tj. 60 zarejestrowanych aktów. Warto zaznaczyć, iż w tym okresie w powiecie nowosądeckim oraz w całym województwie małopolskim liczba małżeństw na 1 000 ludności systematycznie się zmniejszała. W 2020 roku na terenie gminy wskaźnik małżeństw kształtował się na poziomie 5,0 i tym samym był wyższy niż w powiecie o 0,6 oraz województwie o 0,8. W porównaniu do 2018 roku wskaźnik małżeństw na 1000 ludności w Gminie Korzenna uległ zmniejszeniu aż o 2,2 punkty¹⁴.

¹³ Strategia Rozwoju Gminy Korzenna na lata 2023-2030.

¹⁴ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Korzenna na lata 2022-2026, s.41

W 2024 roku w gminie odnotowano 10 rozwodów. Natomiast na przestrzeni lat 2019-2023 liczba rozwodów była zróżnicowana, najmniej ich zarejestrowano w 2021 roku tj. 9, a najwięcej w 2022 tj. 18¹⁵.

W Gminie Korzenna w 2024 r. było 3 522 osoby w wieku przedprodukcyjnym¹⁶. Dzieci w wieku od 7 roku życia uczęszczają do 12 placówek oświatowych znajdujących się na terenie gminy tj.:

- Szkoły Podstawowej im. Świętej Kingi w Janczowej,
- Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Jasiennej,
- Szkoły Podstawowej im. Generała Franciszka Gągora w Koniuszowej,
- Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Korzennej,
- Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Lipnicy Wielkiej,
- Szkoły Podstawowej w Łęce,
- Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Miłkowej,
- Szkoły Podstawowej im. Wojska Polskiego w Mogilnie,
- Szkoły Podstawowej w Posadowej Mogiłskiej,
- Szkoły Podstawowej im. Księdza Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Siedlcach,
- Szkoły Podstawowej w Trzycierzu,
- Szkoły Podstawowej w Wojnarowej.

Z kolei dzieci w wieku od 3 do 6 lat z terenu Gminy Korzenna uczęszczają do oddziałów przedszkolnych znajdujących się przy szkołach podstawowych i do 3 innych przedszkoli (w tym jednego publicznego tj. przedszkola w Korzennej i dwóch niepublicznych). W latach 2019-2024 systematycznie wzrastała liczba dzieci w placówkach/oddziałach przedszkolnych i szkolnych. Szczegółowe dane zaprezentowano w poniższych tabelach.

---

¹⁵ Dane Urzędu Gminy Korzenna za lata 2019-2024

¹⁶ Wiek, w którym ludność nie osiągnęła jeszcze zdolności do pracy, tj. grupa wieku 0 - 17 lat (według definicji GUS).

Tabela 1: Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli w Gminie Korzenna w latach 2019-2024

Nazwa przedszkola	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Przedszkole w Korzennej	49	50	47	50	47
Niepubliczne Przedszkole Językowe BAJKA	22	23	39	34	34
Niepubliczne Przedszkole Językowe BAJKA II	66	65	74	71	80
RAZEM	137	138	160	155	161

Źródło: opracowanie własne, dane z Urzędu Gminy Korzenna Referat Oświaty

Tabela 2: Liczba dzieci uczęszczających do szkół podstawowych w Gminie Korzenna w latach 2019-2024

Szkoła podstawowa	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Janczowa	68	66	61	61	60
Jasienna	118	117	117	102	105
Koniuszowa	167	171	185	182	177
Korzenna	401	409	416	413	406
Lipnica Wielka	221	222	229	234	235
Łęka	94	95	100	105	113
Miłkowa	90	89	87	95	96
Mogilno	220	224	225	217	218
Posadowa Mogilska	75	72	67	61	57
Siedlce	118	133	135	135	131
Trzycierz	54	51	53	60	62
Wojnarowa	93	98	109	104	107
RAZEM	1719	1747	1784	1769	1767
Oddział przedszkolny	389	392	401	419	415
Klasy I-VIII	1330	1355	1383	1350	1352

Źródło: opracowanie własne, dane z Urzędu Gminy Korzenna Referat Oświaty

Warto zauważyć, iż na terenie Gminy Korzenna funkcjonuje również Szkoła Muzyczna I stopnia, do której w roku szkolnym 2023/2024 uczęszcza 171 uczniów.

W poprzednich latach tj. 2019-2022 liczba dzieci uczących się w tej placówce była na podobnym poziomie. Dane zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 3: Liczba uczniów uczęszczających do Szkoły Muzycznej I stopnia w Korzennej w latach 2019 - 2024

Szkoła Muzyczna I Stopnia w Korzennej	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Liczba uczniów	161	151	149	151	171

Źródło: opracowanie własne, dane z Urzędu Gminy Korzenna Referat Oświaty

Wśród osób zamieszkujących w Gminie Korzenna są również osoby z niepełnosprawnościami. Udział dorosłych osób z niepełnosprawnością (zarówno prawną, jak i biologiczną) w populacji mieszkańców gminy na przestrzeni lat 2021-2023 systematycznie się zmniejsza. W 2023 roku było 1 322 osoby z niepełnosprawnościami, w tym 618 kobiet i 704 mężczyzn. Dane zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 4: Liczba osób z niepełnosprawnością (prawną i biologiczną) w Gminie Korzenna w latach 2021-2023

Osoby z niepełnosprawnością	Liczba osób z niepełnosprawnością w latach 2021-2023		
	2021	2022	2023
Kobiety	832	624	618
Mężczyźni	899	705	704
Ogółem	1 731	1329	1322

Źródło: opracowanie własne, dane PCPR Nowy Sącz, OPS Korzenna

Z kolei w 2024 r. było 181 dzieci z niepełnosprawnościami zamieszkujące na terenie Gminy Korzenna. W latach 2021-2024 obserwuje się systematyczny wzrost ich liczby (o około 10 pkt %). Szczegółowe dane za kolejne lata przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5: Liczba dzieci z niepełnosprawnością w Gminie Korzenna

Lata	Liczba dzieci
2021	164
2022	167
2023	170
2024	181

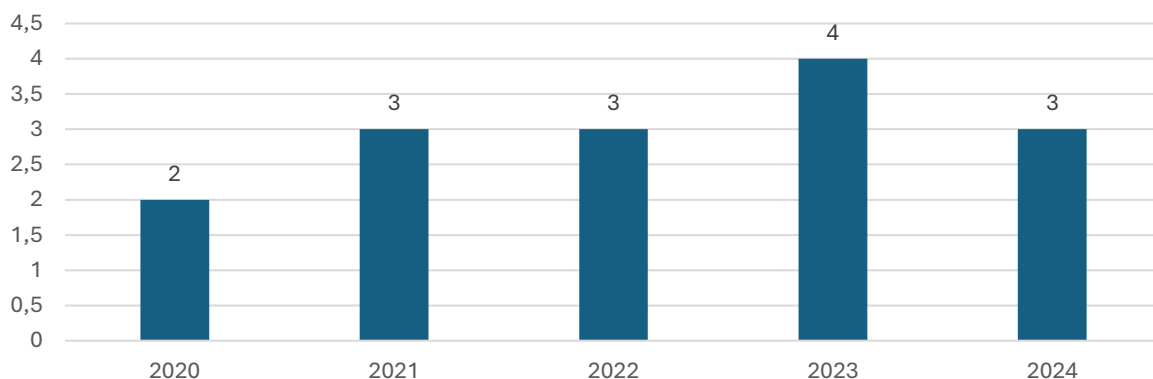
Źródło: opracowanie własne, dane PCPR Nowy Sącz, OPS Korzenna

Można zatem zaobserwować, iż w kolejnych latach liczba osób dorosłych z niepełnosprawnością nadal maleje. Natomiast ten trend nie jest widoczny w przypadku dzieci z niepełnosprawnością. W populacji mieszkańców Gminy Korzenna było kilka osób w kryzysie

bezdomności¹⁷. Na przestrzeni lat 2020-2024 można zaobserwować niewielki udział tych osób w grupie mieszkańców Gminy Korzenna, było to zaledwie kilka osób od 2 do 4 w ciągu analizowanego przedziału czasu.

Wykres 10: Liczba osób w kryzysie bezdomności na terenie Gminy Korzenna

Źródło: opracowanie własne, dane OPS Korzenna

Reasumując, można wnioskować, iż w Gminie Korzenna zjawisko bezdomności nie występuje w znaczącej skali, pomimo tego są zabezpieczane miejsca dla osób bezdomnych w określonych rodzajach lokali. Bliższe dane zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 6: Liczba miejsc zabezpieczonych na potrzeby osób bezdomnych w Gminie Korzenna

Rok	Liczba miejsc zabezpieczonych w schroniskach	Liczba mieszkań socjalnych	Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne
2020	3	1	0
2021	4	1	0
2022	4	0	0
2023	4	0	1
2024	4	0	1

Źródło: opracowanie własne, dane OPS Korzenna

¹⁷ Bezdomność to „zjawisko społeczne polegające na braku domu lub miejsca stałego pobytu gwarantującego jednostce lub rodzinie poczucie bezpieczeństwa, zapewniającego schronienie przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi oraz zaspokojeniem podstawowych potrzeb na poziomie uznawanym w danym społeczeństwie za wystarczający (...) Bezdomność jest jedną z dziedzin będących przedmiotem polityki społecznej państwa, Nowa Encyklopedia PWN, Warszawa 1995, T. 1, s. 433

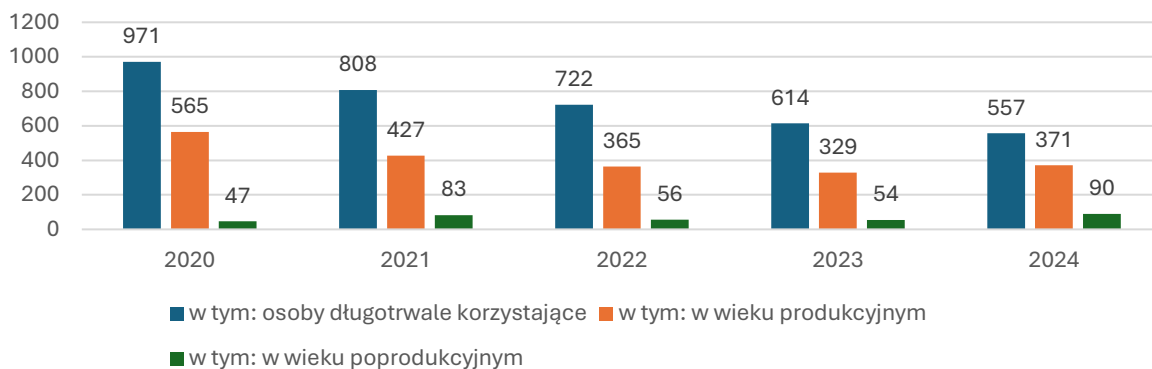
ZAKRES I SKALA POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY KORZENNA W OBSZARZE POMOCY SPOŁECZNEJ

Osoby korzystające ze świadczeń finansowych i niefinansowych w pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości¹⁸. Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej i oferującą określony rodzaj usług na terenie Gminy Korzenna jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Ośrodek realizuje zadania własne gminy, zadania zlecone gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb gminy bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych.

Na przestrzeni lat 2020-2024 liczba osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Korzenna systematycznie z roku na rok ulega zmniejszeniu zarówno w grupie osób długotrwale korzystających ze świadczeń, jak i w przypadku osób należących do grupy osób w wieku produkcyjnym. Warto zaznaczyć, iż najmniej liczną grupą osób korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej są osoby w wieku poprodukcyjnym. Szczegółowe dane zaprezentowano poniżej.

Wykres 11: Osoby korzystające z pomocy społecznej w Gminie Korzenna w latach 2020-2024 z podziałem na grupy

Źródło: opracowanie własne, dane OPS Korzenna

¹⁸ Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku z późn. zm.

Jedną z istotnych grup społecznych korzystających z pomocy społecznej są rodziny.

Na podstawie danych będący w posiadaniu Ośrodka Pomocy Społecznej w Korzennie ustalono, iż najczęstszym typem rodzin objętych pomocą społeczną w 2024 roku były rodziny pełne wychowujące co najmniej dwoje dzieci (100 przypadków rodzin), a najmniej odnotowano rodzin niepełnych, wychowujących co najmniej czworo dzieci (2 przypadki). Bliższe dane zawarto w tabeli poniżej.

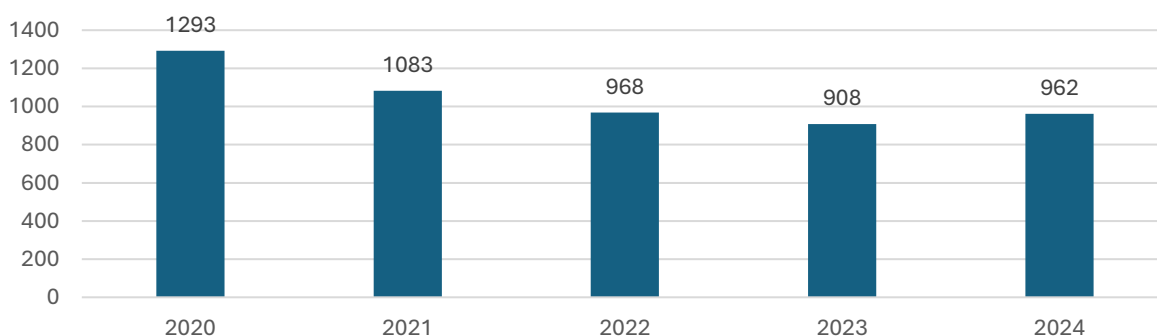
Tabela 7: Typy rodzin z dziećmi objęte pomocą społeczną na terenie Gminy Korzenna w 2024 roku

Typ rodziny	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Rodziny pełne ogółem, w tym:	298	1369
Rodziny z 1 dzieckiem	71	240
Rodziny z 2 dzieci	100	427
Rodziny z 3 dzieci	78	391
Rodziny z 4 dzieci	39	236
Rodziny z 5 dzieci i więcej	10	75
Rodziny niepełne ogółem, w tym:	33	115
Rodziny z 1 dzieckiem	14	35
Rodziny z 2 dzieci	8	30
Rodziny z 3 dzieci	9	39
Rodziny z 4 dzieci i więcej	2	11

Źródło: opracowanie własne, dane OPS Korzenna

W okresie 2020-2024 zauważa się spadek liczby osób, którym przyznano świadczenia z pomocy społecznej. W 2020 roku przyznano takich świadczeń najwięcej, z kolei w stosunku do roku 2023 ich udział obniżył się o około 30%, a w 2024 roku przyznano 962 świadczenia.

Wykres 12: Liczba osób, którym przyznano świadczenia z pomocy społecznej na terenie Gminy Korzenna

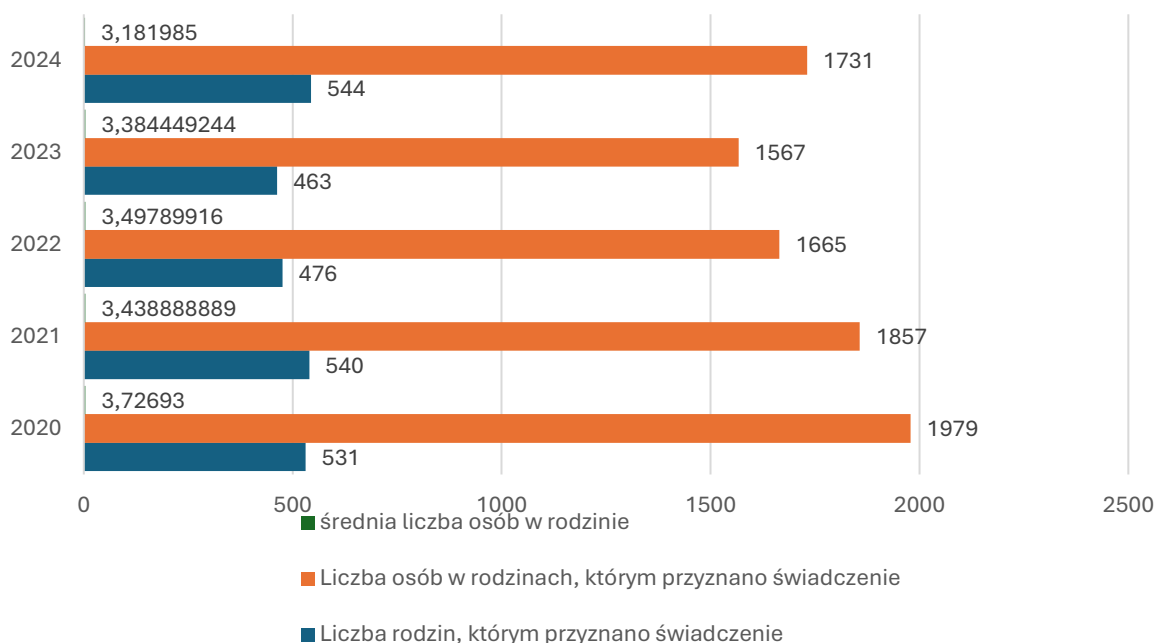

Źródło: opracowanie własne, dane OPS Korzenna

Warto podkreślić, że w 2024 roku wsparciem w postaci świadczeń z pomocy społecznej objęto 544 rodziny, które liczyły łącznie 1 731 członków, czyli o 81 rodzin więcej niż w roku

2023, i jednocześnie o 164 więcej członków rodzin. Natomiast na przestrzeni lat 2021-2022 widoczny był rok do roku spadek liczby rodzin korzystających ze świadczeń. Jedynie w 2020 roku odnotowano największą liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej na terenie Gminy Korzenna, co mogło być związane z negatywnymi konsekwencjami wystąpienia pandemii koronawirusa SARS-CoV-2. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

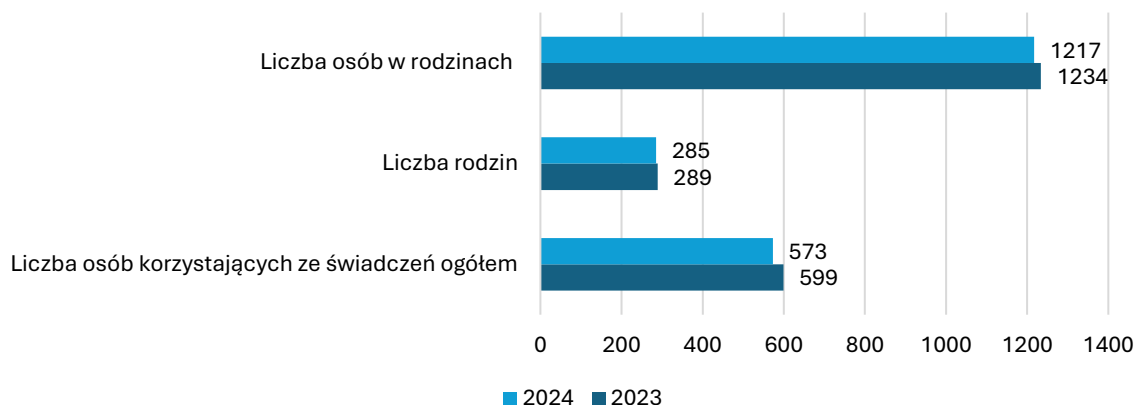
Wykres 13: Liczba osób i rodzin z terenu Gminy Korzenna, którym przyznano świadczenia z pomocy społecznej w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, dane OPS Korzenna

Analizując kwestie związane z rodzajem przyznawanych świadczeń z obszaru pomocy społecznej warto podkreślić, że najczęściej przyznawanymi świadczeniami były świadczenia niepieniężne (w porównaniu do pieniężnych). W 2023 roku skorzystało z nich 289 rodzin, które łącznie liczyły 1234 członków, z kolei w 2024 roku cztery rodziny mniej w stosunku do 2023 roku. Dane zaprezentowano poniżej.

Wykres 14: Liczba mieszkańców Gminy Korzenna korzystająca ze świadczeń niepieniężnych z pomocy społecznej w latach 2023-2024

Źródło: opracowanie własne, dane OPS Korzenna

Najwięcej rodzin skorzystało z poradnictwa prawnego i psychologicznego oraz usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Nie zaobserwowano rodzin, które były zainteresowane poradnictwem rodzinnym, usługami sąsiedzkimi oraz asystentem osobistym osoby niepełnosprawnej.

Tabela 8: Rodzaj usług świadczonych rodzinom z terenu Gminy Korzenna

Rodzaj usługi	Liczba osób korzystających z usługi w 2023 r.	Liczba osób korzystających z usługi w 2024 r.
Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	33	38
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania (gminne)W tym: specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnością	4	4
Usługi sąsiedzkie w gminie	0	0
Usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej	0	0
Poradnictwo psychologiczne	47	42
Poradnictwo prawne	81	99
Poradnictwo rodzinne	0	0
Usługi asystenta rodziny	7	6
Usługi wytchnieniowe	10	15

Źródło: opracowanie własne, dane OPS Korzenna

Nakłady finansowe poniesione przez Gminę Korzenna na realizację świadczeń niepieniężnych również z roku na rok wzrastały i w 2024 roku wyniosły 2 mln 471 988,79 zł.

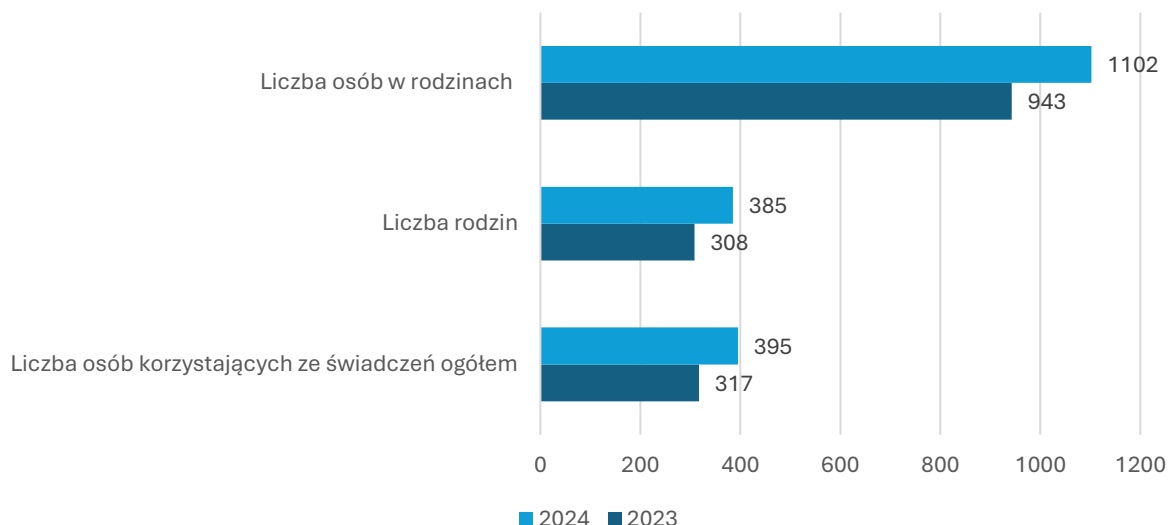
Tabela 9: Nakłady finansowe Gminy Korzenna na realizację świadczeń niepieniężnych w latach 2020-2024

Rok	2020	2021	2022	2023	2024
Świadczenia niepieniężne ogółem	1062773	1303499,37	1401696,83	2044228,77	2 471 988,79
W tym:					
utrzymanie placówek wsparcia	315132	310248,37	341074,83	364026,64	301 587,38
zapewnienie pobytu mieszkańców w DPS	400688	419347	545582	755067	903 579
realizacja usług opiekuńczych	284390	345051	380239	511081	518 907
poradnictwo specjalistyczne	52710	58080	64280	81000	93 280
opieka wytchnieniowa	0	0	38400	86906,13	94 295,41
asystentura (osobista, rodzinna)	58421	100069	136619	128602	117 874

Źródło: opracowanie własne, dane OPS Korzenna

W grupie osób korzystających ze świadczeń pieniężnych z systemu pomocy społecznej obserwuje się tendencję do ich wzrostu na przestrzeni dwóch ostatnich lat tj. 2023-2024 roku. Liczba rodzin, którym przyznano takie świadczenia w 2023 roku wyniosła 308 rodzin i w porównaniu do roku 2024 wzrosła o 77 rodzin. Szczegółowe dane prezentuje poniższy wykres.

Wykres 15: Liczba mieszkańców Gminy Korzenna korzystająca ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w latach 2023-2024

Źródło: opracowanie własne, dane OPS Korzenna

Rozpatrując z kolei poszczególne formy świadczeń pieniężnych, które nabywali mieszkańcy Gminy Korzenna z pomocy społecznej w latach 2020-2024 można w szczegółowy sposób określić liczbę osób i rodzin korzystających z tych świadczeń, jaki i wielkość środków finansowych zabezpieczonych na ich pokrycie.

W przypadku osób i rodzin korzystających z zasiłków stałych ich liczba na przestrzeni lat utrzymywała się na podobnym poziomie, rosły jednak koszty związane z ich finansowaniem, co ściśle związane było z bieżącymi zmianami legislacyjnym w tym zakresie.

Z kolei w przypadku zasiłków okresowych obserwuje się w okresie 2020-2024 malejącą liczbę osób i rodzin zainteresowanych tą formą pomocy, co przekłada się na zabezpieczanie z roku na rok niższych środków finansowych na ten cel.

Zasiłki celowe to priorytetowe świadczenia oferowane mieszkańcom Gminy Korzenna.

W roku 2020 skorzystało z nich najwięcej osób i rodzin w gminie. Natomiast w kolejnych latach obserwuje się malejącą tendencję w zakresie ich przyznawania, w tym finansowania.

W tej grupie świadczeń warto podkreślić, iż są wypłacane mieszkańcom Gminy Korzenna również zasiłki celowe w formie świadczenia pieniężnego na zakup żywności oraz pomoc w formie posiłku w szkole i w domu na lata 2019-2023/2024-2028. Przy czym notuje się na przestrzeni lat 2020-2024 spadek o 45% liczby rodzin, którym przyznawano zasiłki celowe

w formie świadczenia pieniężnego na zakup żywności oraz 32% spadek liczby rodzin

korzystających z pomocy w formie posiłku w szkole i domu.

Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną oraz zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego oferowane były mieszkańcom Gminy Korzenna w wyjątkowych sytuacjach, szczególnie w 2021 i 2024 roku.

Tabela 10: Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na rodzaj przyznanego zasiłku w Gminie Korzenna w latach 2020-2024

Rodzaj zasiłku	Lata	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Kwota (w zł)
Zasiłki stałe	2020	49	49	59	309 781
	2021	48	48	58	299 828
	2022	49	49	53	367 663
	2023	51	51	55	338 741
	2024	48	48	49	466 527
Zasiłki okresowe	2020	179	174	574	385 773
	2021	178	178	507	421 972
	2022	168	167	462	487 595
	2023	164	161	408	458 509
	2024	111	109	287	405 994
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	2020	3	3	10	4 000
	2021	17	17	48	20 200
	2022	0	0	0	0
	2023	11	11	31	25 500
	2024	105	105	273	108 097
Zasiłki celowe	2020	477	460	1 790	673 031
	2021	397	389	1 295	604 158
	2022	324	320	1 053	683 738
	2023	297	291	912	632 676
	2024	267	261	795	632 118
W tym zasiłki celowe specjalne	2020	30	29	68	18 850
	2021	60	59	127	30 045
	2022	35	35	75	29 273
	2023	33	31	79	24 252
	2024	31	31	64	28 416
Zasiłki celowe w formie świadczenia pieniężnego na zakup żywności	2020	446	430	1 727	618 951
	2021	334	329	1 170	539 863
	2022	289	285	974	616 960
	2023	269	265	853	561 674
	2024	242	236	748	555 497

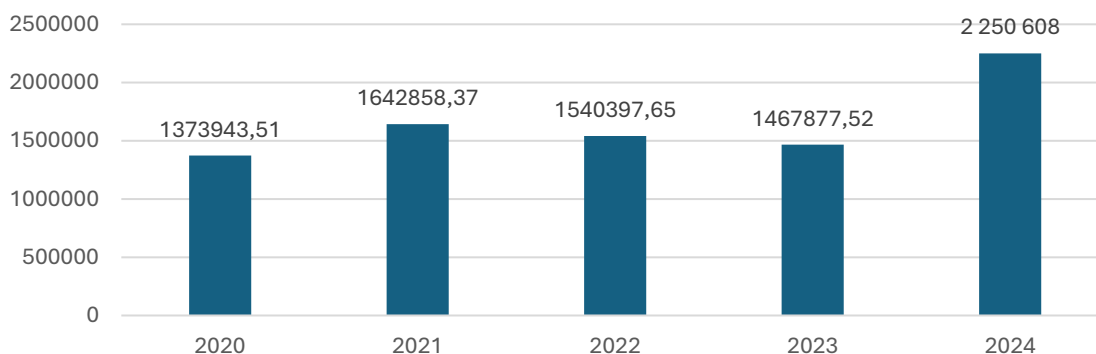

Rodzaj zasiłku	Lata	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Kwota (w zł)
Pomoc w formie posiłków w szkole i w domu na lata 2019-2023/2024-2028	2020	769	350	1 640	473 801
	2021	636	294	1 393	703 299
	2022	605	274	1 306	735 758
	2023	558	250	1 177	428 029
	2024	520	238	1 135	442 466
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiolową lub ekologiczną	2020	0	0	0	0
	2021	33	33	80	409 900
	2022	0	0	0	0
	2023	0	0	0	0
	2024	0	0	0	0
Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznanej przez Sąd	2020	10	10	b.d	51 770
	2021	10	10	b.d	50 170
	2022	9	9	b.d	46 284
	2023	11	11	b.d	64 901
	2024	11	11	b.d	82 375
Schronienie	2020	2	2	2	26 277
	2021	3	3	3	29 724
	2022	3	3	3	36 201
	2023	4	4	4	31 146
	2024	1	1	1	22 776
Dom Pomocy Społecznej	2020	13	13	13	400 688
	2021	12	12	12	419 347
	2022	15	15	15	545 582
	2023	17	17	17	755 067
	2024	17	17	17	903 579

Źródło: opracowanie własne, dane OPS Korzenna

Warto również podkreślić, iż nakłady finansowe jakie ponosi Gmina Korzenna na realizację świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej od 2020 roku systematycznie wzrastają, osiągając najwyższy poziom w 2024 roku tj. 2 mln 250 608 zł. Bliższe dane dotyczące tej kwestii zaprezentowano na poniższym wykresie.

Wykres 16: Nakłady finansowe Gminy Korzenna na świadczenia pieniężne z pomocy społecznej w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, dane OPS Korzenna

Przy analizie świadczeń, z których korzystają mieszkańcy Gminy Korzenna istotne jest również spojrzenie na ilość świadczeń, z których korzystają osoby z niepełnosprawnościami. W ciągu ostatnich czterech lat na terenie gminy liczba przyznanych świadczeń dla osób z niepełnosprawnościami w formie zasiłków pielęgnacyjnych systematycznie wzrastała za wyjątkiem 2024 roku. Z kolei w przypadku świadczenia pielęgnacyjnego liczba osób korzystających z tego rodzaju wsparcia jest najwyższa w 2024 roku. Specjalny zasiłek opiekuńczy przyznawano najczęściej w 2022 roku. Natomiast w przypadku zasiłku dla opiekuna obserwuje się systematycznie zmniejszającą się liczbę osób korzystających z tej formy pomocy. W 2021 roku przyznano 33 takich świadczeń, a w 2024 roku – 16. Szczegółowe dane zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 11: Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających ze wsparcia na terenie Gminy Korzenna

Lata	Liczba osób z niepełnosprawnościami na terenie Gminy Korzenna korzystająca z określonych świadczeń				
	Zasiłek pielęgnacyjny	Świadczenie pielęgnacyjne	Specjalny zasiłek opiekuńczy	Zasiłek dla opiekuna	SUMA
2021	284	104	25	33	446
2022	285	102	31	26	444
2023	290	107	29	22	448
2024	289	118	21	16	444

Źródło: opracowanie własne, dane OPS Korzenna

Rodziny osób z niepełnosprawnościami korzystające ze wsparcia na terenie Gminy Korzenna na przestrzeni lat 2021-2024 najczęściej zainteresowane były zasiłkiem pielęgnacyjnym i

świadczeniem pielęgnacyjnym. Z kolei w niewielkim zakresie zasiłkiem dla opiekuna. Warto zauważyć, iż wśród rodzin są również te, które korzystały z programu „Za życiem”. Najwięcej takich rodzin objętych było wsparciem w 2022 roku. Szczegółowe dane zaprezentowano w tabeli.

Tabela 12: Liczba rodzin osób z niepełnosprawnościami korzystających ze wsparcia na terenie Gminy Korzenna

Lata	Zasiłek pielęgnacyjny	Świadczenie pielęgnacyjne	Specjalny zasiłek opiekuńczy	Zasiłek dla opiekuna	Za życiem	SUMA
2021	278	104	25	33	3	440
2022	283	102	31	26	5	442
2023	285	107	29	22	1	443
2024	285	118	21	16	4	440

Źródło: opracowanie własne, dane OPS Korzenna

Główne powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej

Na przestrzeni lat 2020-2024 głównym powodem udzielenia wsparcia z pomocy społecznej w Gminie Korzenna była potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, z powodu której pomoc otrzymywała najliczniejsza grupa osób (w 2020 - 901 rodziny, 2021 - 816 rodziny, 2022 - 822 rodziny, 2023 - 689 rodzin i w 2024 - 779 rodziny).

Na drugim miejscu pod względem liczby osób, zamieszkujących w Gminie Korzenna, którym udzielono pomocy społecznej znajdowało się ubóstwo, gdzie w latach 2020-2024 ze wsparcia skorzystało łącznie 1982 osoby.

Z kolei trzecim powodem najczęściej wskazywanym do udzielenia wsparcia określono niepełnosprawność oraz długotrwałą lub ciężką chorobę.

W 2024 roku rodziny zamieszkujące gminę dotknięte były również problemami takimi jak zdarzenia losowe (273 rodziny), bezrobocie (213 rodziny), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (25 rodziny), przemoc domowa (7 rodziny), bezdomność (3 osoby), alkoholizm i narkomania (1 rodzina), a także trudnościami po opuszczeniu zakładu karnego (1 rodzina).

Tabela 13: Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na terenie Gminy Korzenna w latach 2020-2024

LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ Z POWODU	2020	2021	2022	2023	2024
ubóstwo	295	507	462	408	310
sieroctwo	0	0	0	0	0
bezdomność	2	3	3	4	3
potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	901	816	822	689	779
bezrobocie	168	178	178	200	213
niepełnosprawność	253	255	221	212	233
długotrwała lub ciężka choroba	366	396	331	301	305
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	134	124	96	84	25
przemoc domowa	7	9	5	0	7
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0
alkoholizm lub narkomania	5	3	7	0	1
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	1	0	2	0
trudności w integracji cudzoziemców, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy (art. 7 pkt 11)	0	0	0	0	0
zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	10	48	0	31	273
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	80	0	0	0

Źródło: opracowanie własne, dane OPS Korzenna

Jedną z przyczyn ubóstwa wśród mieszkańców Gminy Korzenna jest bezrobocie.

Na podstawie danych statystycznych zawartych w poniższej tabeli można dodatkowo ustalić, iż w grupie osób bezrobotnych z terenu gminy dominowały na przestrzeni lat głównie kobiety.

Tabela 14: Osoby bezrobotne na terenie Gminy Korzenna wg podziału na płeć

Płeć	Okres				
	2020	2021	2022	2023	2024 (do VI)
Mężczyźni	141	111	133	118	97
Kobiety	279	261	242	228	216
Ogółem	420	372	375	346	313

Źródło: Baza Danych Lokalnych GUS

Gminy Korzenna udziela również wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W okresie 2020-2024 zmniejszy się liczba dzieci przebywających w rodzinnym domu dziecka i placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Z kolei nieznacznie wzrasta liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, w tym rodzinach zastępczych oraz rodzin objętych asystenturą, co generuje także wyższe nakłady finansowe. Dane zaprezentowano poniżej.

Tabela 15: Liczba dzieci korzystających z określonego rodzaju wsparcia

Rok	Liczba rodzin objętych asystentem	Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	Liczba dzieci przebywających w rodzinnym domu dziecka	Liczba dzieci przebywających w rodzinie zastępczej	Liczba dzieci przebywających w placówce opiekuńczo - wychowawczej	Nakłady finansowe
2020	5	11	4	4	3	58 421
2021	5	14	4	7	3	100 069
2022	6	13	4	6	3	136 619
2023	7	16	4	9	3	128 602
2024	7	13	1	10	2	-

Źródło: opracowanie własne, dane OPS Korzenna

Wsparcie rodzin z dziećmi na terenie Gminy Korzenna widoczne jest na wielu obszarach.

Dla przykładu warto odnotować, iż na przestrzeni lat 2020-2024 przyznano rodzinom stypendia socjalne – zasiłki szkolne w określonej liczbie:

- 2020 rok – liczba rodzin: 173, liczba dzieci: 615; koszt zadania: 249 587,36 zł;
- 2021 rok – liczba rodzin: 156, liczba dzieci: 564; koszt zadania: 242 794,00 zł;
- 2022 rok – liczba rodzin: 137, liczba dzieci: 453; koszt zadania: 214 819,35 zł;
- 2023 rok – liczba rodzin: 107, liczba dzieci: 391; koszt zadania: 154 640,38 zł;
- 2024 rok – liczba rodzin: 87, liczba dzieci: 311; koszt zadania: 141 749,80 zł¹⁹.

¹⁹ Sprawozdania OPS Korzenna za lata 2020-2024.

Dodatkowo dla rodzin wychowujących dzieci zabezpieczano w ciągu ostatnich pięciu lat pomoc w formie jednego gorącego posiłku. Najwięcej rodzin skorzystało z takiej formy wsparcia w 2020 roku, z kolei najmniej w 2024 roku. Szczegółowe dane prezentuje tabela poniżej.

Tabela 16: Liczba rodzin oraz objętych w nich dzieci jednym gorącym posiłkiem w latach 2020-2024 w ramach programu „Pomoc w formie posiłków w szkole i w domu na lata 2019-2023” i „Pomoc w formie posiłków w szkole i w domu na lata 2024-2028”

Rok	Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Kwota
2020	769	350	1640	473801
2021	636	294	1393	703299
2022	605	274	1306	735758
2023	558	250	1177	428029
2024	520	238	1135	326975

Źródło: opracowanie własne, dane OPS Korzenna

Rodziny zamieszkujące Gminę Korzenna korzystały również z ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny. Przysługuje ona niezależnie od dochodu rodzinom z co najmniej trójką dzieci. Karta dużej rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej, czy transportowej na terenie całego kraju. Zniżki oferują nie tylko instytucje publiczne, ale również przedsiębiorcy prywatni. W ostatnich pięciu latach wydano następującą liczbę kart:

- 2020 rok – 315 wydanych kart;
- 2021 rok – 268 wydanych kart;
- 2022 rok – 707 wydanych kart;
- 2023 rok – 600 wydanych kart;
- 2024 rok – 230 wydanych kart²⁰.

Jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny jest przemoc. W celu rozwiązania problemu przemocy domowej konieczne jest podejmowanie

²⁰ Sprawozdania OPS Korzenna za lata 2020-2024

interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości działań prawnych.

Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy

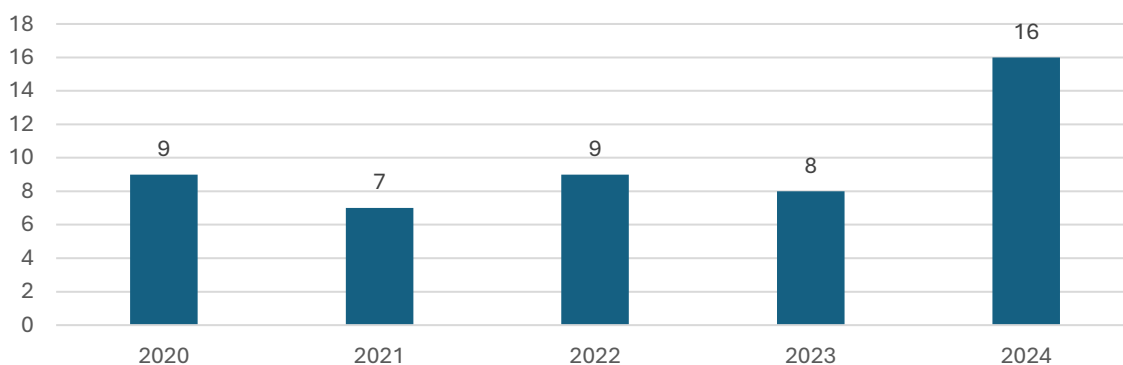
w rodzinie w Gminie Korzenna zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny na rzecz

Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”.

Na przestrzeni lat 2020-2023 liczba prowadzonych procedur była na podobnym poziomie.

Natomiast w 2024 roku nastąpił znaczący wzrost wszczętych procedur „Niebieskie Kart” (16 przypadków). Szczegółowe dane zaprezentowano na poniższym wykresie.

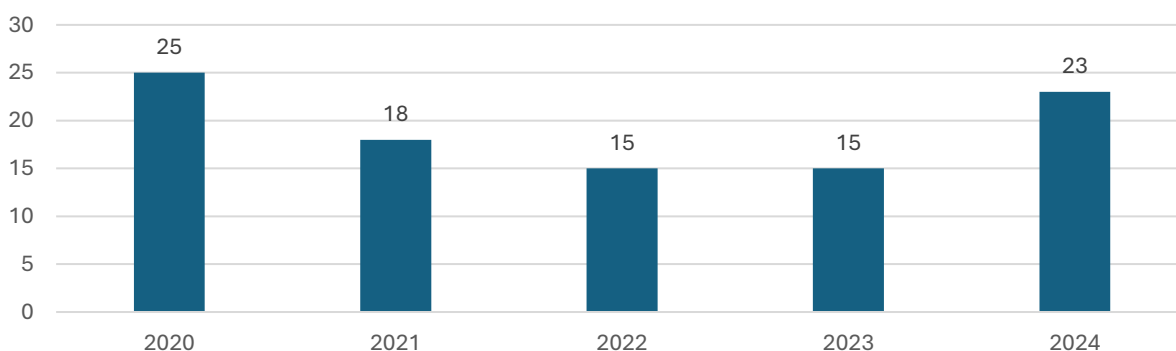
Wykres 17: Liczba założonych niebieskich kart w Gminie Korzenna

Źródło: opracowanie własne, dane OPS Korzenna

Kluczową formą wsparcia osób i rodzin doświadczających problemu przemocy domowej jest świadczenie im specjalistycznej pomocy. Ośrodek Pomocy Społecznej w Korzennie w 2024 roku objął wsparciem 23 osoby dotknięte tym problemem. W ciągu ostatnich czterech lat liczba rodzin i osób objętych pomocą w sytuacji przemocy domowej była zróżnicowana, najwięcej takich przypadków odnotowano w 2020 roku, a najmniej w latach 2022-2023.

Wykres 18: Liczba rodzin i osób objętych pomocą w sytuacji przemocy domowej na terenie Gminy Korzenna

Źródło: opracowanie własne, dane OPS Korzenna

Najczęściej osoby i rodziny, które doświadczają tego problemu były objęte specjalistycznym wsparciem, w postaci usług psychologa i prawnika. Od roku 2020 systematycznie wzrasta liczba osób korzystających z pomocy psychologa, przy jednoczesnym wzroście liczby oferowanych porad. W 2024 roku odnotowano jedynie niewielki spadek tej liczby. Poniżej znajdują się szczegółowe dane.

Tabela 17: Liczba osób korzystających z porad psychologa na terenie Gminy Korzenna

Lata	Liczba osób korzystających z porad psychologa	Liczba udzielonych porad
2020	33	80
2021	32	81
2022	41	96
2023	47	139
2024	45	110

Źródło: opracowanie własne, dane OPS Korzenna

W przypadku osób doświadczających przemocy nieocenionym źródłem wsparcia są również usługi prawne, na które zapotrzebowanie wciąż jest duże. W 2022 roku z usług prawnych skorzystała największa liczba osób, z kolei najmniej zainteresowanych osób poradami prawnymi było w 2024 roku.

Tabela 18: Liczba osób korzystających z porad prawnika na terenie Gminy Korzenna

Lata	Liczba osób korzystających z porad prawnika	Liczba udzielonych porad
2020	58	116
2021	64	118
2022	115	144
2023	81	133
2024	100	98

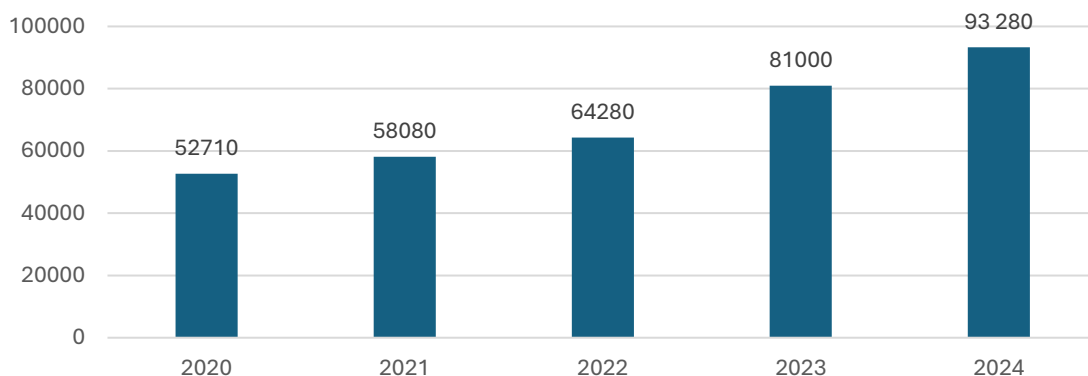
Źródło: opracowanie własne, dane OPS Korzenna

Środki finansowe przeznaczone na poradnictwo specjalistyczne w Gminie Korzenna na przestrzeni 2020-2024 ulegały wzrostowi rok do roku. W 2024 roku wyniosły najwyższą wartość tj. 93 280 zł. Szczegółowe dane zaprezentowano na poniższym wykresie.

Wykres 19: Nakłady finansowe na poradnictwo specjalistyczne w Gminie Korzenna w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, dane OPS Korzenna

Ośrodek Pomocy Społecznej w Korzennej jest miejscem, gdzie udzielane jest kompleksowe wsparcie, polegające na specjalistycznej pomocy dla mieszkańców przeżywających trudności życiowe. Warto zauważyć również, iż nakłady finansowe poniesione na porady prawne i psychologiczne w określonej części były zabezpieczane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szczególnie w latach 2023-2024.

Usługi na rzecz osób z niepełnosprawnościami i seniorów

Gmina Korzenna posiada potencjał w zakresie świadczenia określonego rodzaju usług na rzecz osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów.

W przypadku istniejącej infrastruktury placówek realizujących określony typ usług na rzecz seniorów warto wskazać na funkcjonowanie Dziennego Domu Senior+ w Mogilnie, przeznaczonego dla 15 osób oraz Klubu Senior+ w Siedlcach, który swoją działalnością obejmuje około 20 członków. Obie placówki prowadzone są w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi, a opiekę merytoryczną i organizacyjną nad nimi sprawuje Stowarzyszenie „Mogilskie Cisy”. Szczegółowe dane dotyczące liczby placówek, miejsc w placówkach oraz liczby korzystających z nich osób znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 19: Infrastruktura obiektów (liczba placówek i miejsc w placówce oraz zapotrzebowanie) na terenie Gminy Korzenna za okres 2023-2024

LATA	2023				2024			
	Placówki	Miejsca	Osoby korzystające ze wsparcia	oczekujący na wsparcie	Placówki	Miejsca	Osoby korzystające ze wsparcia	oczekujący na wsparcie
Dzienny dom pomocy	1	15	15	0	1	15	15	0
Klub samopomocy dla seniorów	1	20	20	0	1	20	20	0
Mieszkania wspomagane	1	0	0	0	1	0	0	0
Mieszkania treningowe	1	0	0	0	1	0	0	0
Warsztaty terapii zajęciowej	1	35	35	0	1	35	35	0
Centrum Integracji Społecznej (CIS)	1	1	1	0	1	1	1	0

Źródło: opracowanie własne, dane OPS Korzenna

Analizując specyfikę działań prowadzonych przez Klub Seniora+ w Siedlcach, który swoją działalnością obejmował w 2024 roku 20 członków, można zaobserwować znaczącą ilość różnorodnych usług prowadzonych dla uczestników w trzech ostatnich latach, w tym m. in.:

1. Usługi socjalne.
2. Usługi edukacyjne z zakresu posługiwania się Internetem, Facebookiem, obsługa komputera, obsługa sprzętów i urządzeń biurowych, drukarka, telefon, obsługa sprzętów kuchennych, gry planszowe, zorganizowano zajęcia edukacyjne z zakresu bezpieczeństwa osób starszych, bezpieczeństwa pożarowego, zagrożenia epidemicznego, zdrowego odżywiania osób w starszym wieku).
3. Zajęcia kulturalno-oświatowe - obchody imienin poszczególnych uczestników, spotkania integracyjne, spotkania przy ognisku.
4. Zajęcia aktywności ruchowej – zajęcia kinezyterapii, fizjoterapii możliwość korzystania z przyrządów do gimnastyki geriatrycznej, zajęcia z gimnastyki na siedząco.
5. Zajęcia sportowo – spacer z kijkami po okolicy, korzystanie z siłowni na powietrzu, ergoterapia – pielęgnacja ogrodu, spacer po lesie.
6. Zajęcia aktywizujące społecznie (w tym wolontariat międzypokoleniowy) – wyjazdy integracyjne, spotkania integracyjne, okazjonalne.
7. Trening kulinarny i samoobsługi.
8. Warsztaty terapii zajęciowej.
9. Zajęcia ruchowe – (Nordic Walking, gimnastyka) – poprawa kondycji fizycznej, dbanie o sprawność ruchową.
10. Zajęcia z gimnastyki – zajęcia ruchowe
11. Zajęcia manualne – integracja środowiska senioralnego, podejmowanie działań międzypokoleniowych.
12. Działania prozdrowotne i ekologiczne – pogadanki dotyczące odpowiedniego trybu życia, spotkania z kosmetyczką, dietetykiem²¹.

---

²¹ Sprawozdanie z wykonania zadania publicznego o którym mowa w art. 18 ust.4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. z 2018 r. poz. 450, z późn. zm.) za okres 2023-2024.

W 2024 r. w Dziennym Domu Senior + w Mogilnie prowadzone były usługi dla 18 uczestników, które koncentrowały się wokół następującej specyfiki:

1. Zajęcia manualne i rękodzielnicze – usprawnienie i poprawa sprawności manualnej, rozwijanie zdolności twórczej, pobudzanie wyobraźni, opanowanie i poszerzenie wiedzy na temat różnych technik plastycznych, rozwijanie zainteresowań plastycznych, muzycznych, haft diamentowy, kartki świąteczne, kwiaty z krepiny.
2. Usługi edukacyjne – obsługa laptopa, komputera, smartfonu, obsługa sprzętów i urządzeń biurowych, obsługa sprzętów kuchennych, gry planszowe, zorganizowano zajęcia edukacyjne z zakresu bezpieczeństwa osób w starszym wieku prowadzone przez funkcjonariusza policji, z zakresu zmiany wizerunku, opasek tele-opieki prowadzone przez pracowników OPS.
3. Zajęcia kulinarne.
4. Zajęcia aktywności usprawniające ruchowo i wzmacniające organizm – zajęcia kinezyterapii, fizjoterapii możliwość korzystania z przyrządów do gimnastyki geriatrycznej, zajęcia z gimnastyki na siedząco.
5. Zajęcia aktywizujące społecznie, w tym wolontariat międzypokoleniowy.
6. Zajęcia muzyczne.
7. Wyjazdy integracyjne²².

Z kolei w przypadku osób starszych, które nie mają możliwości samodzielnego funkcjonowania w życiu codziennym, przysługuje prawo do opieki w Domu Pomocy Społecznej. W 2024 roku Gmina Korzenna kierowała osoby do 5 placówek tego rodzaju, w których zabezpieczono 18 miejsc dla osób w szczególnie trudnej sytuacji życiowej. Na obszarze Gminy Korzenna funkcjonuje również prywatny Dom Pomocy Społecznej im. Ojca Pio w Mogilnie dla osób starszych oraz przewlekle somatycznie chorych, który prowadzony jest przez Fundację „Prawdziwy Dom”.

Od 14 października 2024 roku w Gminie Korzenna realizuje się Ogólnopolską Kartę Seniora. Każdy senior, który ukończył 60 lat może otrzymać własną Kartę Seniora. Karta ta upoważnia do zniżek w wielu punktach w całej Polsce, w tym m.in. sanatoriach, uzdrowiskach,

---

²² Sprawozdanie z wykonania zadania publicznego o którym mowa w art. 18 ust.4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. z 2018 r. poz. 450, z późn. zm.) z dn. 08. 07.2024.

przychodniach, gabinetach rehabilitacji, instytucjach zdrowia i kultury. W 2024 roku zostało wydanych 152 karty.

Warto również podkreślić, iż najstarsi mieszkańcy Gminy Korzenna mogą korzystać z Programu Korpus Wsparcia Seniorów (w formie opaski), do którego gmina przystąpiła w 2024 roku, obejmując wsparciem 50 osób. Całkowity koszt tego zadania wyniósł 63 164 zł. Gmina Korzenna podejmuje również szereg działań obejmujących kompleksowe wsparcie osób z niepełnosprawnościami. Jedną z kluczowych placówek wspierających osoby z niepełnosprawnościami na terenie Gminy Korzenna jest Warsztat Terapii Zajęciowej w Bukowcu, który powstał w 2005 r. na mocy Uchwały nr XIX/119/2004r. Rady Gminy Korzenna z dnia 2 grudnia 2004 r. w sprawie utworzenia WTZ. Celem działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej jest rehabilitacji społeczna i zawodowa dorosłych osób z niepełnosprawnościami, umożliwiającą im samodzielne funkcjonowanie oraz podjęcie zatrudnienia w Zakładzie Aktywności Zawodowej, Zakładzie Pracy Chronionej lub na otwartym rynku pracy. Poniżej zaprezentowano najważniejsze informacje na temat uczestników WTZ oraz specyfiki prowadzonych działań.

Tabela 20: Warsztatu Terapii Zajęciowej w Bukowcu - dane za lata 2019-2024

Dane	Okres działalności WTZ					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba uczestników	31	31	35	35	35	35
Stopień niepełnosprawności uczestników						
umiarkowany	7	8	9	10	10	10
znaczny	24	23	26	25	25	25
Struktura wiekowa uczestników						
19-32 lat	14	14	15	12	10	10
33-43 lat	11	10	10	12	14	13
44-64 lat	6	7	10	11	11	12
Liczba i rodzaj pracowni	6	6	7	7	7	7
Liczba uczestników korzystających rehabilitacji ruchowej	31	31	15	35	35	35
Liczba zdarzeń „Spartakiada”	5	0	0	1	1	1

Dane	Okres działalności WTZ					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba wycieczek	1	0	0	3	3	2
Liczba wyjazdów integracyjnych	4	0	0	4	7	5

Źródło: opracowanie własne, dane OPS Korzenna

Na terenie Gminy Korzenna nie funkcjonują inne podmioty ekonomii społecznej, które koncentrują wokół siebie osoby z niepełnosprawnościami.

Usługi opiekuńcze, opieka wytchnieniowa i inne

Szczególnym rodzajem usług świadczonym mieszkańcom Gminy Korzenna są usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz opieka wytchnieniowa.

Tabela 21: Liczba mieszkańców Gminy Korzenna korzystających z określonych usług w latach 2023-2024

Rodzaj usługi	Liczba osób korzystających z danej usługi w 2023 r.	Liczba osób korzystających z danej usługi w 2024 r.
Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	33	38
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania (gminne), w tym: specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnością	4	4
Usługi sąsiedzkie w gminie	0	0
Usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej	0	0
Usługi wytchnieniowe	10	15

Źródło: opracowanie własne, dane OPS Korzenna

Na podstawie danych zawartych w tabeli powyżej można zaobserwować, że w 2023 roku pomoc w formie usług opiekuńczych została udzielona 33 mieszkańcom Gminy, którzy nie byli w stanie w pełni sprostać czynnościom w zakresie codziennego funkcjonowania, a w roku 2024 - 38 mieszkańcom. Z kolei zapewnienie wysokiej jakości specjalistycznej pomocy

osobom w miejscu zamieszkania, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnością zarówno w 2023 roku jak i 2024 dotyczyło zaledwie 4 rodzin. Programem „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” oraz usługami sąsiedzkimi nie objęto żadnej z rodzin zamieszkujących w Gminie Korzenna. Dokonując jednocześnie szczegółowej analizy danych za okres 2020-2024 w zakresie liczby osób, którym przyznano decyzją świadczenia w postaci usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych widać, że z roku na rok występowała potrzeba organizowania takich usług. Szczegółowe dane zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 22: Usługi z podziałem na formę – opiekuńcze, specjalistyczne przyznane mieszkańcom Gminy Korzenna w latach 2020-2024

Rodzaj usługi	Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Kwota
2020				
Usługi opiekuńcze	24	24	24	284390
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	2	2	9	33286
2021				
Usługi opiekuńcze	24	23	26	345051
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	3	3	12	40980
2022				
Usługi opiekuńcze	25	25	31	380239
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	3	3	12	60200
2023				
Usługi opiekuńcze	33	32	40	511081
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	4	4	16	86400
2024				
Usługi opiekuńcze	33	33	46	417468

Rodzaj usługi	Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Kwota
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	4	4	16	58650

Źródło: opracowanie własne, dane OPS Korzenna

Warto również podkreślić, iż w Gminie Korzenna od 2022 roku realizowany jest program „Opieka wytchnieniowa”, którego celem jest czasowe odciążenie członków rodzin/opiekunów osób z niepełnosprawnościami poprzez zapewnienie im czasu na odpoczynek i regenerację, wzmocnienie osobistego potencjału opiekunów osób z niepełnosprawnościami oraz ograniczenie wpływu obciążeń psychofizycznych związanych ze sprawowaniem opieki. W 2022 roku udzielono wsparcia 4 opiekunom na kwotę 38 400 zł, następnie w 2023 roku skorzystało ze wsparcia 10 osób (na łączną kwotę 86 906,13 zł), a w 2024 roku 15 opiekunów i wydatkowano kwotę 82 739 zł.

Zasoby instytucjonalne i obywatelskie w Gminie Korzenna

Gmina Korzenna dysponuje zasobami instytucjonalnymi w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w postaci:

- Ośrodka Pomocy Społecznej w Korzennej,
- Urzędu Gminy Korzenna,
- Posterunku Policji w Korzennej,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespołu Interdyscyplinarnego,
- Stołówki Gminnej,
- placówek oświatowych,
- niepublicznego żłobka,
- placówek ochrony zdrowia,
- Gminnej Biblioteki Publicznej w Korzennej z filiami,
- Centrum Kultury w Korzennej,
- Dziennego Domu „Senior+” w Mogilnie,
- Rodzinnego Domu Dziecka w Lipnicy Wielkiej,
- Placówki Opiekuńczo-Wychowawcza typu socjalizacyjnego Dom Dziecka w Trzycierzu,
- Domu Pomocy Społecznej im. Ojca Pio w Mogilnie,
- Klubu Senior + w Siedlcach,
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Bukowcu.

Ośrodek Pomocy Społecznej Korzenna realizuje zadania własne gminy, zadania zlecone gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznanych potrzeb gminy bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. Ośrodek realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne Gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Wójta Gminy Korzenna oraz uchwałami Rady Gminy²³.

---

²³ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Korzenna na lata 2023-2030.

Urząd Gminy Korzenna ma swoją siedzibę pod adresem 325 w miejscowości Korzenna. Polem działania urzędu jest świadczenie pomocy wójtowi w zakresie realizacji uchwał rady gminy określonych w przepisach. W skład urzędu wchodzi między innymi wydziały i równorzędne komórki organizacyjne. Zasady funkcjonowania uszczegóławia z kolei regulamin nadany przez wójta w drodze zarządzenia. Kierownikiem Urzędu Gminy jest wójt Pan Leszek Skowron.

W Gminie Korzenna o bezpieczeństwo i porządek dbają funkcjonariusze z Posterunku Policji w Korzennej, który funkcjonuje w ramach Komisarjatu Policji w Grybowie, który podlega Komendzie Miejskiej Policji w Nowym Sączu.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z kolei jest odpowiedzialna za realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. Głównym obszarem jej działalności jest ograniczenie skali problemu uzależnień, zarówno od alkoholu, jak i substancji odurzających, a także zminimalizowanie szkód społecznych i zdrowotnych wynikających z nadużywania tych substancji.

Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej w Gminie Korzenna zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny. Celem jego działalności jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów uprawnionych do interwencji i pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz specjalistów działających w tej dziedzinie, m. in. w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Gmina Korzenna jest organem prowadzącym dla licznych placówek oświatowych funkcjonujących na jej terenie. Dzieci w wieku przedszkolnym pobierają naukę w:

- Przedszkolu Publicznym w Korzennej,
- Niepublicznym Przedszkolu Językowym „Bajka”,
- Niepublicznym Przedszkolu Językowym „Bajka 2”.

Starsze dzieci i młodzież z kolei pobierają naukę w 12 szkołach podstawowych, m. in. następujących:

- Szkoła Podstawowa im. Świętej Kingi w Janczowej,
- Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Jasiennej,
- Szkoła Podstawowa im. Generała Franciszka Gągora w Koniuszowej,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Korzennej,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Lipnicy Wielkiej,

- Szkoła Podstawowa w Łęce,
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Miłkowej,
- Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Mogilnie,
- Szkoła Podstawowa w Posadowej Mogilskiej,
- Szkoła Podstawowa im. Księdza Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Siedlcach,
- Szkoła Podstawowa w Trzycierzu,
- Szkoła Podstawowa w Wojnarowej,
- Szkoła Muzyczna I Stopnia w Korzennej.

Najmłodsze dzieci z terenu Gminy Korzenna mogą uczęszczać do jedyne go niepublicznego żłobka SMERFIK, które oferuje opiekę nad dziećmi do 3 roku życia. Mieszkańcy Gminy Korzenna mogą również korzystać z nieodpłatnej opieki zdrowotnej oraz ambulatoryjnej.

Placówkami ochrony zdrowia są:

- DENTAL CARE SIEDLCE,
- Marek Łukasiweicz Prywatny Gabinet Stomatologiczny,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "UNODENT" w Siedlcach,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Lekarz Rodzinny w Siedlcach,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Korzennej,
- Specjalistyczna Przychodnia Lekarska "BENA COR",
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ortodentica- Stomatolog w Mogilnie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lipnicy Wielkiej.

Dodatkowo istotny wpływ na jakość życia mieszkańców oraz poziom integracji lokalnej społeczności mają instytucje prowadzące działalność kulturalną, rekreacyjną oraz sportową.

W Gminie zadania w tym obszarze realizowane są poprzez Centrum Kultury. W ramach działalności Centrum prowadzona jest gminna stołówka przy Szkole Podstawowej w Korzennej oraz:

- Centrum Społeczno-Kulturalne w Korzennej,
- Centrum Sportowo Rekreacyjne z Halą Sportową i kompleksem boisk oraz ścianką wspinaczkową, którego administratorem jest CK w Korzennej,
- Dom Kultury w Siedlcach,
- Dom Kultury w Mogilnie,
- Dom Kultury w Jasiennej,

- Dom Kultury w Wojnarowej,
- Dwór w Lipnicy Wielkiej.

Centrum Kultury wraz ze swoimi filiami organizuje szereg zajęć artystycznych, w tym warsztaty z malarstwa, ceramiki, rzeźby; zajęcia z tańca towarzyskiego i nowoczesnego; nauki gry na instrumentach jak gitara, keyboard, klarnet, trąbka czy skrzypce, a także umożliwia zarówno dzieciom, jak i osobom dorosłym korzystanie ze sprzętu komputerowego. Budynki wchodzące w zasób kulturalno-rekreacyjny Gminy wyposażone są również w telewizory, stoły do ping-ponga i bilardu oraz liczne gry planszowe, zręcznościowe i edukacyjne. Przy Centrum Kultury w Korzennej rozwijają się również zespoły i formacje jak: Orkiestra Dęta, Zespół Regionalny „Janczowioki”, Zespół Regionalny „Lipczanie” oraz Regionalny Dziecięcy Zespół „Mali Lipczanie”.

W latach 2020-2023 Centrum Kultury zorganizowano kilkadziesiąt imprez. Z kolei wśród najbardziej popularnych usług tej placówki, świadczonych na rzecz dorosłych i dzieci w roku 2024 znalazły się następujące:

1. Koncert karnawałowo-noworoczny
2. Dzień Kobiet i Mężczyzn.
3. STRACONE MARZENIA – spektakl teatru DABAR w Mogilnie.
4. III Kameralna Wiosna z Gitarą.
5. Majówka Śladami Podkowca Małego.
6. PIKNIK RODZINNY w Lipnicy Wielkiej.
7. Jubileusz XV lecia Orkiestry Dętej OSP Mogilno.
8. PIKNIK RODZINNY w Łyczanej
9. Dzień Babci i Dziadka

Z kolei wśród usług skierowanych do dzieci i młodzieży wyróżniały się następujące:

1. XXI Gminny Przegląd Kolędniczy
2. Dzień Dziecka
3. XXIII Przegląd Młodych Talentów
4. Ferie zimowe 2024

Placówki Centrum Kultury to zagłębie licznych zajęć, warsztatów oraz projektów. Placówki udostępniane są różnym podmiotom, które przeprowadzają zajęcia. W ofercie: nauka tańca nowoczesnego, zajęcia z ceramiki, zajęcia kulinarne, zajęcia nauki gry na instrumentach itp. Są to również miejsca, w których spotykają się zespoły regionalne i grupy działające na

terenie Gminy Korzenna, aby doskonalić swój śpiew i taniec. Wyżej wymienione filie zajmują się również realizacją zamówień klientów indywidualnych organizując między innymi imprezy okolicznościowe tj. komunie, chrzciny, stypy, jubileusze.

Kolejnym ważnym zasobem w Gminie Korzenna jest Gminna Biblioteka Publiczna w Korzennej wraz z filiami w Jasiennej, Miłkowej, Mogilnie, Lipnicy Wielkiej, Wojnarowej oraz Siedlcach. Placówka ta zajmuje się promocją i upowszechnianiem czytelnictwa, popularyzacją literatury, udzielaniem informacji oraz profesjonalną pomocą użytkownikom w poszukiwaniu wiadomości.

Wymienione powyżej instytucje stanowią nieoceniony potencjał dla realizacji usług społecznych. Przyglądając się usytuowaniu poszczególnych budynków, ich powierzchni i celu użytkowania, będących w posiadaniu Gmina Korzenna z uwzględnieniem podziału na wybrane sołectwa można wnioskować, iż powołanie Centrum Usług Społecznych jest zasadne. W poniższej tabeli ukazano szczegółowe dane.

Tabela 23: Zestawienie budynków będących w posiadaniu Gminy Korzenna

Lp.	NAZWA OBRĘBU	Nazwa budynku, nr budynku, działki, Księga Wieczysta	Powierzchnia użytkowa budynku m ²	Liczba kondygnacji	Zaplecze kuchenne	Dostępność dla osób z niepełnościami	Nazwy użytkowników	Powierzchnia użytkowa w m ² z umowy	Tytuł korzystania
1	BUKOWIEC	Budynek nr 94 dz.nr 241- 0,48ha NS1S/00006940/6	570,72	2	Pracownia dla uczestników WTZ	podjazd	Warsztaty Terapii Zajęciowej	556,89	umowa użyczenia
							OSP Bukowiec	13,83	umowa użyczenia
2	JANCZOWA	Budynek Szkoły nr 104 wraz z salą gimnastyczną dz. nr 313/3 -0,74ha, NS1S/00030837/8, nr 312/9 o pow. 0,395 NS1S/00112696/6	1042,86	1	punkt wydawania posiłków	w trakcie dostosowywania	Szkoła Podstawowa	1042,86	Trwały zarząd
3	JASIENNA	Budynek Szkoły nr 207 dz.nr 606/1,606/2,606/4 pow.łączna- 1,08ha NS1S/00025608/6	1324,4	2	punkt wydawania posiłków	podjazd	Szkoła Podstawowa	1324,4	Trwały zarząd
		Dom Kultury nr 208 dz. nr 355/2, 355/3 NS1S/00055479/1 dz. nr 357/2, NS1S/00054413/4	520,78	2	punkt wydawania posiłków	podjazd	Centrum Kultury	444,98	umowa użyczenia
							garaż dla OSP	43,3	umowa użyczenia
							Biblioteka	32,5	umowa użyczenia
4	KONIUSZOWA	Budynek Szkoły nr 203 dz.nr 487- 0,88ha Nr NS1S/00080615/1	2167,4	2	punkt wydawania posiłków	brak (wejście do budynku bez schodów)	Szkoła Podstawowa	2167,4	Trwały zarząd

Lp.	NAZWA OBRĘBU	Nazwa budynku, nr budynku, działki, Księga Wieczysta	Powierzchnia użytkowa budynku m²	Liczba kondygnacji	Zaplecze kuchenne	Dostępność dla osób z niepełno-sprawnościami	Nazwy użytkowników	Powierzchnia użytkowa w m² z umowy	Tytuł korzystania
5	ŁĘKA SIEDLECKA	Budynek Szkoły nr 1 dz. nr 85/1-0,69ha NS1S/00046364/6	982,74	1	punkt wydawania posiłków	podjazd, w budynku Sali sportowej winda	Szkoła Podstawowa	982,74	Trwały zarząd
6	ŁYCZANA	Budynek Aktywności społecznej w Łyczanej nr bud. 122 dz. 199/2 Nr KW NS1S/00051760/0	136,9	1	TAK	brak (wejście do budynku bez schodów)	Centrum Kultury	136,9	umowa użyczenia
7	POSADOWA MOGILSKA	Budynek Szkoły nr 131- dz.nr 212/1 - 0,30ha, NS1S/00106094/1	758,18	2	punkt wydawania posiłków	brak (wejście do budynku bez schodów)	Szkoła Podstawowa	758,18	Trwały zarząd
	KORZENNA	Budynek nr 342 przy stadionie dz. nr 281 NS1S/00070294/1	320,71	2	brak		Najemca	207,4	umowa najmu
							Najemca	48,87	umowa najmu
							ULKS Korzenna	64,44	umowa użyczenia
		Budynek Szkoły nr 324 dz.nr 558/1, 557/8 55/3 -0,34ha KW nr 70282 dz. nr 559/1	4106	3	TAK (stołówka CK)	podjazd, winda	Szkoła Podstawowa	4106	Trwały zarząd
Budynek Ośrodka Zdrowia nr 338 - dz. nr 428/2, 439/3, 440/3	1052,15	2		W budynku Ośrodka Zdrowia w Korzennej jest winda i jest podjazd do budynku. Do	Wójcik Maria -NZOZ	342,7	umowa najmu		
					Łukasiewicz Marek-Gab.Stomatologiczny	108,7	umowa najmu		
					lokale do remontu w piwnicy	197,28			
					lokal po aptece	43,85	wolny lokal		

Lp.	NAZWA OBRĘBU	Nazwa budynku, nr budynku, działki, Księga Wieczysta	Powierzchnia użytkowa budynku m ²	Liczba kondygnacji	Zaplecze kuchenne	Dostępność dla osób z niepełno-sprawnościami	Nazwy użytkowników	Powierzchnia użytkowa w m ² z umowy	Tytuł korzystania
		Budynek nr 338 dobudowany Centr. Społ-Kulturalne				Centrum Społeczno-Kulturalnego wejście bezpośrednio z parkingu, windy brak	Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci i Młodzieży	65,23	bez umowy - jednostka gminna
							Stowarzyszenie "KORZENIE"	17,25	umowa użyczenia
							Stowarzyszenie "CISY MOGILSKIE"	112,68	umowa użyczenia
							OSP Korzenna Centrum	164,46	umowa użyczenia
8	KORZENNA	Budynek nr 475-dworek Budynek nr 475A dworek dz.nr 215/11	736,13	2	punkt wydawania posiłków	brak (wejście do budynku bez schodów)	Centrum Kultury w Korzennej	631,64	umowa użyczenia
							Biblioteka	104,49	umowa użyczenia
		Budynek nr 325 Siedziba Urzędu Gminy dz. nr 375/3, 374/7	1343,62	3		winda	Ośrodek Pomocy Społecznej	130,58	umowa użyczenia
							Urząd Gminy	1109,92	Urząd
							Orange S.A.	16,8	umowa najmu
							Poczta Polska	86,32	umowa najmu
		Budynek byłego banku nr 248 dz.nr 215/5 KW NS1S/00078569/6	294,2	2		brak danych	Centrum Kultury	294,2	umowa użyczenia
		Hala Widowiskowo-Sportowa W Korzennej dz. 860/1, 860/2, 860/16 KW NS1S/00059220/9 i 860/3 i 860/4 Kw NS1S/00097225/2	2783,97	2		brak (wejście do budynku bez schodów)	Centrum Kultury	2783,97	Umowa najmu

Lp.	NAZWA OBRĘBU	Nazwa budynku, nr budynku, działki, Księga Wieczysta	Powierzchnia użytkowa budynku m ²	Liczba kondygnacji	Zaplecze kuchenne	Dostępność dla osób z niepełno-sprawnościami	Nazwy użytkowników	Powierzchnia użytkowa w m ² z umowy	Tytuł korzystania
		Pływalnia dz. 860/5 i 860/6 w Korzennej	816,63	1		brak (wejście do budynku bez schodów)	Centrum Kultury	816,63	Umowa najmu
9	MIŁKOWA	Budynek Szkoły nr 114 wraz z salą gimnastyczną dz.nr 246/1 -0,77ha KW NS1S/00080107/7	1356,43	2	punkt wydawania posiłków	brak (wejście do budynku bez schodów)	Szkoła Podstawowa	1356,43	Trwały zarząd
		Budynek 133 dz. nr 190/2	196	1	brak		Najemca	66,06	umowa najmu
							2,3	101,06	lokale do remontu
							Najemca	28,88	umowa najmu
10	MOGILNO	Budynek Szkoły dz.nr nr 144 -0,69 ha NS1S/00080106/0	1631,5	2	punkt wydawania posiłków	brak danych	Szkoła Podstawowa	1631,5	Trwały zarząd
		Budynek starej szkoły nr 14 dz. nr 234 NS1S/00106095/8	141,5	1	punkt wydawania posiłków	podjazd	Stowarzyszenie "Cisy Mogilskie"	141,5	umowa użyczenia
		Dom Kultury nr 112 NS1S/00138061/4	867,18	2	punkt wydawania posiłków	winda	Centrum Kultury	681,13	umowa najmu
							Gminna Biblioteka Publiczna w Korzennej	30,96	umowa użyczenia
							Ochotnicza Straż Pożarna w Mogilnie	155,09	Zarządzenie wójta
							Świetlica wiejska	104,62	
11	SŁOWIKOWA	Budynek starej szkoły nr 56	259,24	2	brak		Najemca	50	umowa najmu
							Najemca	29,62	umowa najmu
							Najemca	75	umowa najmu

Lp.	NAZWA OBRĘBU	Nazwa budynku, nr budynku, działki, Księga Wieczysta	Powierzchnia użytkowa budynku m ²	Liczba kondygnacji	Zaplecze kuchenne	Dostępność dla osób z niepełno-sprawnościami	Nazwy użytkowników	Powierzchnia użytkowa w m ² z umowy	Tytuł korzystania
12	TRZYCIERZ	Budynek Szkoły nr 68- dz. nr 147-0,66ha -brak Lwh	563	2	punkt wydawania posiłków	podjazd	Szkoła Podstawowa	563	umowa użyczenia
13	SIEDLCE	Budynek Szkoły nr 162- dz. nr 373/7-0,85h, Nr Ns1S/00087254/1	1935,5	2	punkt wydawania posiłków	podjazd	Szkoła podstawowa,	1935,5	Trwały zarząd
		Budynek nr 167 tzw. "Remiza" dz. nr 355/5-0,10ha, NS1S/00052984/3	492,98	2	punkt wydawania posiłków	podjazd	Centrum Kultury	302	umowa użyczenia
							Biblioteka	38	umowa użyczenia
							OSP	46,4	umowa użyczenia
							Najemca	56	umowa najmu
							Lokal wojny - bez podjazdu	50,58	wolny
		Budynek nr 13 tzw. Ośrodek zdrowia	179,9	2		brak	Wolny od 23.12.2013r.	179,9	wolny
14	LIPNICA WIELKA	Budynek Szkoły nr 25- szkoła dz. nr 974/2-0,91ha, NS1S/000106097/2	1960	2	punkt wydawania posiłków	podjazd	Szkoła Podstawowa	1960	umowa użyczenia
		Budynek nr 48 tzw. "Dworek" dz. nr 877/1-1,34ha NS1S/00095319/4	664,6	2	punkt wydawania posiłków	platforma, podjazd	Dwór Muzyczny w Lipnicy	664,6	umowa najmu
		Budynek nr 1 tzw "Dom Ludowy" dz.nr 530/1-0,16ha, NS1S/00070292/7	515,21	2		brak (wejście do budynku bez schodów)	Centrum Kultury	221,44	umowa użyczenia
							OSP Lipnica Wielka	195,6	umowa użyczenia

Fundusze Europejskie
dla MałopolskiRzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

MAŁOPOLSKA

Lp.	NAZWA OBRĘBU	Nazwa budynku, nr budynku, działki, Księga Wieczysta	Powierzchnia użytkowa budynku m ²	Liczba kondygnacji	Zaplecze kuchenne	Dostępność dla osób z niepełno- sprawnościami	Nazwy użytkowników	Powierzchnia użytkowa w m ² z umowy	Tytuł korzystania
							wolny lokal	44,39	umowa najmu
							Wójcik Maria -NZOZ	53,78	umowa najmu
15	WOJNAROWA	Budynek Szkoły nr 278-dz.nr 447/1-0,45ha, NS1S/00110015/5	1094,06	1	punkt wydawania posiłków	podjazd	Szkoła Podstawowa	1094,06	Trwały zarząd
		Budynek nr 305 - Dom Kultury tzw. Remiza dz.nr 197,198, NS1S/00070389/4	467,36	2	punkt wydawania posiłków	brak	OSP Wojnarowa	108,12	umowa użyczenia
							Centrum Kultury	309,99	umowa użyczenia
							Biblioteka	49,25	umowa użyczenia
		Ogółem pow. użytkowa	31281,85					31281,85	

Dla rozwoju usług społecznych równie ważny jest również potencjał aktywnych przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie Gminy Korzenna.

Wśród przedsiębiorców prywatnych można wyróżnić następujące:

- AG Angelika Grybel stylizacja paznokci;
- Agata Mróz - F.P.H.U. "Mróz" transport autobusy;
- Agencja Rozrywki DJ BUMII Paweł Pawlik;
- Andrzej Pach - "Salon Fryzjerski AP";
- Aneta Hełmecka - Salon Fryzjerski "FREEDOM";
- BabyFun - Animacje dla dzieci Emilia Grzyb;
- Barbara Stawiarska - Salon fryzjerski "Basia";
- Gabinet Kosmetyczny Patrycja Jaworecka;
- Małgorzata Łaś-Gabinet Kosmetyczny "ODNOWA";
- Izabela Ferenc BEAUTY ROOM kosmetyczka;
- KAROHAIRSTUDIO Karolina Jagielska fryzjerka;
- Kej Beauty Klaudia Szewczyk stylistka paznokci;
- P.P.H.U. Bulanda Krzysztof transport autobus;
- Pracownia Fryzjerska Magdalena Pokrywka;
- M-GRAND Mariola Grygiel (wykonawca inwestycji budowlanych, obróbka metalu CNC);
- Mo-Bruk SA (przetwarzanie odpadów przemysłowych);
- Dj Marshall Show;
- Firma Stolarska Drwalnik s.c. Tadeusz Łatka Szymon Łatka;
- Wytwórnia Patyczków do Lodów Antoni i Dominik Kasiński S.C;
- Pizzeria LUKA;
- Serwis samochodowy i stacja kontroli pojazdów AUTO -BAZA;
- Cristal Sp.J. K.T. Stawiarz;
- "JASIŃSKI" SKŁAD OPAŁOWO BUDOWLANE;
- Dom Weselny Promenada;
- Dom Weselny ARON.

Z kolei w przypadku organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy

Korzenna funkcjonuje obecnie ponad 30 podmiotów m.in. takich jak:

- 1) Ludowy Klub Sportowy w Wojnarowej
- 2) Ochotnicza Straż Pożarna – Korzenna Centrum
- 3) Ochotnicza Straż Pożarna w Bukowcu
- 4) Ochotnicza Straż Pożarna w Janczowej
- 5) Ochotnicza Straż Pożarna w Jasiennej
- 6) Ochotnicza Straż Pożarna w Korzennej
- 7) Ochotnicza Straż Pożarna w Lipnicy Wielkiej
- 8) Ochotnicza Straż Pożarna w Mogilnie
- 9) Ochotnicza Straż Pożarna w Siedlcach
- 10) Ochotnicza Straż Pożarna w Wojnarowej
- 11) Stowarzyszenie "JASIENIANKI"
- 12) Stowarzyszenie "LIPNICZANIE"
- 13) Stowarzyszenie "MOGILSKIE CISY"
- 14) Stowarzyszenie "POGÓRZANIE"
- 15) Stowarzyszenie Aktywni Dla Rozwoju
- 16) Stowarzyszenie Na Rzecz Integracji, Rozwoju I Promocji Gminy Korzenna – Korzenie
- 17) Stowarzyszenie rozwoju wsi Janczowa „Janczowska Wspólnota"
- 18) Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Aktywnych Nauczycieli Emerytów „Belfer"
- 19) Stowarzyszenie Wspólnie Dla Gminy Korzenna,
- 20) Zespół Regionalny „Lipniczanie"
- 21) Zespół Regionalny „Mali Lipniczanie"
- 22) Koło Gospodyń Wiejskich w Posadowej Mogilskiej
- 23) Koło Gospodyń Wiejskich w Janczowej
- 24) Koło Gospodyń Wiejskich w Jasiennej
- 25) Koło Gospodyń Wiejskich w Lipnicy Wielkiej
- 26) Koło Gospodyń Wiejskich w Wojnarowej
- 27) Koło Gospodyń Wiejskich w Łyczanej
- 28) Koło Gospodyń Wiejskich „Koniuszowianki"
- 29) Koło Gospodyń Wiejskich w Mogilnie
- 30) Koło Gospodyń Wiejskich w Miłkowej

- 31) Koło Gospodyń Wiejskich w Słowikowej
- 32) Koło Gospodyń Wiejskich w Bukowcu
- 33) Koło Gospodyń Wiejskich w Trzycierzu
- 34) Klub Sportowy ULKS "Wicher"
- 35) ULKS w Korzennej
- 36) Stowarzyszenie „MOC Kobiet Nowosądeckich"
- 37) Fundacja "Prawdziwy Dom"
- 38) "Fundacja Zielony Zagonek"

Osoby działając w obszarze organizacji angażują się w pomoc potrzebującym oraz działają na rzecz wspólnego dobra mieszkańców gminy. Lokalni liderzy pełnią różnorodne funkcje społeczne, podejmują działania w kilku podstawowych obszarach; edukacja, sport, kultura, aktywizacji społecznej, bezpieczeństwa publicznego, ochrona zdrowia, pomoc społeczna. Uchwałą NR LVII/675/2023 Rada Gminy Korzenna z dnia 23 listopada 2023 roku przyjęła roczny Program współpracy Gminy Korzenna z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Celem głównym programu jest rozwijanie współpracy Gminy Korzenna z organizacjami pozarządowymi a cele szczegółowe obejmują;

- wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych;
- tworzenie warunków do wzmocnienia istniejących organizacji pozarządowych oraz do powstawania nowych organizacji i inicjatyw obywatelskich;
- nowych organizacji i inicjatyw obywatelskich;
- podnoszenie skuteczności i efektywności realizacji zadań publicznych;
- uzupełnienie działań Gminy w zakresie nieobjętym przez struktury samorządowe;
- wzmocnienie wpływu organizacji pozarządowych na proces tworzenia i realizacji polityk publicznych;
- włączenie organizacji pozarządowych w promocję Gminy Korzenna.

W ramach realizacji wymienionego Programu przewiduje się szereg działań, do których należą:

1. Zadania z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, w szczególności poprzez:
  - propagowanie i pielęgnację tradycji regionalnej,

- wspieranie edukacji kulturalnej i artystycznej dzieci i młodzieży,
  - umocnienie tożsamości regionalnej,
  - wspieranie przedsięwzięć mających na celu prezentację dorobku kulinarnego regionu,
  - współdziałanie w zakresie organizacji spotkań i uroczystości środowiskowych,
  - organizacja imprez patriotycznych.
2. Zadania z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu poprzez:
- wspieranie masowych imprez rekreacyjnych i sportowych umożliwiających mieszkańcom Gminy aktywne uczestniczenie,
  - wspieranie rozwoju talentów sportowych,
  - wspieranie rozwoju aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży,
  - organizacja imprez sportowych promujących Gminę.
3. Zadania w zakresie porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym:
- Profilaktyka uzależnień oraz minimalizacja szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków.
4. Zadania z zakresu aktywizacji społecznej osób starszych i nieaktywnych zawodowo:
- aktywizacja i integracja ze środowiskiem lokalnym osób starszych,
  - wsparcie osób starszych poza miejscem zamieszkania
5. Zadania z zakresu nauki, edukacji, oświaty i wychowania:
- Współpraca w zakresie funkcjonowania placówki wsparcia dziennego, która prowadzi zorganizowaną działalność opiekuńczą i wychowawczą oraz pozwala na racjonalne zagospodarowanie czasu wolnego od zajęć szkolnych dzieci i młodzieży.
6. Zadania z zakresu bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej:
- wspieranie działalności Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Gminy,
  - wspieranie działalności Policji.

Na przestrzeni lat 2020-2024 Gminna Korzenna aktywnie wspierała oraz przystępowała do realizacji określonych projektów na rzecz organizacji pozarządowych. W 2020 roku dofinansowano projekt Ochotniczej Straży Pożarnej w Mogilnie. Z kolei w roku 2021 zrealizowano 6 projektów, w 2022 roku – 8 projektów, w 2023 roku 9 projektów, a w 2024 roku, aż 8 projektów.

Aktywność obywatelska oraz zaangażowanie w procesy podejmowania decyzji dotyczących mieszkańców staje się coraz bardziej popularną praktyką w wielu jednostkach samorządu terytorialnego, w tym w Gminie Korzenna. Mieszkańcy nie tylko mogą bowiem uczestniczyć w wyborach samorządowych, ale i także mają możliwości współuczestniczenia w sprawach lokalnych, zwłaszcza biorąc aktywny udział w konsultacjach społecznych. W 2020 i 2022 roku mieszkańcy Gminy Korzenna czynnie uczestniczyli w konsultacjach społecznych, pogłębiając dane o przedmiotowej sprawie z informacji zawartych w Biuletynie Informacji Publicznej lub/i na stronie internetowej urzędu. Mogli jednocześnie zgłaszać uwagi i opinie w siedzibie urzędu, poprzez pocztę tradycyjną, ale także i prace zespołów/grup roboczych lub w innej formie. Ze wszystkich przeprowadzonych konsultacji opracowano raport (całościowy oraz cząstkowy) z przebiegu spotkań. W 2020 i 2022 roku nie podjęto żadnych obywatelskich inicjatyw i nie realizowano projektów z uwagi na brak wprowadzonego budżetu obywatelskiego.

Współpraca mieszkańców Gminy Korzenna w zakresie wypracowywania określonych rozwiązań, które pomogą władzom gminy w podjęciu optymalnych decyzji publicznych uwzględniających stanowisko lokalnej społeczności opierała się również na funkcjonowaniu określonych ciał konsultacyjnych m.in.:

- Młodzieżowej Rady Gminy, która w 2022 roku liczyła 22 członków;
- Komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych liczącej w 2020 roku 3 członków, a w 2022 roku 4 osoby;
- Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, liczącego w 2020 roku 9 członków, a w 2022 roku 15 osób;
- Komitetu Rewitalizacji, liczącego 11 członków, w tym jednego przedstawiciela organizacji pozarządowych i innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego
- Innych ciał konsultacyjnych liczących 5 członków, w tym przedstawicieli organizacji pozarządowych i innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego.

Ciała konsultacyjne to fakultatywne organy samorządu terytorialnego, które pełnią rolę reprezentacji określonych grup na konkretnym terenie. Mają one na celu uwrażliwianie władz samorządowych na potrzeby grup mieszkank i mieszkańców, w tym realizację określonych usług społecznych.

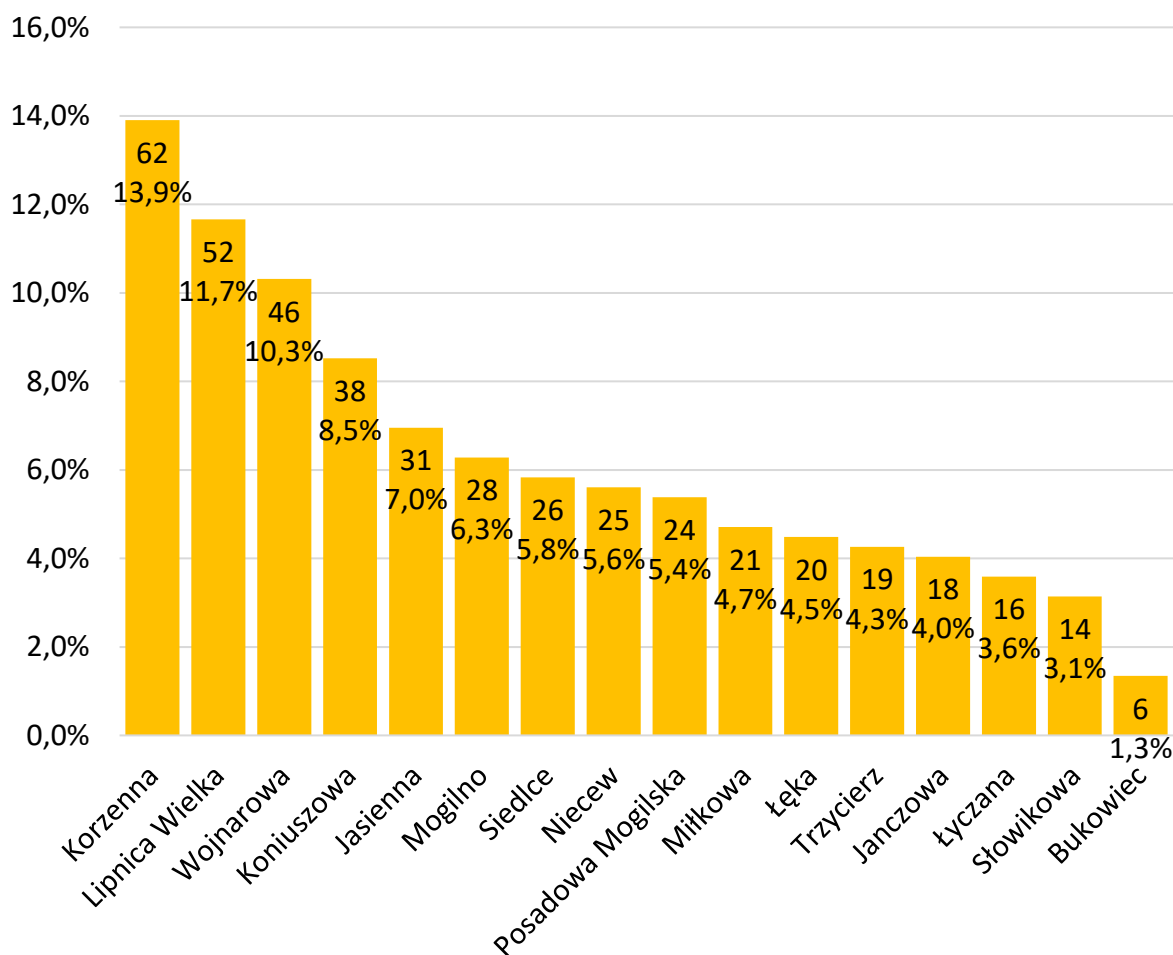

4. ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ IŁOŚCIOWYCH

CHARAKTERYSTYKA POPULACJI BADANIA ANKIETOWEGO

W badaniu wzięło udział 446 mieszkańców różnych miejscowości gminy Korzenna. Najliczniej reprezentowane były dwie miejscowości: Korzenna i Lipnica Wielka (po 62 osoby). Nieco mniej respondentów było z następujących miejscowości: Wojnarowa – 46 osób, Koniuszowa – 38 osób, Jasienna – 31 osób. Pozostałe miejscowości miały mniejszą liczbę respondentów, w przedziale od 14 do 28 osób. Najmniej osób pochodziło z Bukowca (6 osób).

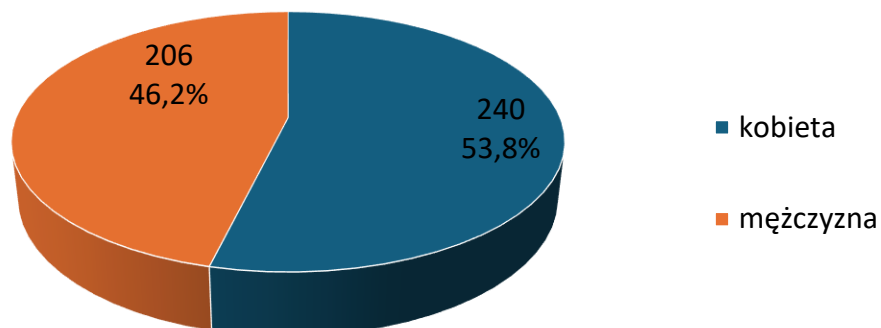
Wykres 20: Miejsce zamieszkania respondentów (N=446)

Źródło: badania własne

Wśród 446 respondentów biorących udział w badaniu 240 osób (53,8%) stanowiły kobiety, a 206 osób (46,2%) stanowili mężczyźni.

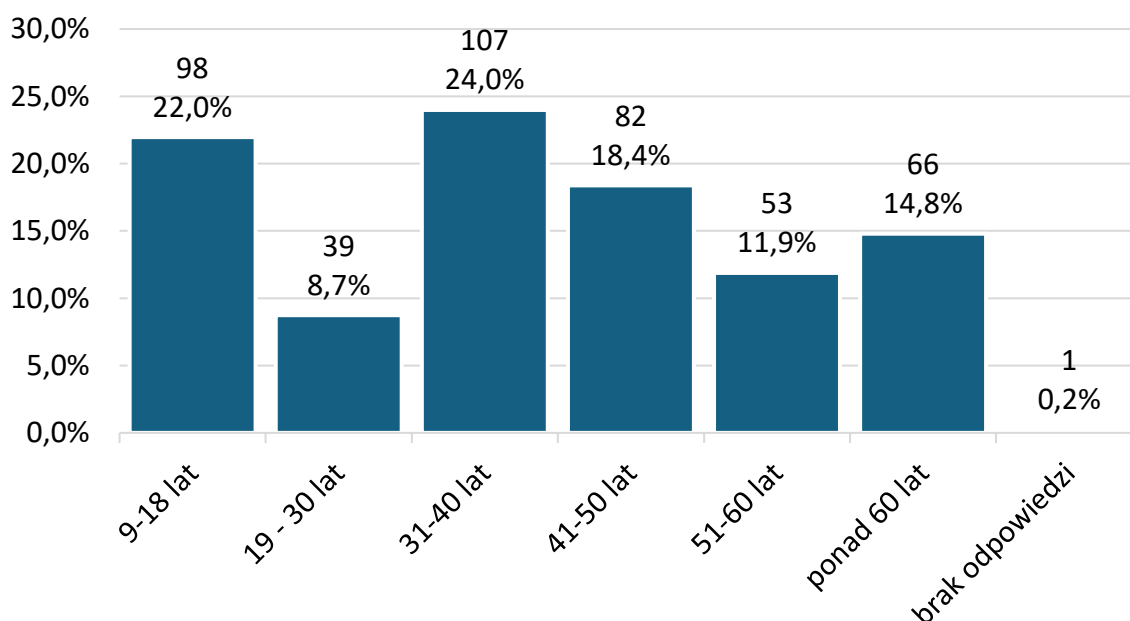
Wykres 21: Płeć respondentów (N=446)

Źródło: badania własne

Respondenci reprezentowali wszystkie grupy wiekowe. Wśród uczestników najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 31 – 40 lat (107 osób, 24%). Duży udział mieli niepełnoletni mieszkańcy gminy (98 osób, 22%). Nieco mniej osób było w wieku 41 – 50 lat (82 osoby, 18,4%) i w wieku 51-60 lat (53 osoby, 11,9%). Seniorzy (powyżej 60 lat) stanowili łącznie 14,8% badanych (66 osób). Najmniej liczną grupą były osoby w wieku 19-30 lat (39 osób, 8,7%). Wyniki pokazują zróżnicowanie wiekowe uczestników, z dominacją osób w wieku aktywności zawodowej i widoczną reprezentacją młodzieży.

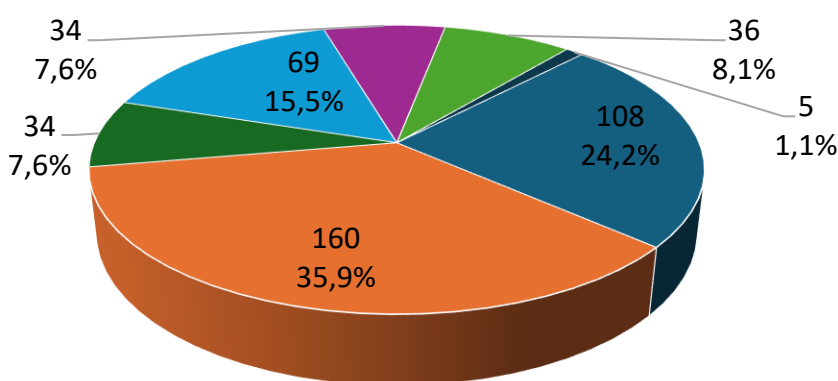
Wykres 22: Wiek respondentów (N=446)

Źródło: badania własne

Najliczniejszą grupę respondentów stanowili pracownicy najemni – 160 osób (35,9%), a następnie uczniowie i studenci – 108 osób (24,2%). Kolejne grupy to emeryci/renciści – 69 osób (15,5%) oraz osoby bezrobotne lub niepracujące, rolnicy i prowadzący własną działalność gospodarczą – po ok. 8% każda. Najmniej liczną grupą osoby opiekujące się dziećmi – tylko 5 osób (1,1%). Struktura wieku wskazuje, że badanie objęło przede wszystkim osoby aktywne zawodowo i uczące się.

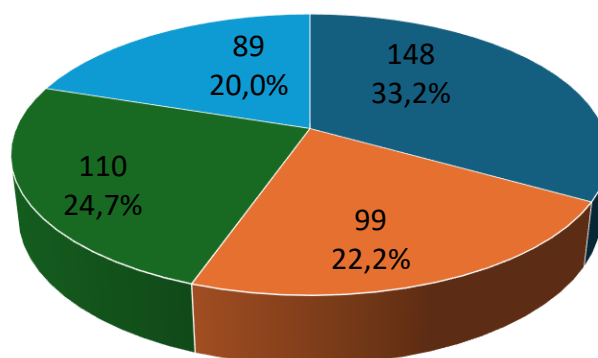
Wykres 23: Status zawodowy respondentów (N= 446)

- uczeń / uczennica; student(ka)
- pracownik(-nica) najemny(a) – umowa o pracę, umowa-zlecenie i inne
- własna działalność gospodarcza
- emeryt(ka) / rencista(-ka)
- bezrobotny(a) lub niepracujący(a)
- rolnik
- opieka nad dzieckiem

Źródło: badania własne

Wykres 24: Wykształcenie respondentów (N=446)

- podstawowe
- zasadnicze zawodowe/branżowe
- średnie
- wyższe

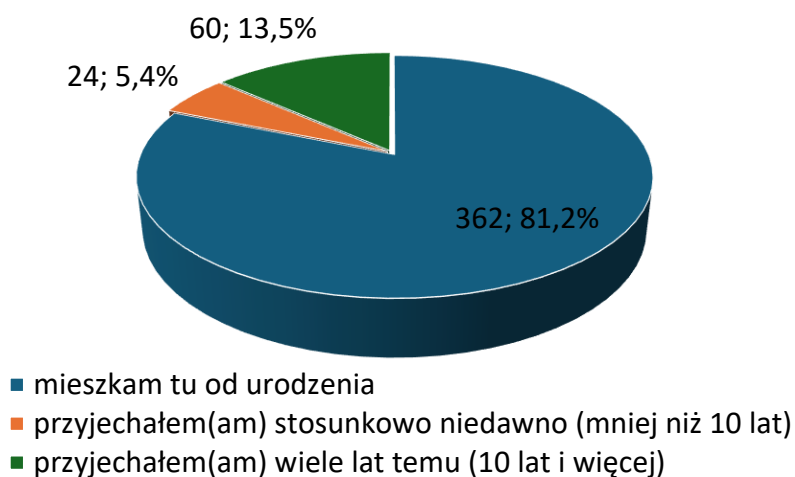
Źródło: badania własne

Największą grupę respondentów stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym – 33,2%, następnie średnim – 24,7%, zawodowym/branżowym – 22,2% oraz wyższym – 20%. Struktura wykształcenia wskazuje, że większość badanych posiada wykształcenie niższego lub średniego szczebla.

81,2% respondentów (362 osoby) zadeklarowało, że mieszka w gminie od urodzenia.

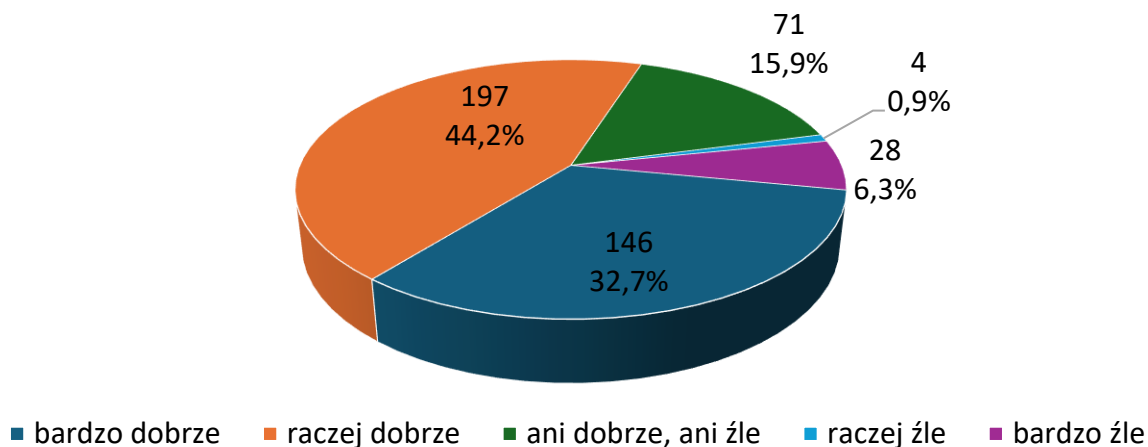
To zdecydowana większość, co świadczy o silnym zakorzenieniu mieszkańców w lokalnej społeczności. 13,5% (60 osób) to osoby, które przyjechały do gminy wiele lat temu (10 lat i więcej) – ta grupa także miała czas na dobre poznanie lokalnych realiów. Tylko 5,4% (24 osoby) to osoby, które przeprowadziły się stosunkowo niedawno (mniej niż 10 lat temu).

Wykres 25: Długość zamieszkania w gminie (N=446)

Źródło: badania własne

Wykres 26: Ocena obecnych warunków życia mieszkańców gminy (N=446)

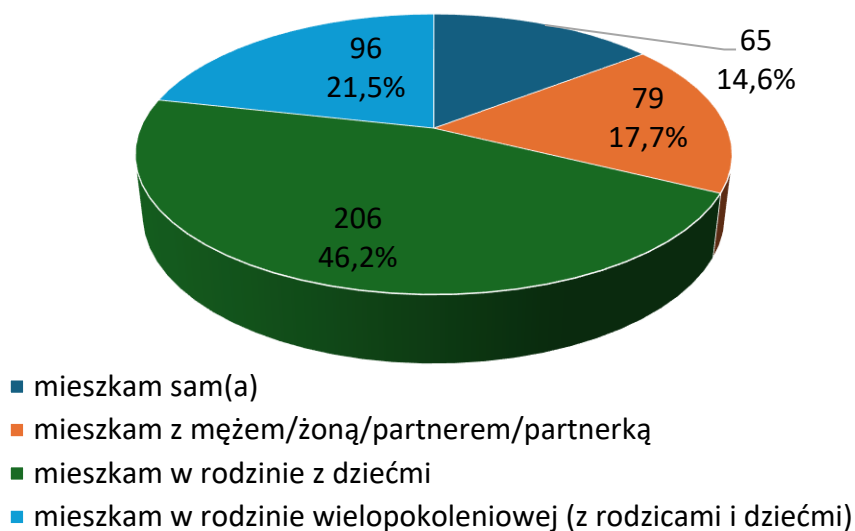

Źródło: badania własne

Największa grupa respondentów ocenia warunki życia mieszkańców gminy jako raczej dobre, co wskazuje na umiarkowany poziom zadowolenia 44,7% (197 osób). Co więcej – spora część ankietowanych postrzega warunki życia bardzo pozytywnie 32,3% (146 osób). Jednocześnie tylko niewielki odsetek osób wyraża negatywne opinie (źle lub bardzo źle ocenia tą sytuację 32 osoby, 7,2% respondentów). Jest to dobrym sygnałem dla władz lokalnych. Natomiast 15,9% (71 osób) badanej populacji ma neutralne odczucia, co może oznaczać zarówno brak większych problemów, jak i brak pozytywnych zmian.

Najliczniejsza grupa respondentów to osoby wychowujące dzieci – niemal połowa ankietowanych 46,2% (206 osób). 21,5% respondentów (96 osób) mieszka w rodzinach wielopokoleniowych z rodzicami i dziećmi. To spora grupa, co wskazuje na istotną rolę rodzin wielopokoleniowych w lokalnej społeczności. Kolejna grupa to gospodarstwa dwuosobowe, bez dzieci – zapewne pary bezdzietne lub z dorosłymi dziećmi (18%, 79 osób). Najmniej liczna grupa to osoby samotne – mogą to być zarówno single, jak i seniorzy, którzy stanowią 14,6% badanych (65 osób).

Wykres 27: Ocena własnej sytuacji rodzinnej (N=446)

Źródło: badania własne

SZCZEGÓŁOWE WYNIKI BADAŃ

Rodziny jednopokoleniowe z dziećmi (rodzice i dzieci)

Respondenci żyjący w rodzinach z dziećmi wskazali problemy, z jakimi się zmagają.

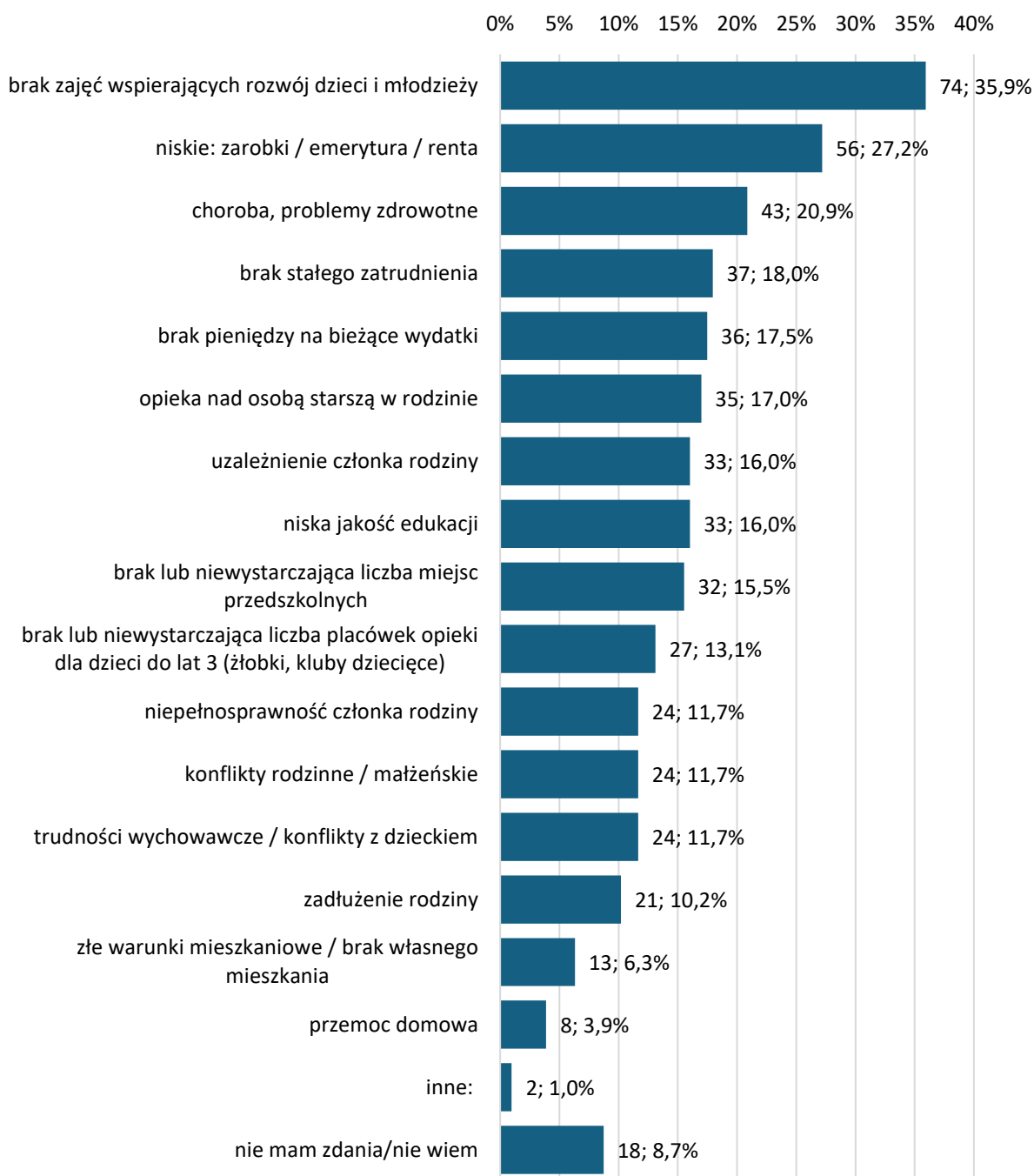
Do najczęstszych zaliczyli:

1. brak zajęć wspierających rozwój dzieci i młodzieży (35,9% wskazań, 74 z 206 osób) – wskazuje to duże oczekiwania wobec oferty pozalekcyjnej, rozwojowej, sportowej, kulturalnej;
2. niskie zarobki / emerytura / renta (27,2%, 56 osób) – problemy finansowe, które wpływają na jakość życia i możliwości wspierania dzieci;
3. choroba, problemy zdrowotne (20,9%, 43 osoby) – wyzwania zdrowotne generują dodatkowe obciążenia psychiczne i finansowe;
4. brak pieniędzy na bieżące wydatki (17,5%, 36 osób) – potwierdzenie, że trudności finansowe są powszechne i często podstawowe potrzeby nie są w pełni zaspokojone;
5. opieka nad osobą starszą w rodzinie (17%, 35 osób) - wskazuje to na obciążenie rodzin obowiązkami opiekuńczymi.

Inne istotne trudności wskazane przez respondentów z rodzin z dziećmi to:

- uzależnienie członka rodziny (np. alkohol) – 16% wskazań, 33 osoby;
- niska jakość edukacji – 16%, 33 osoby;
- brak miejsc w przedszkolach – 15,5%, 32 osoby;
- brak placówek opieki nad dziećmi do lat 3 – 13,1%, 27 osób;
- niepełnosprawność członka rodziny – 11,7%, 24 osoby;
- konflikty rodzinne / małżeńskie – 11,7%, 24 osoby;
- trudności wychowawcze / konflikty z dzieckiem – 11,7%, 24 osoby;
- zadłużenie rodziny – 10,2%, 21 osób;
- złe warunki mieszkaniowe lub brak własnego mieszkania – 6,3%, 13 osób;
- przemoc domowa – 3,9%, 8 osób.

**Wykres 28: Problemy/ trudności życiowe rodzin z dziećmi – perspektywa respondentów
żyjących w rodzinach jednopokoleniowych z dziećmi (N=206)**

Źródło: badania własne

23 respondentów żyjących w rodzinach z dziećmi wskazało również dodatkowo szereg problemów, które utrudniają codzienne funkcjonowanie. Na podstawie zebranych 23 wypowiedzi mieszkańców, zidentyfikowano najważniejsze obszary wymagające działań ze strony samorządu:

1. Niedostateczna opieka pozalekcyjna to najczęściej powtarzający się problem. Rodzice sygnalizują, że:
  - świetlice szkolne są czynne zbyt krótko, często nie obejmują godzin pracy rodziców (do 15:00 i później);
  - nie wszystkie dzieci mają dostęp do świetlic;
  - w niektórych szkołach świetlice w ogóle nie funkcjonują;
  - brakuje opieki po przedszkolu – szczególnie dla dzieci pracujących rodziców;
  - brak zrozumienia ze strony szkół dla sytuacji rodzin pracujących;
  - efektem tych braków jest m.in. konieczność zapisywania dzieci do szkół poza gminą (np. w Nowym Sączu), gdzie opieka pozalekcyjna jest zapewniona.
2. Infrastruktura drogowa i bezpieczeństwo – wielu mieszkańców zwraca uwagę na braki w infrastrukturze pieszej i rowerowej:
  - brakuje chodników, szczególnie w okolicach szkół;
  - dzieci poruszają się po niebezpiecznych drogach bez pobocza;
  - brakuje parkingów przy szkołach;
  - nie ma ścieżek rowerowych;
  - natężenie ruchu drogowego jest duże, a brak radarów i ograniczeń prędkości zwiększa ryzyko wypadków.
3. Ograniczona oferta edukacyjna i kulturalna – rodzice zauważają, że:
  - brakuje różnorodnych zajęć tematycznych, np. programowania, szachów, warsztatów o świecie czy historii;
  - oferta zajęć jest skoncentrowana głównie w Korzennej, co ogranicza dostęp dzieci z innych miejscowości;
  - brakuje zajęć w nowo powstałych świetlicach;
  - zajęcia dodatkowe są często zbyt drogie – postulowane jest ich dofinansowanie, aby więcej rodzin mogło z nich korzystać.
4. Problemy komunikacyjne – wiele miejscowości ma utrudniony dostęp do komunikacji publicznej (autobusy nie kursują lub jeżdżą zbyt rzadko). Utrudnia to zarówno dojazdy dzieci do szkół, jak i rodziców do pracy lub po dzieci do świetlic.
5. Braki w dostępności specjalistów i usług publicznych. W gminie brakuje lekarzy specjalistów, co utrudnia dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej. Wskazano też brak

specjalistów do pracy z dziećmi w placówkach edukacyjnych (np. psychologów, pedagogów specjalnych).

6. Niedobór placówek przedszkolnych. Liczba przedszkoli jest niewystarczająca względem potrzeb. Rodzice mają trudności z zapewnieniem dzieciom opieki przedszkolnej, co wpływa na ich możliwość podjęcia pracy.
7. Sytuacja ekonomiczna rodzin. Problemem są bezrobocie i brak miejsc pracy. Pojawiła się też uwaga o trudnej sytuacji rodzin z osobą niepełnosprawną.

Jeden z głosów wskazał, że dzieci powinny otrzymywać darmowe posiłki w szkołach – skoro więźniowie mają je bezpłatnie, to dzieci również powinny być objęte takim wsparciem.

Do najczęściej wskazywanych działań wspierających rodziny z dziećmi respondenci żyjący w rodzinach z dziećmi zaliczyli:

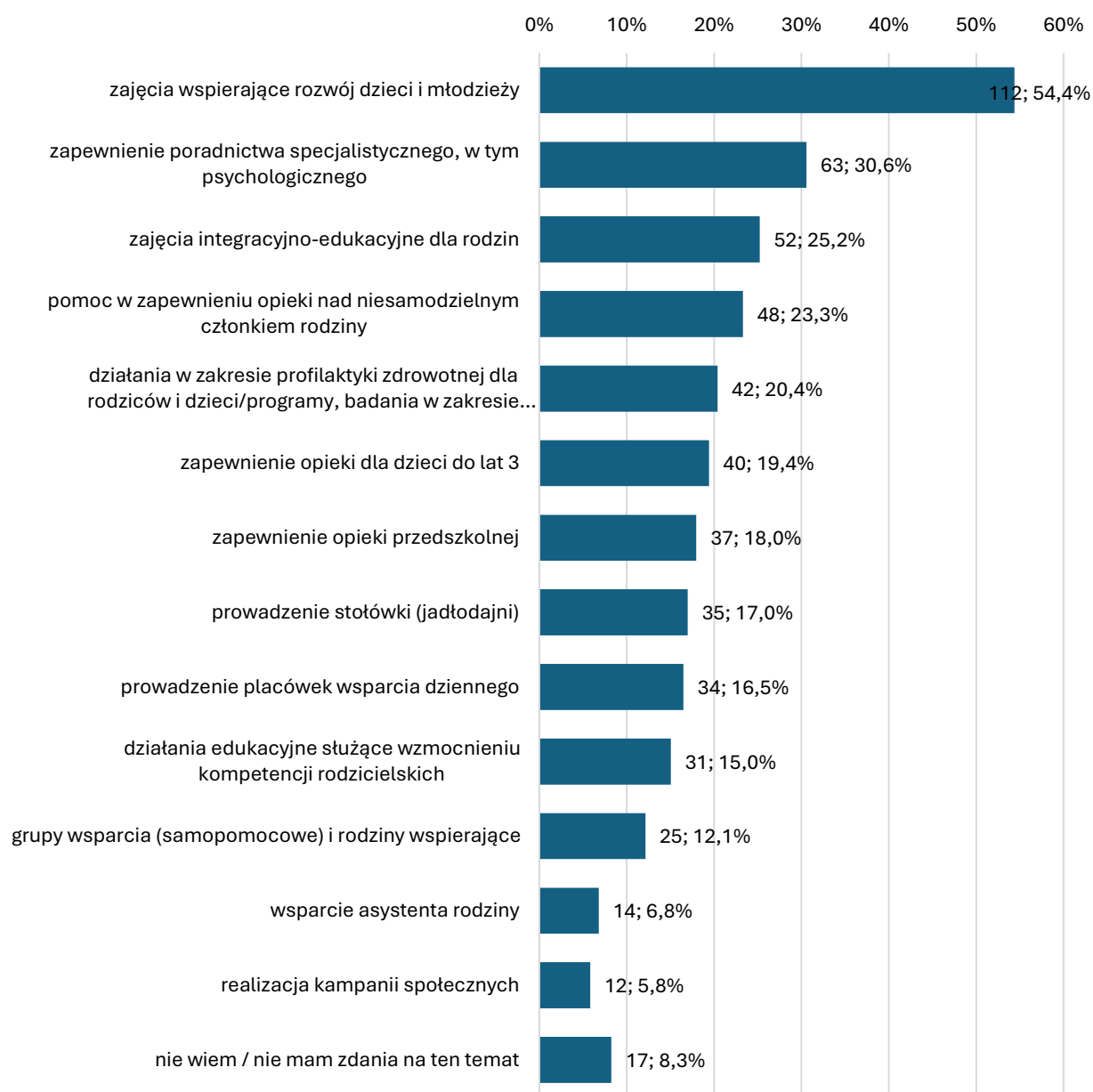
- Zajęcia wspierające rozwój dzieci i młodzieży – 112 z 206 wskazań, 54,4%.
To zdecydowanie najważniejsze działanie według mieszkańców. Pokazuje ogromne zapotrzebowanie na ofertę edukacyjną, sportową, artystyczną czy społeczną dla dzieci i młodzieży.
- Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego (np. psychologicznego) – 63 wskazania, 30,6%. Potrzeba profesjonalnego wsparcia emocjonalnego i wychowawczego dla rodzin – możliwa reakcja na problemy wychowawcze, uzależnienia, przemoc.
- Zajęcia integracyjno-edukacyjne dla rodzin – 52 wskazania, 25,2%. Wskazanie na potrzebę budowania więzi rodzinnych, umiejętności wychowawczych, ale też relacji między rodzinami w społeczności.
- Działania w zakresie profilaktyki zdrowotnej – 42 wskazania, 20,4%. Edukacja zdrowotna, dostęp do specjalistów, badania profilaktyczne – szczególnie istotne w kontekście wcześniejszych wskazań dotyczących chorób i problemów zdrowotnych.
- Zapewnienie opieki dla dzieci do lat 3 – 40 wskazań, 19,4%. Istotne z punktu widzenia rodziców małych dzieci, którzy chcą łączyć pracę zawodową z wychowaniem – zapotrzebowanie na żłobki.

Inne ważne działania, na które wskazali respondenci żyjący w rodzinach z dziećmi:

- zapewnienie opieki przedszkolnej – 37 wskazań, 18,0%,;

- prowadzenie stołówki/jadłodajni – 35 wskazań, 17,0%;
- prowadzenie placówek wsparcia dziennego – 34 wskazania, 16,5%;
- działania edukacyjne dla rodziców (kompetencje wychowawcze) – 31 wskazań, 15,0%.
- grupy wsparcia (samopomocowe) i rodziny wspierające – 25, 12,1%;
- wsparcie asystenta rodziny – 14, 6,8%;
- realizacja kampanii społecznych – 12, 5,8%;
- nie wiem / nie mam zdania na ten temat – 17, 8,3%.

Wykres 29: Działania na najbliższe lata wspierające rodziny z dziećmi – perspektywa respondentów żyjących w rodzinach jednopokoleniowych z dziećmi (N=206)

Źródło: badania własne

Na podstawie udzielonych odpowiedzi można wyróżnić kilka najważniejszych obszarów, w których respondenci żyjący w rodzinach z dziećmi dostrzegają potrzebę wsparcia dla rodzin. Wypowiedzi wskazują zarówno na braki systemowe, jak i konkretne potrzeby codziennego życia rodziców i dzieci.

1. Opieka nad dziećmi – potrzeba dostępności i elastyczności. Rodzice domagają się realnie dostępnej i funkcjonalnej opieki nad najmłodszymi:
  - Wydłużenie godzin pracy przedszkoli (np. od 6:00 do 17:00), szczególnie w placówkach takich jak ta w Janczowej, która według mieszkańców nie spełnia potrzeb pracujących rodziców.
  - Zwiększenie liczby i częstotliwości zajęć świetlicowych – obecne działają jedynie 2 razy w tygodniu po kilkadziesiąt minut, co nie rozwiązuje problemu opieki po lekcjach.
  - Organizacja zajęć dla dzieci w każdym sołectwie, nie tylko w większych miejscowościach.
2. Edukacja i rozwój dzieci. Rodziny zgłaszają potrzebę wyrównywania szans edukacyjnych oraz rozwijania zainteresowań dzieci:
  - Darmowe zajęcia wyrównawcze i korepetycje lub odpłatne, ale w przystępnych cenach.
  - Zajęcia rozwijające pasje dzieci, takie jak przyrodnicze, geograficzne, majsterkowanie.
  - Zajęcia z udziałem rodziców – integracja rodzin poprzez wspólne aktywności edukacyjne i rekreacyjne.
3. Wsparcie dla rodzin w trudnych sytuacjach. Wskazano potrzebę stworzenia realnych możliwości pomocy dla rodzin mierzących się z problemami zdrowotnymi i społecznymi:
  - Brak placówki rehabilitacyjnej dla osób chorych na terenie gminy.
  - Potrzeba specjalistów (np. terapeuci, logopedzi) dojeżdżających do domów w przystępnych cenach.
  - Edukacja rodzin w zakresie uzależnień – jak radzić sobie z osobami uzależnionymi od alkoholu i innych używek.
4. Warunki ekonomiczne rodzin. Pojawiły się głosy dotyczące obciążenia finansowego rodzin:
  - Wysoki koszt dojazdu dzieci do szkoły – bilety autobusowe dla 3–4 dzieci to nawet 500–600 zł miesięcznie. Potrzebne są ulgi dla rodzin wielodzietnych.

- Postulat o tworzenie miejsc pracy w gminie, aby rodziny mogły funkcjonować stabilnie bez konieczności migracji zarobkowej.
5. Integracja i działania społeczne, Mieszkańcy zgłaszają potrzebę wzmacniania więzi społecznych i budowania kultury wspólnoty:
- Organizacja szkoleń, spotkań, kampanii społecznych promujących rodzinę jako fundament państwa.
  - Potrzeba miejsc w mniejszych miejscowościach, gdzie rodziny mogłyby wspólnie spędzać czas z dziećmi – obecnie brakuje takich przestrzeni.

Do najczęściej wskazywanych negatywnych zjawisk dotyczących dzieci i młodzieży respondenci żyjący w rodzinach z dziećmi zaliczyli:

- Bezmyślne (jałowe) spędzanie czasu wolnego – 117 z 206 wskazań, 56,8%. Najczęściej wskazywane zjawisko – świadczy o braku wartościowych i angażujących form spędzania czasu przez młodzież, co może prowadzić do innych problemów (np. uzależnień, alienacji).
- Zagrożenie uzależnieniami od nowych technologii – 109 wskazań, 52,9%. Bardzo powszechny problem – wskazanie na potrzebę edukacji cyfrowej i alternatywnych aktywności offline.
- Utrudniony start w dorosłe życie (brak perspektyw na pracę, rozwój) – 85 wskazań, 41,3%. Częsty problem – brak szans młodych ludzi na rozwój w swojej gminie może sprzyjać migracji lub bierności zawodowej.
- Uzależnienia (alkohol, papierosy, narkotyki) – 78 wskazań, 37,9%. Problem znany i groźny – wymaga działań profilaktycznych i interwencyjnych.
- Długa nieobecność rodziców (np. z powodu pracy za granicą) – 45 wskazań, 21,8%. wskazany tylko przez część badanej społeczności – może być symptomem rozpadu więzi rodzinnych i emocjonalnych, samotności dzieci, szczególnie w rodzinach migracyjnych.

Inne negatywne zjawiska dotyczące dzieci i młodzieży, na które wskazali respondenci nieco rzadziej:

- zaniedbania wychowawcze – 37 wskazań, 18%,
- przestępczość i chuligaństwo – 13 wskazań, 6,3%,
- przemoc domowa – 7 wskazań, 3,4%,

Fundusze Europejskie
dla Małopolski

Rzeczpospolita
Polska

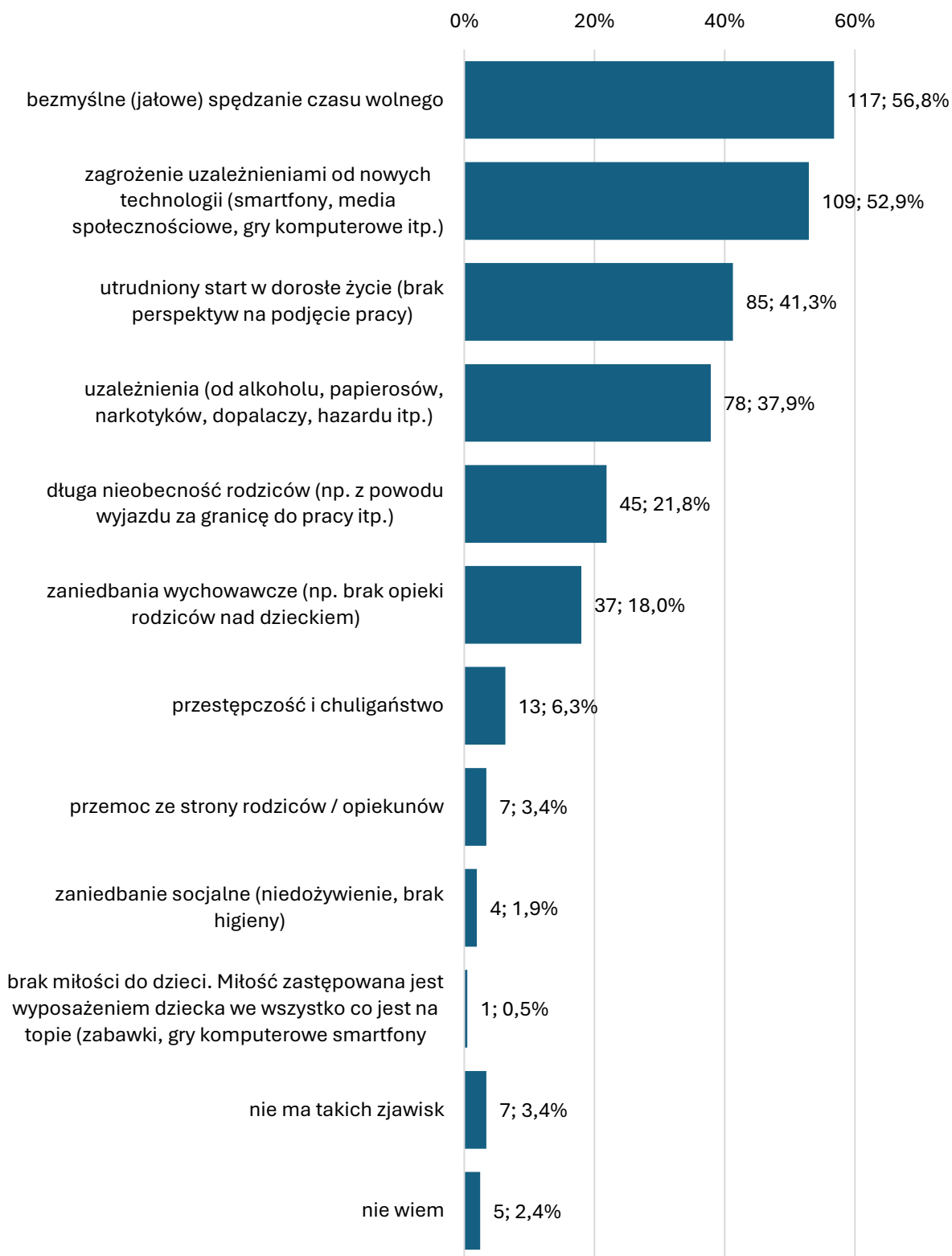
Dofinansowane przez
Unię Europejską

MAŁOPOLSKA

- zaniedbanie socjalne (niedożywienie, brak higieny) – 4 wskazania, 1,9%.

**Wykres 30: Negatywne zjawiska dotyczące dzieci i młodzieży – perspektywa respondentów
żyjących w rodzinach jednopokoleniowych z dziećmi (N=206)**

Źródło: badania własne

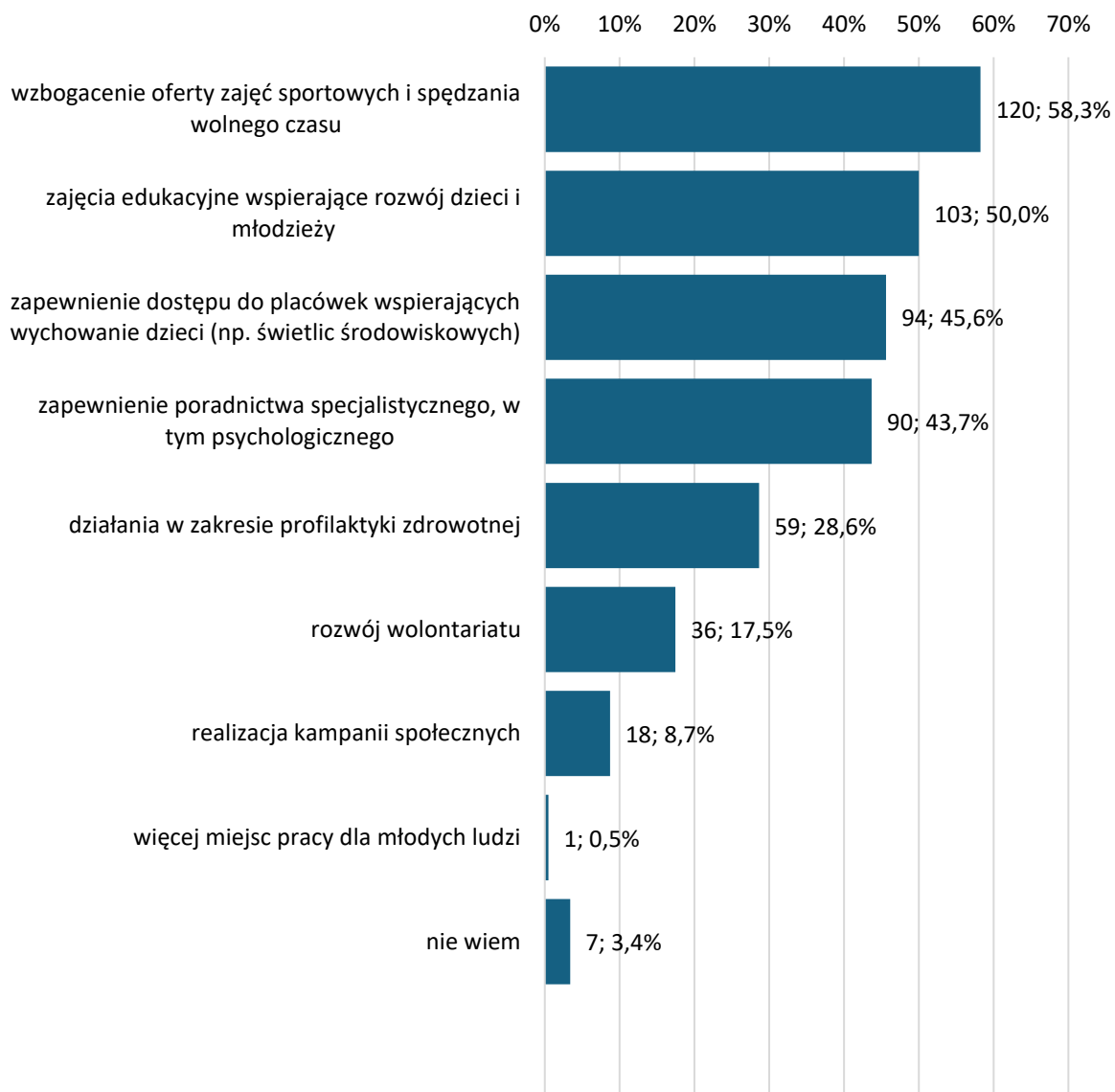
Do najważniejszych działań na najbliższe lata, które mają na celu wpieranie rozwoju dzieci i młodzieży respondenci żyjący w rodzinach z dziećmi zaliczyli:

- Wzbogacenie oferty zajęć sportowych i spędzania wolnego czasu – 120 z 206 wskazań, 58,3%. Najważniejszy priorytet dla mieszkańców. Pokazuje ogromne zapotrzebowanie na aktywności fizyczne i sensowne zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży.
- Zajęcia edukacyjne wspierające rozwój dzieci i młodzieży – 103 wskazania, 50%. Nacisk na rozwój intelektualny, kreatywny i społeczny pokazuje zapotrzebowanie na zajęcia pozalekcyjne, warsztaty, programy edukacyjne.
- Zapewnienie dostępu do placówek wspierających wychowanie dzieci (np. świetlic środowiskowych) – 94 wskazania, 45,6%. Oczekiwanie na funkcjonowanie tego typu placówek pokazuje, iż w społeczności gminy są rodziny w trudniejszej sytuacji życiowej wymagające wsparcia.
- Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego, w tym psychologicznego – 90 wskazań, 43,7%. Znacząca potrzeba pomocy psychologicznej i terapeutycznej dla dzieci i młodzieży, zwłaszcza w kontekście uzależnień, trudności emocjonalnych i rodzinnych.
- Działania w zakresie profilaktyki zdrowotnej dzieci i młodzieży – 59 wskazań, 28,6%. Edukacja zdrowotna, profilaktyka uzależnień, higiena psychiczna wydaje się być nieodzownym elementem wsparcia młodych ludzi.

Do innych działań wspierających dzieci i młodzież respondenci żyjący w rodzinach z dziećmi zaliczyli:

- rozwój wolontariatu – 36 wskazań, 17,5%. Zaangażowanie w działalność dobroczynną uczy odpowiedzialności, empatii i buduje społeczną aktywność.
- realizacja kampanii społecznych – 18 wskazań, 8,7%. Oczekiwanie szerszego informowania społeczności można wykorzystać do działań w zakresie przeciwdziałania przemocy, promocji zdrowia, integracji itp.

Wykres 31: Najważniejsze działania na najbliższe lata mające na celu wpieranie rozwoju dzieci i młodzieży – perspektywa respondentów żyjących w rodzinach jednopokoleniowych z dziećmi (N=206)

Źródło: badania własne

Rodziny wielopokoleniowe (dziadkowie, rodzice i dzieci)

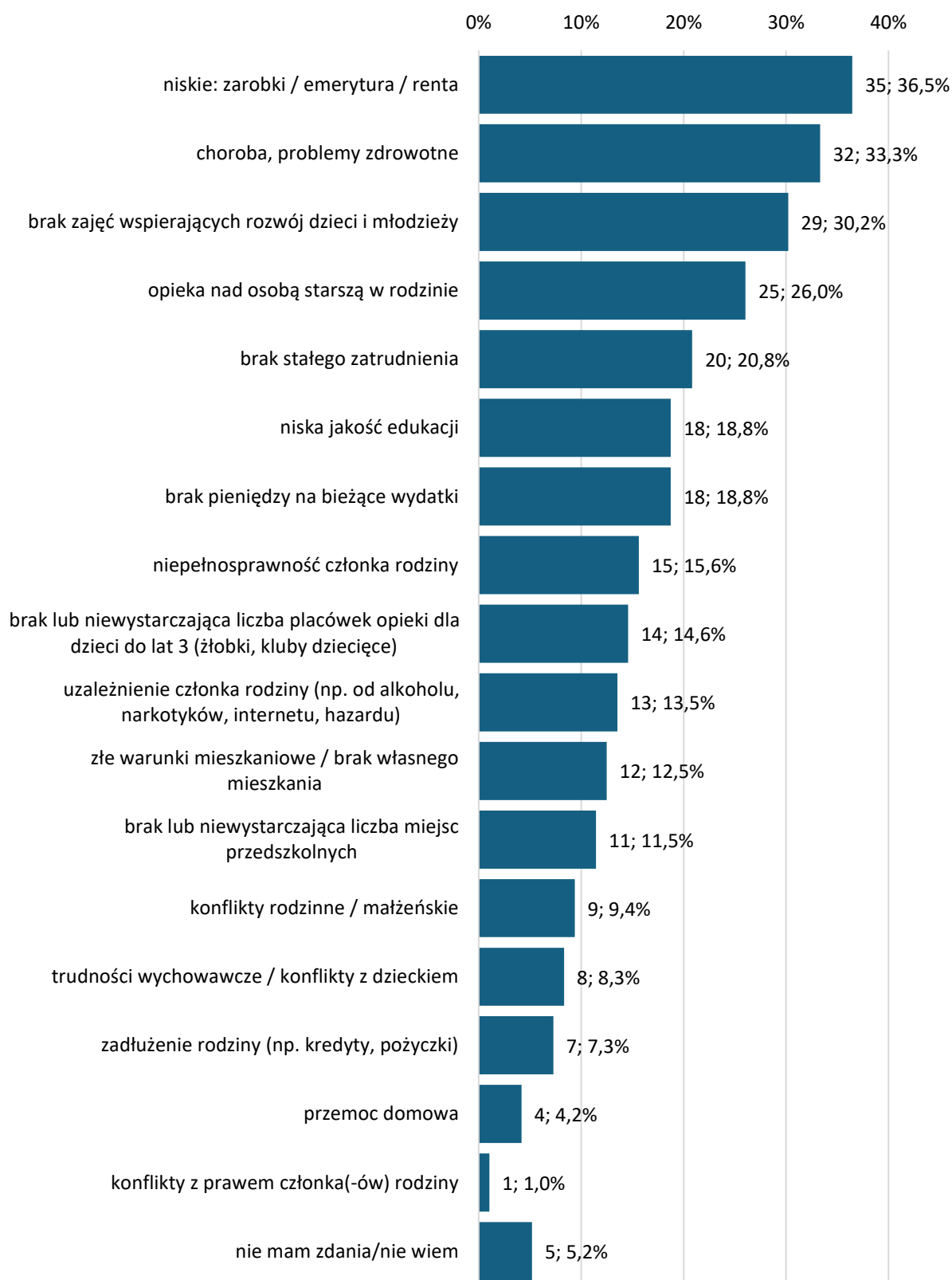
Do najczęściej wskazywanych przez respondentów z wielopokoleniowych rodzin problemów trudności życiowych rodzin z dziećmi można zaliczyć:

- Niskie zarobki / emerytura / renta – 35 z 96 wskazań, 36,5%. Najczęstszy problem, odzwierciedlający trudną sytuację finansową rodzin, które często utrzymują kilka pokoleń.
- Choroba, problemy zdrowotne – 32 wskazania, 33,3%. W rodzinach wielopokoleniowych opieka nad osobami starszymi i chorymi to ogromne obciążenie.
- Brak zajęć wspierających rozwój dzieci i młodzieży – 29 wskazań, 30,2%. Pokazuje to, że również te rodziny widzą niedobór aktywności rozwojowych dla dzieci i młodzieży.
- Opieka nad osobą starszą w rodzinie – 25 wskazań, 26%. W wielopokoleniowych domach istnieje potrzeba wsparcia opiekunów i usług opiekuńczych.
- Brak stałego zatrudnienia – 20 wskazań, 20,8%. Niestabilna praca dodatkowo pogłębia problemy ekonomiczne w tych gospodarstwach.

Inne istotne problemy, na które wskazują respondenci z wielopokoleniowych rodzin:

- niska jakość edukacji (18 wskazań, 18,8%), brak opieki przedszkolnej (11 wskazań, 11,5%) i miejsc w placówkach opieki dziennej – też zauważalne (14 osób, 14,6%);
- sytuacja ekonomiczna rodzin: brak pieniędzy na bieżące wydatki (18 wskazań, 18,8%), złe warunki mieszkaniowe / brak własnego mieszkania (12 wskazań, 12,5%), zadłużenie rodziny (7 wskazań, 7,3%);
- problemy zdrowotne członków rodziny związane z niepełnosprawnością (15 wskazań, 15,6%) czy uzależnieniami (13 wskazań, 13,6%);
- konflikty rodzinne (9 wskazań, 9,4%) i trudności wychowawcze (8 wskazań, 8,3%) – również występują, ale rzadziej niż w rodzinach z dziećmi ogółem, przemoc domowa (4 osoby, 4,2%).

**Wykres 32: Problemy/trudności życiowe rodzin z dziećmi – perspektywa respondentów
mieszkających w rodzinie wielopokoleniowej (N=96)**

Źródło: badania własne

Z 12 głosów respondentów z wielopokoleniowych rodzin wyłaniają się kolejne, konkretne problemy, które mają realny wpływ na codzienne życie rodzin – szczególnie w zakresie opieki nad dziećmi, komunikacji i dostępu do zajęć edukacyjno-rozwojowych.

1. Brak opieki dla dzieci.

- brak organizacji zajęć i opieki pozalekcyjnej dla dzieci w wieku szkolnym 7+ (pozostają bez zorganizowanych zajęć),
- brakuje organizacji aktywności weekendowych dla dzieci.

2. Brak instytucji opiekuńczych.

- brak żłobków,
- liczba przedszkoli jest zbyt mała, co ogranicza dostępność opieki dla najmłodszych dzieci.

3. Problemy z komunikacją publiczną.

- brak połączeń komunikacyjnych do niektórych miejscowości, np. Posadowa Mogilska, Mogilno,
- zbyt mała liczba połączeń autobusowych utrudnia codzienne funkcjonowanie rodzin, zarówno pod względem dojazdu dzieci do szkół, jak i rodziców do pracy.

4. Wysokie koszty zajęć i brak ulg dla mieszkańców.

- oferta zajęć dla dzieci i młodzieży istnieje, ale koszty uczestnictwa są bardzo wysokie,
- Mieszkańcy proponują wprowadzenie karty mieszkańca (np. „Karta Korzenianina”), która umożliwiałaby zniżki i preferencyjne warunki dla rodzin z gminy – na wzór programów funkcjonujących np. w gminie Chełmiec.

5. Problemy wychowawcze i zagrożenia cyfrowe.

- narastający problem uzależnienia dzieci od telefonów i cyberprzestępczości – jest to sygnał, że potrzeba więcej działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i rodziców w zakresie bezpiecznego korzystania z technologii,

6. brak programów aktywizujących społeczność, które mogłyby wyzwalać potencjał mieszkańców i wspierać integrację lokalnej społeczności.

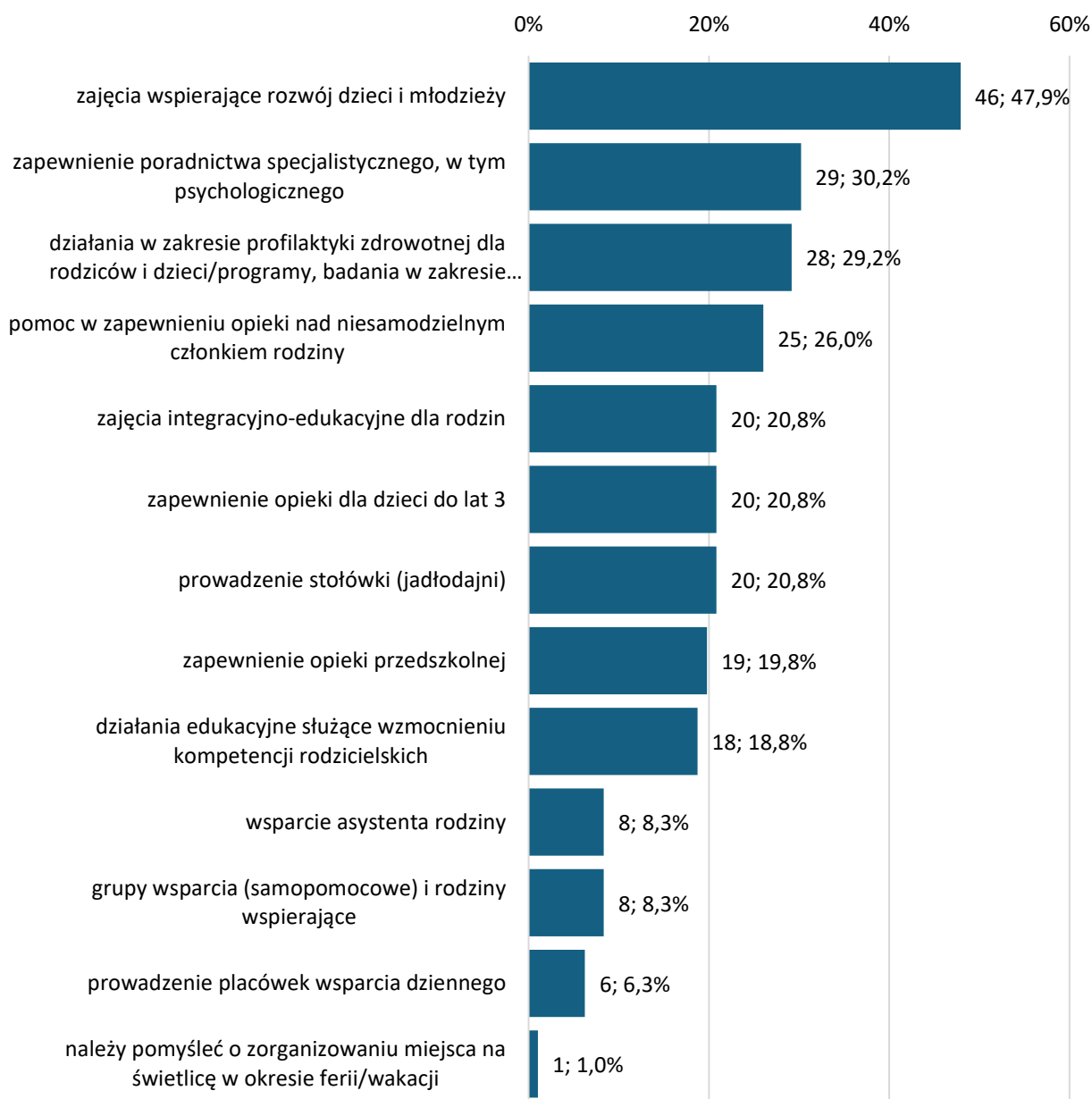
Najczęściej wskazywane działania przez respondentów mieszkających w rodzinie wielopokoleniowej:

- Zajęcia wspierające rozwój dzieci i młodzieży – 46 z 96 wskazań, 47,9%. Największe poparcie – pokazuje, że rozwój dzieci to priorytet niezależnie od typu rodziny. Rodziny jednopokoleniowe również zauważają niedobór takich działań.
- Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego (w tym psychologicznego) – 29 wskazań, 30,2%. To pokazuje zapotrzebowanie na wsparcie emocjonalne i psychologiczne dla dzieci, rodziców i dziadków.
- Działania w zakresie profilaktyki zdrowotnej – 28 wskazań, 29,2%. Zdrowie fizyczne i psychiczne to ważny obszar szczególnie w rodzinach, gdzie obecne są osoby starsze lub chore.
- Pomoc w zapewnieniu opieki nad niesamodzielnymi członkami rodziny – 25 wskazań, 26%. To może być wskazywać na poziom potrzeb opiekuńczych wśród rodzin wielopokoleniowych pełniących często funkcję opiekunów osób starszych i dzieci jednocześnie.

Pozostałe wskazania respondentów mieszkających w rodzinie wielopokoleniowej:

- zajęcia integracyjno-edukacyjne dla rodzin (20 wskazań, 20,8%);
- prowadzenie stołówek/ jadalni (20 wskazań, 20,8%);
- opieka dla dzieci: do lat 3 (20 wskazań, 20,8%) i przedszkolna (19 osób, 19,8%), prowadzenie placówek wsparcia dziennego (6 wskazań, 6,3%);
- działania edukacyjne wzmacniające kompetencje rodziców (18 osób, 18,8%), wsparcie asystenta rodziny (8 osób, 8,3%), grupy wsparcia (samopomocowe) i rodziny wspierające (8 osób, 8,3%).

Wykres 33: Działania na najbliższe lata wspierające rodziny z dziećmi – perspektywa respondentów mieszkających w rodzinie wielopokoleniowej (N=96)

Źródło: badania własne

Dodatkowe głosy respondentów z wielopokoleniowych rodzin pokazują kolejne propozycje działań mogących wspierać rodzinę:

1. Ograniczenie używania telefonów komórkowych w szkołach

Jedna z odpowiedzi porusza problem, który zyskuje na znaczeniu społeczno-wychowawczym – nadużywanie telefonów przez dzieci w szkołach. Zaproponowano

wprowadzenie całkowitego zakazu wnoszenia i używania telefonów komórkowych przez uczniów na terenie szkół.

Wypowiedź uzasadnia, że:

Ograniczyłoby to nagrywanie rówieśników (np. w toaletach) oraz nauczycieli – co jest poważnym problemem etycznym i prawnym. Poprawiłoby koncentrację dzieci na nauce.

Wpłynęłoby pozytywnie na relacje międzyludzkie między uczniami. W sytuacjach awaryjnych szkoła i tak dysponuje telefonami, więc kontakt z rodzicami byłby możliwy.

To ważny głos w dyskusji o bezpieczeństwie cyfrowym i wychowaniu w świecie technologii.

2. Godziny funkcjonowania świetlic szkolnych

Kolejna grupa podkreśla potrzebę funkcjonowania świetlic od wczesnych godzin porannych (np. od 6:00) do popołudniowych (do 17:00). Brak odpowiednich godzin działania świetlic uniemożliwia pracującym rodzicom zapewnienie dzieciom opieki, co przekłada się na trudności zawodowe i rodzinne.

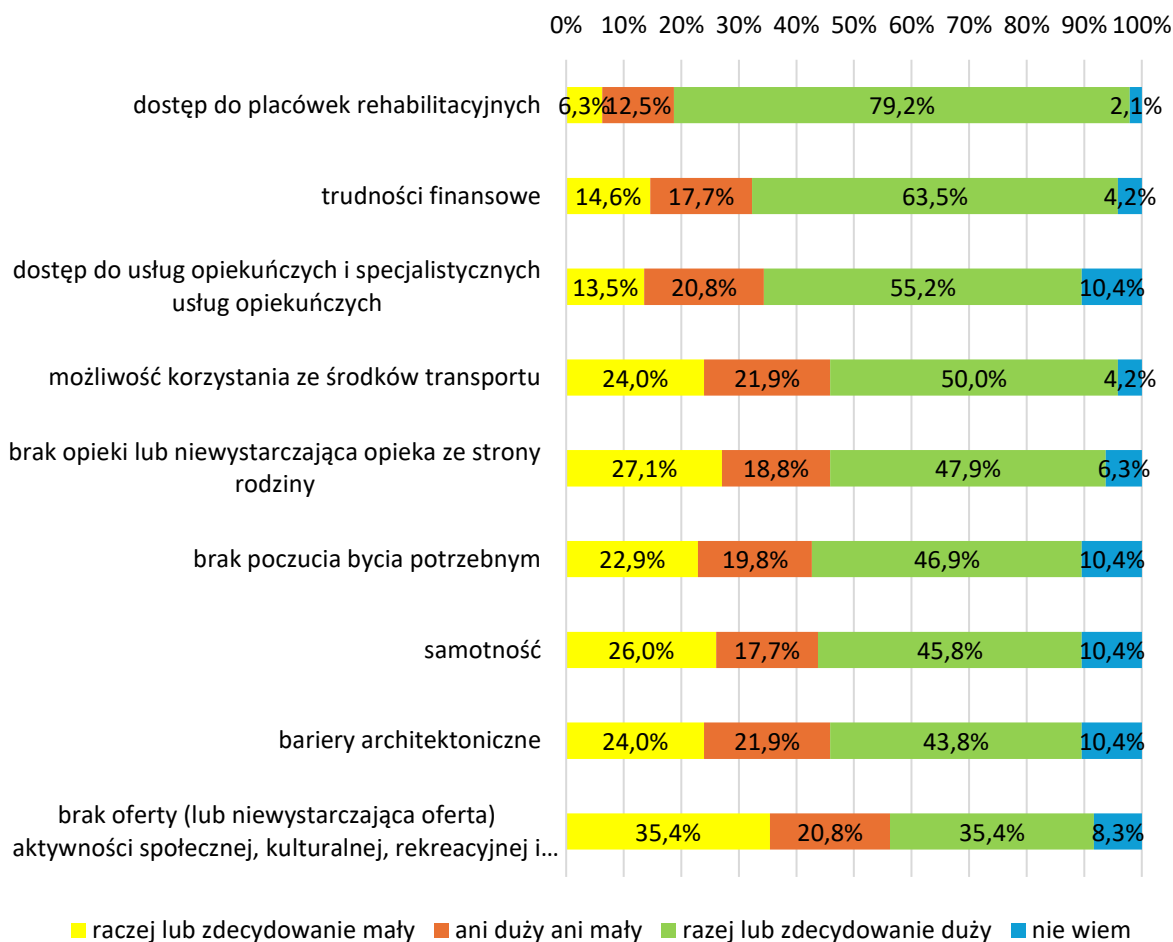
3. Programy rozwoju dla dorosłych mieszkańców.

Ujawnia się potrzeba rozszerzenia wsparcia gminnego także na rodziców i dorosłych członków rodzin, nie tylko dzieci. Wskazano następujące propozycje działań rozwijających dorosłych mieszkańców: szkolenia zawodowe, kursy kompetencji społecznych, warsztaty rozwoju osobistego i rodzinnego, działania integrujące dorosłych mieszkańców w różnym wieku.

4. Priorytetyzacja osób starszych.

Zgłoszono postulat, by osoby starsze miały pierwszeństwo w kolejkach – np. w przychodniach, urzędach czy punktach obsługi publicznej. Ma to znaczenie w kontekście rodzin wielopokoleniowych, w których opieka nad seniorem i dzieckiem często się łączy.

**Wykres 34: Ocena wpływu określonych zjawisk na funkcjonowanie osób starszych –
perspektywa respondentów mieszkających w rodzinie wielopokoleniowej
(N=96)**

Źródło: badania własne

Respondenci mieszkający w rodzinach wielopokoleniowych uznali, iż największy wpływ na funkcjonowanie osób starszych ma ograniczony dostęp do rehabilitacji – 79,2% uczestników badania funkcjonujących w rodzinach wielopokoleniowych (6 z 96 osób) uznało, iż tego rodzaju ograniczenia mają wpływ na dobrostan osób starszych. Kolejnym czynnikiem są trudności finansowe – 63,5% respondentów wskazało, iż finanse mają wpływ na sytuację seniorów. Również problemy z transportem publicznym mają – zdaniem 47,8% respondentów – wpływ na funkcjonowanie osób starszych. Zdaniem ok. połowy ankietowanych barierą jest również niedostateczna opieka specjalistyczna (55,2% badanych wskazało na dostęp do usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych) i rodzinna (47,8% badanych wskazało na brak opieki lub niewystarczająca opieka ze strony rodziny) oraz

brak poczucia bycia potrzebnym (48,8%). Według respondentów istotne są także bariery architektoniczne utrudniające codzienne funkcjonowanie seniorów (43,8% wskazało, iż jest to problem). Jednocześnie – choć samotność i braki w ofercie kulturalno-rekreacyjnej również są dostrzegane przez część ankietowanych (35,4%) jako problem dla osób starszych – to mniej niż problemy zdrowotne i systemowe.

Wyniki wskazują na potrzebę wzmocnienia opieki zdrowotnej, usług wsparcia i poprawy dostępności transportu dla seniorów.

Dodatkowe 4 wypowiedzi respondentów z rodzin wielopokoleniowych koncentrują się na trzech głównych obszarach: transport, dostęp do rehabilitacji i leczenia oraz brak odpowiednich placówek opiekuńczych. Wszystkie te kwestie bezpośrednio wpływają na jakość życia osób starszych, schorowanych i ich rodzin.

1. Problemy z transportem – najczęściej wskazywana bariera:

- brak dostępnych środków transportu dla osób starszych i samotnych,
- brak możliwości dotarcia do niezbędnych miejsc, np. do lekarzy, przychodni, sklepów czy urzędów,
- transport publiczny nie obejmuje wszystkich lokalizacji, a brak alternatyw (np. transport gminny, taksówka społeczna) izoluje osoby starsze.

2. Brak placówek rehabilitacyjnych:

- brak lokalnych miejsc rehabilitacji – to problem szczególnie uciążliwy dla osób starszych z ograniczoną mobilnością,
- osoby z niepełnosprawnościami wymagają regularnego wsparcia fizjoterapeutycznego, a brak placówek lub długi dojazd skutecznie im to uniemożliwia.

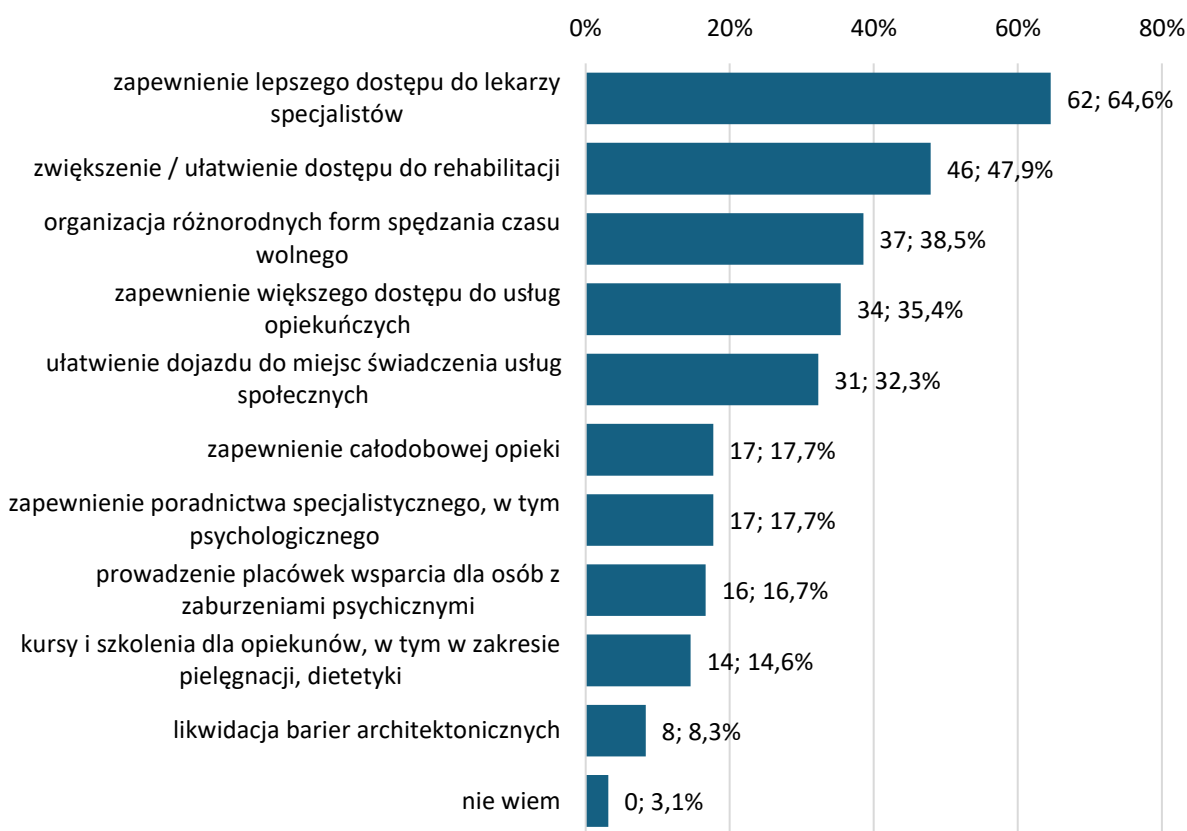
3. Niska jakość wsparcia dla osób niepełnosprawnych

- istniejące dzienne placówki wsparcia dla osób niepełnosprawnych są na bardzo niskim poziomie.
- potrzebne są lepiej wyposażone, profesjonalne ośrodki zapewniające: opiekę dzienną, rehabilitację, zajęcia aktywizujące i integracyjne, wsparcie psychologiczne i społeczne.

Według respondentów mieszkających w rodzinie wielopokoleniowej na najbliższe lata najważniejszym działaniem wspierającym osoby starsze w gminie jest zapewnienie lepszego dostępu do lekarzy (62 z 96 wskazań, 64,6%). Dodatkowo prawie połowa wypowiedzających się uważa, że ważnym jest także zwiększenie dostępu seniorów do rehabilitacji (46 wskazań, 47,9%) – również bardzo istotne, organizacja różnorodnych form spędzania czasu wolnego (37) – pokazuje potrzebę aktywizacji i integracji seniorów, ułatwienie dojazdu do usług (31) zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych (34). Pozostałe działania, jak poradnictwo specjalistyczne, całodobowa opieka czy placówki wsparcia, zostały wskazane rzadziej, ale nadal są istotne.

Wykres 35: Działania na najbliższe lata wspierające osoby starsze – perspektywa respondentów mieszkających w rodzinie wielopokoleniowej (N=96)

Źródło: badania własne

3 respondentów mieszkających w rodzinie wielopokoleniowej wskazując niezbędne działania na najbliższe lata, które pomogą wspierać osoby starsze w gminie wymieniają dodatkowo:

1. Domy seniora

Zgłoszono potrzebę tworzenia domów seniora – bezpiecznych, przyjaznych miejsc dziennego lub całodobowego pobytu dla osób starszych.

Takie placówki mogłyby: odciążyć opiekunów rodzinnych, zapewnić starszym osobom aktywność i opiekę, integrować społeczność międzypokoleniową.

To działanie łączy troskę o seniorów z realnym wsparciem dla rodzin opiekujących się nimi na co dzień.

2. Bezpłatne zajęcia dla dzieci w soboty

Wskazano na brak darmowej oferty zajęć weekendowych – dzieci i młodzież nie mają co robić w soboty, co sprzyja nudzie, samotności i sięganiu po telefon czy komputer. Potrzebne są: zajęcia sportowe, artystyczne, przyrodnicze, warsztaty hobbystyczne i rozwijające pasje, dostępne lokalnie, najlepiej w każdej miejscowości.

3. Integracyjne spotkania dla rodzin

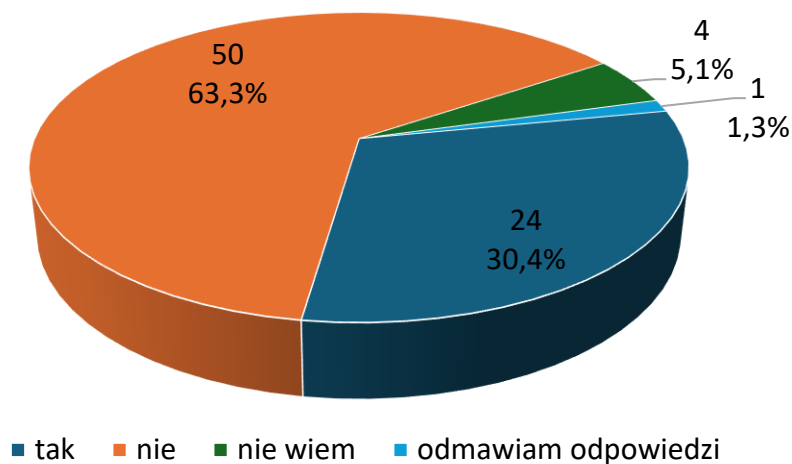
Zgłoszono potrzebę spotkań integracyjnych z dobrze zorganizowanym czasem – czyli nie tylko wspólne ognisko, ale: gry zespołowe, warsztaty rękodzieła, zajęcia ruchowe dla dzieci i dorosłych, działania promujące współpracę, relacje i wspólnotę.

To propozycja wzmacniająca więzi rodzinne oraz relacje sąsiedzkie.

Osoby z niepełnosprawnościami

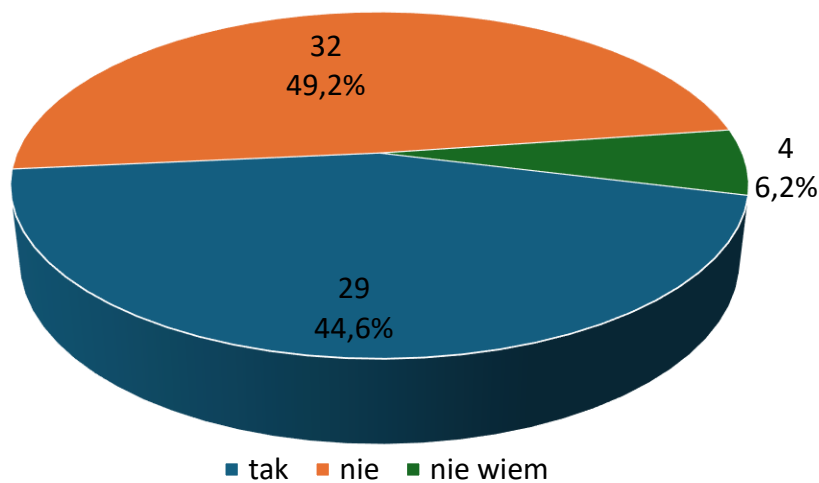
Większość respondentów z dwuosobowych gospodarstw domowych (50 osób, 63,3%) deklaruje, że oni sami lub w ich rodzinie nie występuje niepełnosprawność. Blisko jedna trzecia ankietowanych (24 osoby, 30,4%) ma w rodzinie osobę z niepełnosprawnością, co wskazuje na istotną obecność tego problemu w społeczności.

Wykres 36: Występowanie niepełnosprawności fizycznej, intelektualnej lub psychicznej u respondenta lub najbliższej rodziny – perspektywa respondentów funkcjonujących w gospodarstwach dwuosobowych (N=79)

Źródło: badania własne

Wykres 37: Występowanie niepełnosprawności fizycznej, intelektualnej lub psychicznej u respondenta lub najbliższej rodziny – Samotne osoby (N=65)

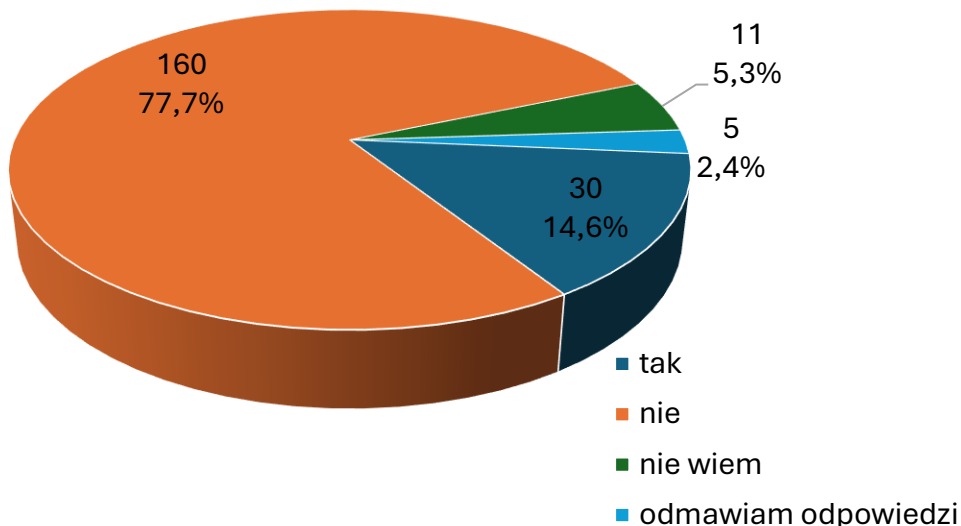

Źródło: badania własne

Prawie połowa respondentów będących osobami samotnymi (29 osób, 44,6%) wskazuje, że albo sami są niepełnosprawni albo mają w rodzinie przypadek niepełnosprawności. Natomiast 32 osoby (49,2%) nie deklaruje obecności niepełnosprawności w rodzinie.

Zdecydowana większość respondentów żyjący w rodzinach z dziećmi nie dostrzega niepełnosprawności w najbliższej rodzinie - 160 osób (77,7%). Tylko 30 osób (14,6%) zadeklarowało, że oni lub członek najbliższej rodziny jest niepełnosprawny. Część badanych nie wie o stanie zdrowia swoich najbliższych (11 osób, 5,3%) lub nie chciało (być może z powodów prywatnych lub wstydu) udzielić odpowiedzi (5 osób, 2,4%).

Wykres 38: Występowanie niepełnosprawności fizycznej, intelektualnej lub psychicznej u respondenta lub najbliższej rodziny – perspektywa respondentów żyjących w rodzinach jednopokoleniowych z dziećmi (N=206)

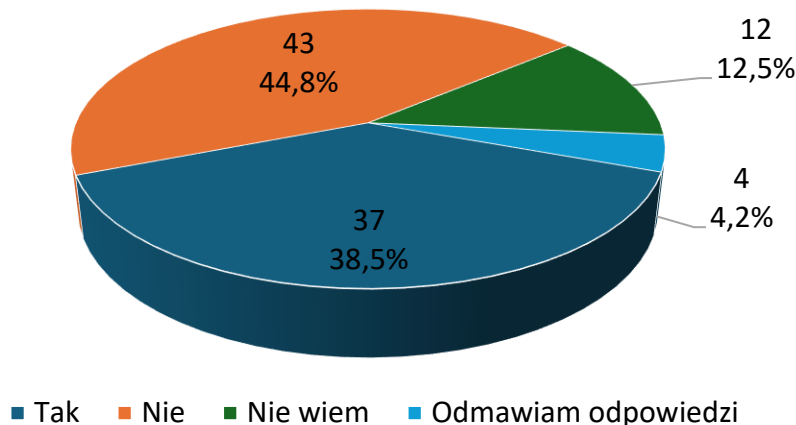

Źródło: badania własne

Odsetek odpowiedzi „tak” (14,5%) jest niższy niż w innych analizowanych grupach – np. wśród samotnych osób było to aż 44,5%.

Ponad jedna trzecia respondentów mieszkających w rodzinie wielopokoleniowej deklaruje występowanie w rodzinie niepełnosprawności - 37 osób (38,6%). Jednak prawie połowa z tej grupy (43 osoby, 44,8%) nie doświadcza tego problemu bezpośrednio. Należy dodać, iż 12 osób (12,5%) nie ma pewności lub nie ma wiedzy na temat sytuacji zdrowotnej bliskich. 4 osoby odmówiły odpowiedzi.

Wykres 39: Występowanie niepełnosprawności fizycznej, intelektualnej lub psychicznej u respondenta lub najbliższej rodziny – perspektywa osób mieszkających w rodzinie wielopokoleniowej (N=96)

Źródło: badania własne

Respondenci, którzy są niepełnosprawni lub mają w swojej najbliższej rodzinie osoby z niepełnosprawnościami do najważniejszych problemów takich osób zaliczyli:

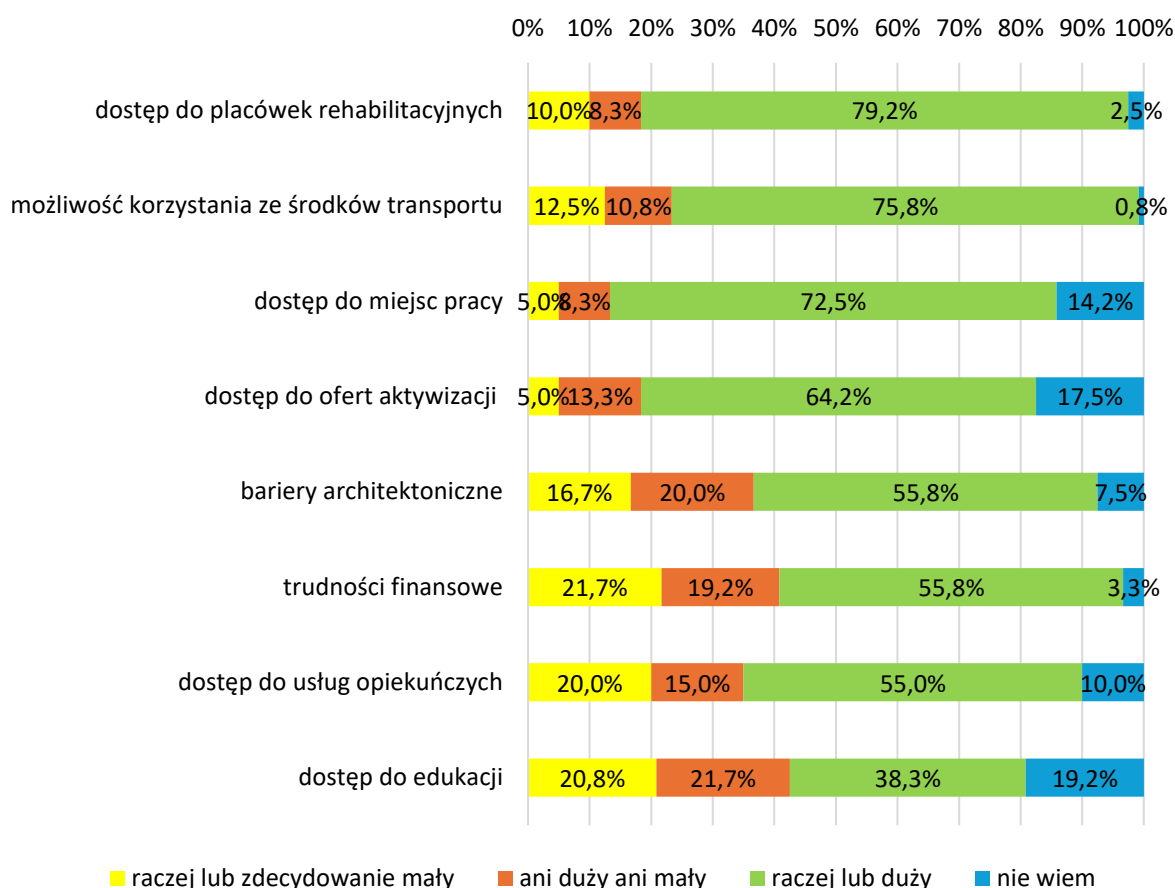
- Dostęp do placówek rehabilitacyjnych – aż 79,2% respondentów (95 ze 120 osób) wskazało problem braku odpowiedniej opieki zdrowotnej i rehabilitacyjnej jako najbardziej palący.
- Możliwość korzystania ze środków transportu – 75,8% (74 ze 120 osób) respondentów wskazało na ograniczenia w mobilności osób z niepełnosprawnościami, co może wpływać na wszystkie inne aspekty życia.
- Dostęp do miejsc pracy – 72,5% respondentów (87 ze 120 wskazań) uznaje, iż wykluczenie z rynku pracy to poważna bariera społeczna i ekonomiczna dla osób z niepełnosprawnościami.
- Dostęp do ofert aktywizacji (np. kulturalnych, sportowych, społecznych) – 62,2% badanych (ze 120 wskazań) jest zdania, że osoby z niepełnosprawnościami mają utrudniony dostęp do aktywnego życia społecznego.

Poważne, ale nieco mniej nasilone problemy wskazane przez respondentów, którzy sami są lub mają w swoich rodzinach osoby zmagające się z niepełnosprawnością:

- bariery architektoniczne – 55,8%, 67 ze 120 wskazań,
- trudności finansowe – 55,8%, 67 wskazań,

- dostęp do usług opiekuńczych 55%, 66 wskazań,
- dostęp do edukacji – 38,3%, 46 wskazań.

Wykres 40: Ocena wpływu określonych zjawisk na funkcjonowanie osób starszych – perspektywa respondentów, którzy są niepełnosprawni lub mają w swojej najbliższej rodzinie osoby z niepełnosprawnościami (N=120)

Źródło: badania własne

7 respondentów, którzy są niepełnosprawni lub mają w swojej najbliższej rodzinie osoby z niepełnosprawnościami wskazali dodatkowe bariery utrudniające życie w gminie takim osobom:

1. Problemy z transportem i mobilnością. Najczęściej zgłaszanym problemem był brak dostosowanego transportu:
  - osoby z niepełnosprawnością mają utrudniony lub wręcz uniemożliwiony dojazd do lekarzy, placówek rehabilitacyjnych, urzędów czy sklepów,

- wskazano na brak samochodu w gminie przystosowanego do przewozu osób z niepełnosprawnością, co jest ogromnym problemem zwłaszcza dla osób samotnych i tych bez wsparcia rodziny,
- potrzebne są dedykowane usługi transportowe, np. bus gminny, transport socjalny lub współpraca z organizacjami pozarządowymi.

2. Brak dostępu do rehabilitacji i opieki.

- w gminie brakuje placówek zapewniających rehabilitację oraz całodobową opiekę dla osób z niepełnosprawnościami,
- nawet w przypadkach pilnych, załatwienie rehabilitacji jest trudne i czasochłonne, co negatywnie wpływa na stan zdrowia pacjentów,
- potrzebne są lokalne, dostępne i dobrze wyposażone placówki, z wykwalifikowanym personelem.

3. Brak miejsc pracy i aktywizacji:

- osoby z niepełnosprawnością mają ograniczone możliwości zatrudnienia na terenie gminy,
- brakuje również miejsc aktywności społecznej i zawodowej – takich jak centra aktywności, czy choćby miejsca integracji z innymi mieszkańcami.

4. Brak ulg i zniżek:

- Osoby z niepełnosprawnościami nie mają dostępu do ulgowych wejściówek (np. na basen), co stanowi barierę finansową i ogranicza możliwość korzystania z rehabilitacji ruchowej,
- zgłoszono również brak korzystnych zniżek dla seniorów 60+, którzy również często zmagają się z ograniczeniami zdrowotnymi.

5. Edukacja i zmiana postaw społecznych. Ciekawa i bardzo ważna propozycja dotyczy edukacji dzieci i młodzieży na temat niepełnosprawności:

- Potrzeba organizowania spotkań z psychologiem w szkołach, szczególnie na początku roku szkolnego,
- edukacja powinna obejmować uczenie empatii, szacunku, przełamywanie stereotypów i osvajanie z różnorodnością,
- zwrócono też uwagę, że takie spotkania przydałyby się również niektórym rodzicom, aby zmniejszyć napięcia społeczne i uprzedzenia.

Do najczęściej wskazywanych działań na najbliższe lata wspierających osoby z niepełnosprawnościami respondenci, w rodzinach których są takie osoby zaliczyli:

- Zapewnienie lepszego dostępu do lekarzy specjalistów – 95 ze 120 osób, 79,2% wskazań. To najwyżej oceniona potrzeba, podkreślająca trudności w dostępności do specjalistycznych usług medycznych.
- Zwiększenie/ ułatwienie dostępu do rehabilitacji – 93 osoby, 77,5% wskazań. To wskazuje na bardzo wysoką potrzebę regularnej rehabilitacji – zgodna z wcześniejszymi danymi o jej niedostępności.
- Zapewnienie całodobowej opieki – 47 osób, 39,2% wskazań. Pokazuje potrzebę ciągłej opieki dla osób niesamodzielnych i odciążenia rodzin.
- Ułatwienie dojazdu do miejsc świadczenia usług – 42 osoby, 35% wskazań. Problem mobilności pozostaje kluczową barierą – także wskazywany wcześniej.
- Tworzenie miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami – 40 osób, 33,3% wskazań. Podkreśla wagę integracji zawodowej i niezależności finansowej tej grupy.
- Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego (psychologiczne, prawne) – 38 osób, 31,7% wskazań. Pokazuje silną potrzebę wsparcia informacyjnego i psychicznego.

Nieco mniej respondentów (choć także duża grupa – od 13,3% do 27,5%) wskazało następujące działania wspierające osoby z niepełnosprawnościami na najbliższe lata:

- zapewnienie opieki wytchnieniowej dla rodzin (zapewnienie warunków by opiekun mógł odpocząć, pozatławić własne sprawy) – 33 osoby, 27,5% wskazań,
- organizacja różnorodnych form spędzania czasu wolnego – 30 osób, 25,0% wskazań,
- wsparcie asystentów osób z niepełnosprawnościami – 21 osób, 17,5% wskazań,
- likwidacja barier architektonicznych – 20 osób, 16,7% wskazań,
- zapewnienie możliwości udziału w placówkach przygotowujących do podjęcia zatrudnienia – 16 osób, 13,3% wskazań.

Wykres 41: Działania na najbliższe lata wspierające osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny – perspektywa respondentów, którzy są niepełnosprawni lub mają w swojej najbliższej rodzinie osoby z niepełnosprawnościami (N=120)

Źródło: badania własne

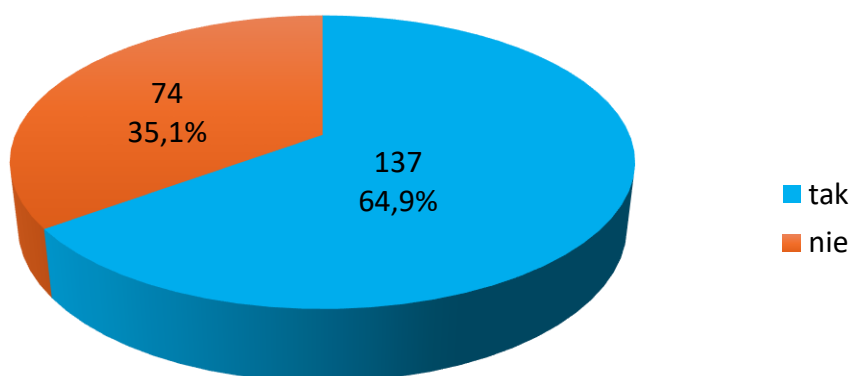
4 respondentów, którzy są niepełnosprawni lub mają w swojej najbliższej rodzinie osoby z niepełnosprawnościami wskazali dodatkowe działania, na których uruchomienie widzą zapotrzebowanie na:

1. Wsparcie wytchnieniowe dla rodzin i opiekunów – zgłoszono potrzebę zapewnienia chwil wytchnienia dla opiekunów osób z niepełnosprawnością poprzez organizację krótkoterminowej opieki zastępczej dającej możliwość załatwienia swoich spraw czy odpoczynku od całodobowej opieki bez poczucia winy i stresu.
2. Samochód do dyspozycji osób z niepełnosprawnością. Kolejny raz powraca temat potrzeby posiadania przez gminę samochodu przystosowanego do przewozu osób z niepełnosprawnością. Taki pojazd mógłby służyć do:
  - dojazdów na rehabilitację,
  - wizyt lekarskich,
  - zakupów czy urzędów,
  - uczestnictwa w wydarzeniach integracyjnych.
3. Grupa wsparcia dla rodziców i rodzin. Pojawiła się bardzo ważna i rzadko poruszana potrzeba: stworzenie gminnej grupy wsparcia dla rodziców dzieci z niepełnosprawnością. Taka grupa mogłaby służyć:
  - wymianie doświadczeń, kontaktów i porad,
  - budowaniu relacji z osobami, które naprawdę rozumieją sytuację innych,
  - przełamywaniu samotności i izolacji emocjonalnej.
4. Spotkania integracyjne i domy opieki, Wskazano także potrzebę organizowania spotkań integracyjnych dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin. Tego typu wydarzenia mogą odbywać się w domach opieki, ośrodkach kultury czy szkołach, by:
  - przełamywać izolację społeczną,
  - budować akceptację i empatię,
  - wzmacniać wspólnotę lokalną.

Osoby starsze

Ponad dwie trzecie respondentów – 137 z 211 grupy badanych, którzy nie są lub nie mają w swojej rodzinie osób z niepełnosprawnościami (64,9%) przyznaje, że starzenie się stanowi realny problem w ich życiu lub w rodzinie. Jedynie jedna trzecia – 74 osoby (35%) nie odczuwa obecnie problemów związanych ze starzeniem się.

Wykres 42: Występowanie problemów związanych ze starzeniem się (własnym lub najbliższego członka rodziny) – perspektywa respondentów, którzy sami nie są niepełnosprawni lub nie mają w swojej najbliższej rodzinie osób z niepełnosprawnościami (N=211)

Źródło: badania własne

Respondenci, którzy sami nie są niepełnosprawni lub nie mają w swojej najbliższej rodzinie osób z niepełnosprawnościami, ale starzenie się stanowi realny problem w ich życiu lub w rodzinie zapytano jakie są najważniejsze problemy wpływające na funkcjonowanie osób starszych. Do najpoważniejszych zaliczyli oni:

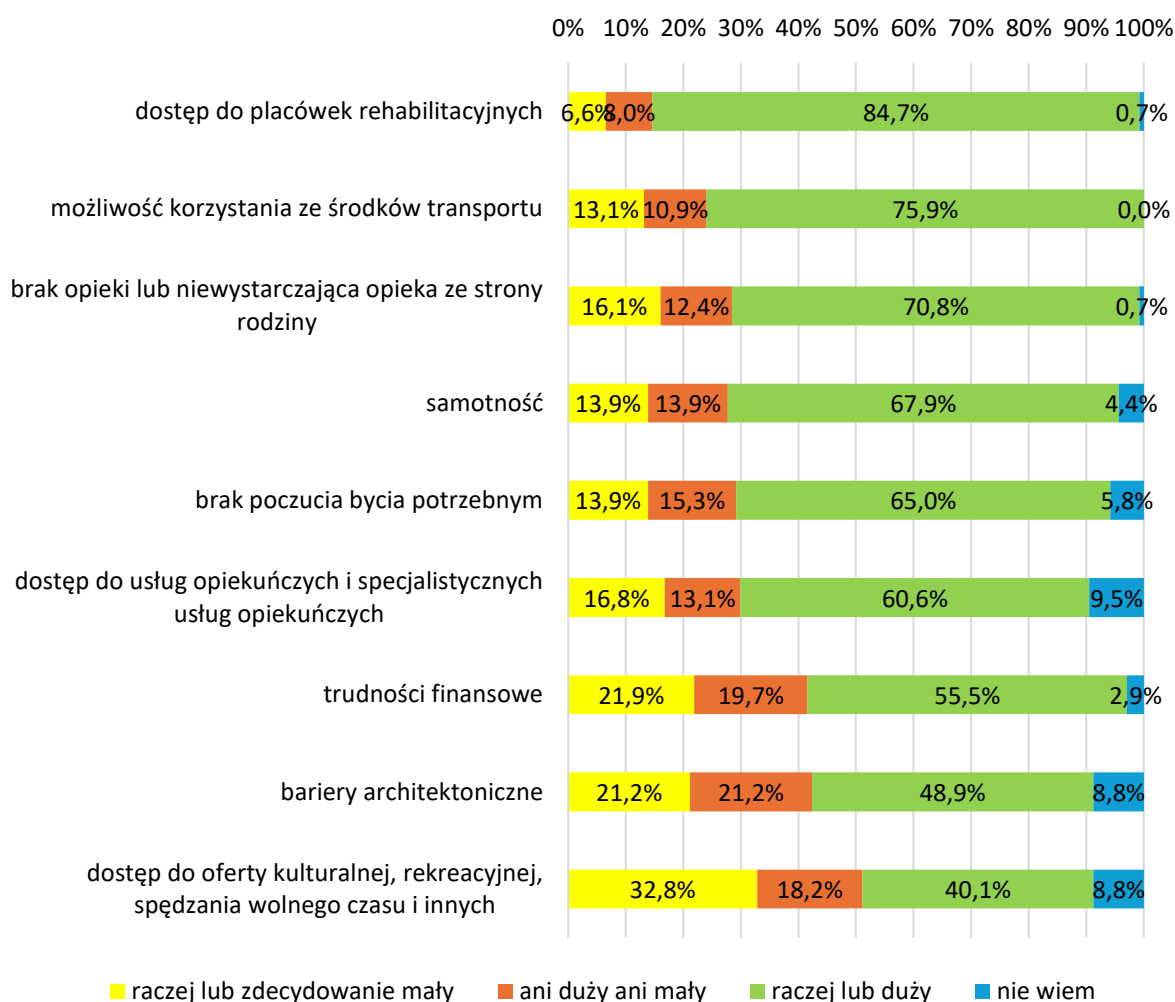
- Dostęp do placówek rehabilitacyjnych – aż 116 z 137 osób (84,7% wskazań) wskazało na problemy z dostępem do usług rehabilitacyjnych. To najpoważniejszy problem.
- Problemy transportowe – brak możliwości korzystania z transportu publicznego oceniło jako problem 104 osoby (75,9% wskazań)
- Brak opieki ze strony rodziny – 97 osób (70%) oceniło to jako problem.
- Samotność i brak poczucia bycia potrzebnym – oba te zjawiska uzyskały po ok. 2/3 wskazań (odpowiednio: 93 osoby – 67,9% i 89 osób – 65%), co wskazuje na silny wymiar psychologiczny i emocjonalny wykluczenia.

- Dostęp do usług opiekuńczych oraz trudności finansowe – także uzyskały ponad 60% wskazań (83 osoby).

Umiarkowane problemy – wskazywane przez ok. połowę badanych:

- trudności finansowe – 76 osób, 55,5% wskazań,
- bariery architektoniczne – 67 osób, 48,9% wskazań.
- dostęp do oferty kulturalnej i rekreacyjnej – 55 osób, 40,1% wskazań.

Wykres 43: Ocena wpływu określonych zjawisk na funkcjonowanie osób starszych – perspektywa respondentów, którzy sami nie są niepełnosprawni lub nie mają w swojej najbliższej rodzinie osób z niepełnosprawnościami, ale uznali, że starzenie się stawowi ważny problem ich rodziny (N=137)

Źródło: badania własne

Respondenci, którzy sami nie są niepełnosprawni lub nie mają w swojej najbliższej rodzinie osób z niepełnosprawnościami, ale przyznają, że starzenie się stanowi ważny problem ich rodziny do najważniejszych działań na najbliższe lata wspierających osoby starsze oraz ich rodziny zaliczyli:

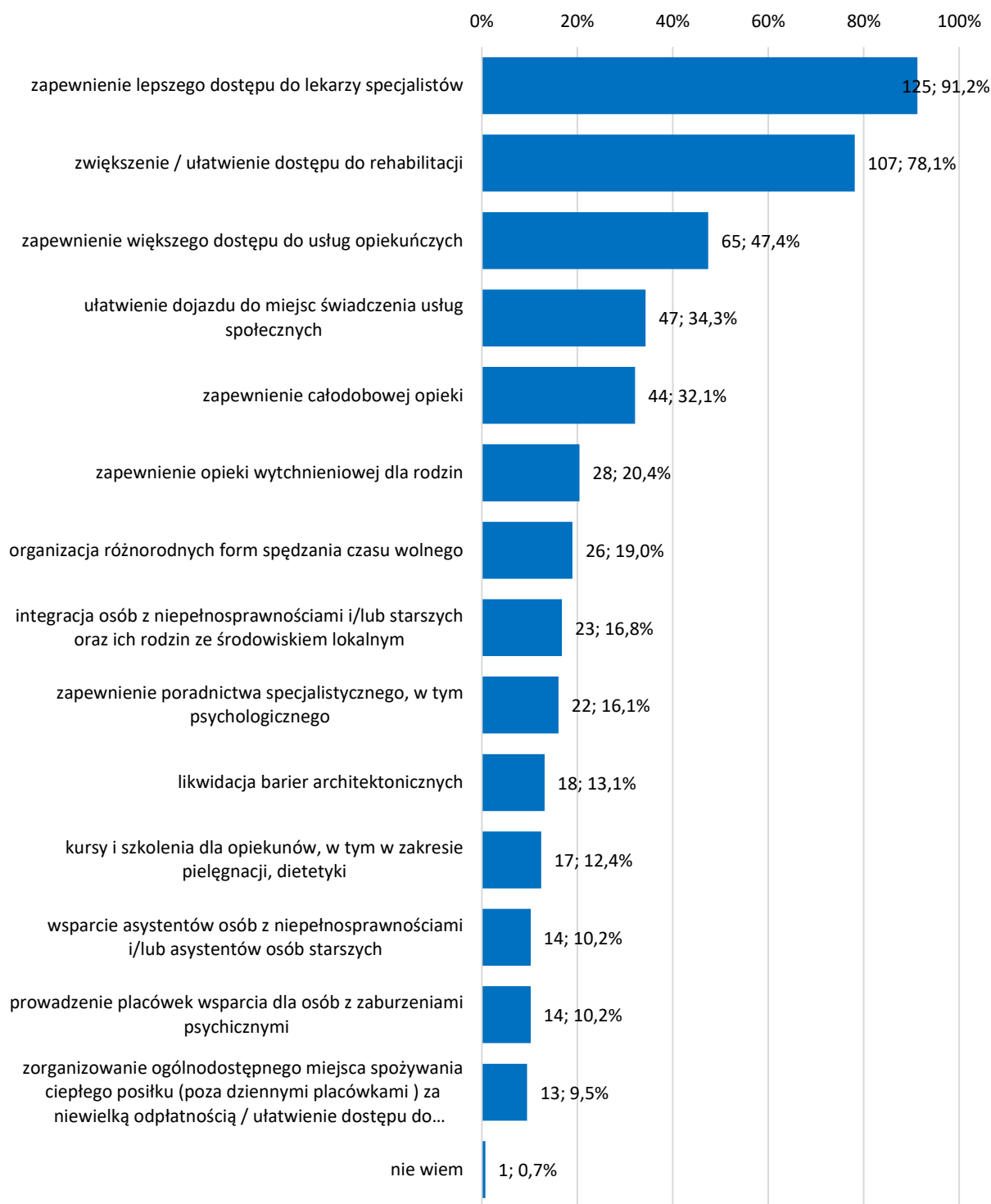
- Zapewnienie lepszego dostępu do lekarzy specjalistów – 125 z 137 osób, 91,2% wskazań. Zdecydowanie najważniejszy postulat – respondenci dostrzegający problem starzenia się w swojej rodzinie wyraźnie potrzebują lepszej opieki medycznej.
- Zwiększenie / ułatwienie dostępu do rehabilitacji – 107 osób, 78,1% wskazań. Rehabilitacja uznawana jest za kluczowy warunek zdrowia i samodzielności w starszym wieku.
- Zapewnienie większego dostępu do usług opiekuńczych – 65 osób, 47,4% wskazań. Usługi wsparcia (np. pielęgniarek środowiskowych, asystentów) są istotnym elementem utrzymania jakości życia.
- Ułatwienie dojazdu do miejsc świadczenia usług – 47 osób, 34,3% wskazań. Problemy z transportem są nadal znaczącą barierą w korzystaniu z usług zdrowotnych czy opiekuńczych.
- Zapewnienie całodobowej opieki – 44 osoby, 32,1% wskazań. Wskazuje na potrzebę rozwoju instytucjonalnych form opieki lub wsparcia dla rodzin opiekujących się osobami zależnymi.

Dodatkowe działania o umiarkowanej liczbie wskazań:

- Opieka wytchnieniowa – 28 osób, 20,4% wskazań,
- Organizacja form spędzania czasu – 26 wskazań,
- Integracja osób z niepełnosprawnościami – 23 osoby, 16,8% wskazań,
- Poradnictwo specjalistyczne – 22 osoby, 16,1% wskazań,
- Likwidacja barier architektonicznych – 18 osób, 13,1% wskazań.

Pozostałe działania wspierające osoby starsze oraz ich rodziny na najbliższe lata wskazywane były już nieco rzadziej – od 9,5% do 12,4% wskazań (patrz wykres poniżej).

**Wykres 44: Działania na najbliższe lata wspierające osoby starsze oraz ich rodziny –
perspektywa respondentów, którzy sami nie są niepełnosprawni lub nie mają
w swojej najbliższej rodzinie osób z niepełnosprawnościami, ale uznali,
że starzenie się stanowi ważny problem ich rodziny (N=137)**

Źródło: badania własne

Wśród tej grupy respondentów 7 osób wskazało dodatkowe działania, na których uruchomienie widzą zapotrzebowanie na:

1. Pomoc codzienna: posiłki i transport. Mieszkańcy wskazali bardzo konkretne potrzeby seniorów, szczególnie tych samotnych:
  - darmowe ciepłe posiłki z dowozem do domu dla osób starszych, samotnych i niesamodzielnych.
  - darmowy transport do lekarza, sklepu, urzędu – wiele osób nie posiada samochodu ani prawa jazdy, a komunikacja publiczna jest ograniczona.
  - zapewnienie samochodu gminnego do transportu seniorów – analogicznie jak w przypadku osób z niepełnosprawnością.
2. Dostęp do rekreacji i kultury – zniżki dla seniorów
  - potrzeba ulg i zniżek na basen, sport, rekreację oraz wydarzenia kulturalne (np. koncerty, imprezy lokalne),
  - dla wielu starszych osób barierą nie jest brak chęci, lecz koszt wstępu – dlatego proponowane są konkretne ulgi np. po ukończeniu 60. roku życia,
  - wprowadzenie Karty Korzenianina, która mogłaby oferować zniżki dla mieszkańców, na wzór podobnych inicjatyw w sąsiednich gminach (np. w Chełmcu).
3. Integracja międzypokoleniowa – przekazywanie tradycji. Piękna i wartościowa propozycja – integracja osób starszych z dziećmi i młodzieżą w formie wspólnych zajęć:
  - „Uczymy się z babcią” – szydełkowanie, robienie na drutach, pieczenie, gotowanie,
  - „Z dziadkiem zrobisz” – karmnik, koszyk, naprawisz rower, pograsz w szachy,

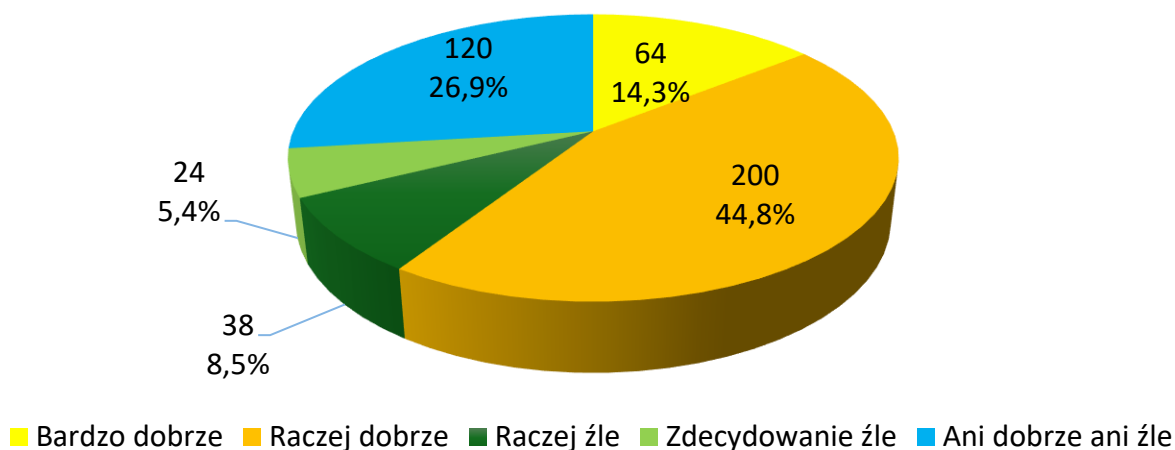
Tego typu działania:

- dają seniorom poczucie bycia potrzebnym i docenionym,
  - wzmacniają relacje międzypokoleniowe,
  - przekazują wiedzę, tradycje i umiejętności, których nie ma w szkolnym programie.
4. Towarzystwo i relacje społeczne. Wskazano na problem samotności osób starszych, szczególnie tych mieszkających samodzielnie. Potrzebne są działania zapewniające im kontakt z drugim człowiekiem: wolontariat towarzyszący, telefony wsparcia, odwiedziny sąsiedzkie, spotkania przy kawie, np. raz w tygodniu w lokalnym ośrodku kultury.

Wolny czas

W badaniu zapytano respondentów o ocenę oferty spędzania wolnego czasu w gminie. Większość z nich (59,1%) pozytywnie ją oceniła – 44,8% oceniło ofertę tą jako „raczej dobrą”, a 14,3% jako „bardzo dobrą”. Jednak 13,9% badanych negatywnie ocenia ofertę, z czego 8,5% „raczej źle”, a 5,4% „zdecydowanie źle”. Warto zwrócić uwagę, że duża grupa respondentów (26,9%) wybrała odpowiedź „ani dobrze, ani źle”. Może to świadczyć o niewystarczającej znajomości dostępnych działań lub o tym, że oferta nie jest wystarczająco zróżnicowana i nie trafia do wszystkich grup mieszkańców (np. młodzieży, seniorów, rodzin z dziećmi, osób z niepełnosprawnościami).

Wykres 45: Ocena oferty spędzania wolnego czasu w gminie (N=446)

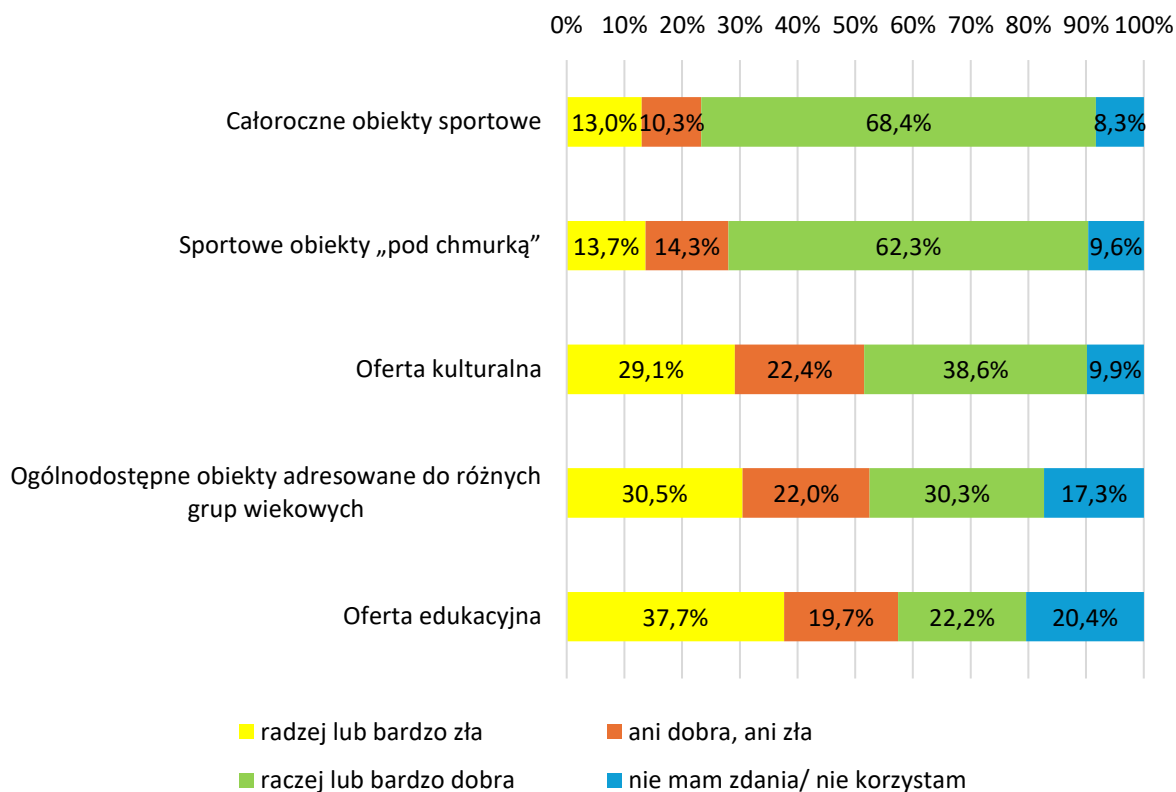
Źródło: badania własne

Jednocześnie zapytano w badaniu o dostępność dla mieszkańców gminy obiektów i form spędzania wolnego czasu oraz rozwoju osobistego. Uczestnicy badania najwyżej ocenili infrastrukturę sportową, zarówno całoroczną (hale, baseny, kluby fitness), jak i plenerową (boiska, siłownie na świeżym powietrzu) – pozytywną ocenę wystawiło ponad 68% respondentów dla oferty całorocznej i ponad 62% – dla oferty plenerowej. Nieco niżej oceniono dostęp do oferty kulturalnej – 38,6% mieszkańców oceniło ją pozytywnie. Najwięcej negatywnych ocen otrzymały oferta edukacyjna (kursy, szkolenia) oraz obiekty adresowane do różnych grup wiekowych, takich jak kluby seniora czy świetlice młodzieżowe. Pierwsza z wymienionych ofert została pozytywnie oceniona jedynie przez 30,3%

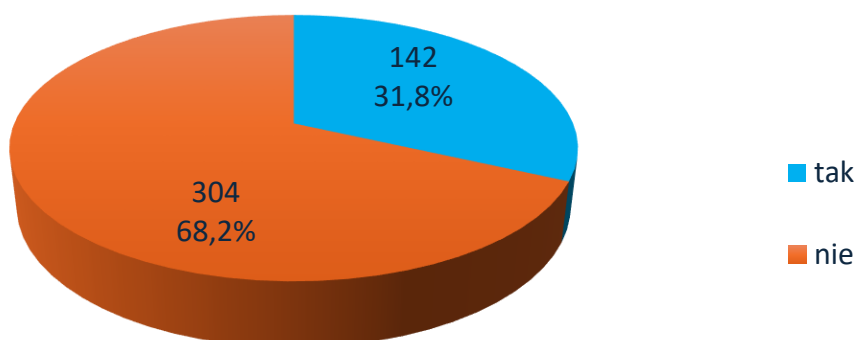
mieszkańców, a druga – przez 22,2% (w tych obszarach mieszkańcy najczęściej sygnalizują braki i potrzebę rozwoju oferty).

Wykres 46: Ocena dostępności obiektów/ form spędzania wolnego czasu i rozwoju osobistego w gminie (N=446)

Źródło: badania własne

Wykres 47: Czy brakuje oferty kulturalnej w gminie (N=446)

Źródło: badania własne

Oferta kulturalna

Większość mieszkańców uczestniczących w ankiecie deklaruje, że nie odczuwa braków w ofercie tego rodzaju. Na taki stan wskazuje 304 osoby (68,2%). Jednak są wśród nich respondenci, którzy negatywnie oceniają dostępność oferty kulturalnej (82 osoby, 27%). Z kolei prawie co trzeci respondent (143 osoby, 31,8%) uważa, że obecna oferta kulturalna jest niewystarczająca, choć 36,6% z nich uznaje jednocześnie, że jest dostępna.

60 respondentów, którzy zauważają braki w ofercie kulturalnej wskazało co warto byłoby zaproponować mieszkańcom:

1. Teatr, koncerty, kabarety, operetki

Silnie zaznaczona potrzeba (ponad połowa wskazań) to dostęp do wydarzeń artystycznych na wyższym poziomie: spektakle teatralne (dla dzieci i dorosłych), koncerty muzyczne (klasyczne, rozrywkowe), kabarety, opery, operetki.

Mieszkańcy oczekują zarówno organizowania wydarzeń na miejscu, jak i wyjazdów do placówek kulturalnych poza gminą (Nowy Sącz, Tarnów, Kraków).

2. Często wskazywana potrzeba to kino

Mieszkańcy wskazują zarówno na potrzebę utworzenia stacjonarnego kina (np. w domu kultury), jak i organizacji kina plenerowego, szczególnie w okresie letnim. Kilka osób wspomniało pozytywnie jedno z nielicznych wydarzeń w tej formie, które odbyło się w Korzennej, zaznaczając, że była to wyjątkowo udana inicjatywa.

3. Festyny, imprezy plenerowe i integracja społeczna. Są mieszkańcy, którzy pragną częstszych wydarzeń integracyjnych, które służyłyby nie tylko rozrywce, ale także budowaniu więzi społecznych: festyny rodzinne, imprezy tematyczne, wspólne kolędowanie, wydarzenia okolicznościowe. Wskazano na potrzebę większej liczby wydarzeń plenerowych, szczególnie latem.

4. Braki lokalowe – infrastruktura kultury. Zgłoszono potrzebę utworzenia nowych lub lepszego wykorzystania istniejących: domów kultury, świetlic wiejskich, bawialni, klubów młodzieżowych, bibliotek i czytelni. Niektóre miejscowości – jak Słowikowa – zostały wskazane jako całkowicie pozbawione możliwości uczestnictwa w kulturze.

5. Zajęcia i warsztaty tematyczne. Mieszkańcy wskazali konkretne propozycje zajęć:

- teatralne, taneczne, fitness, baletowe,
- warsztaty artystyczne, rękodzielnicze, czytelnicze,
- zajęcia dla dzieci i młodzieży – szczególnie w każdej miejscowości, nie tylko w centrum gminy.

6. Integracja międzypokoleniowa i działania dla seniorów. Wypowiedzi podkreślają także potrzebę:

- spotkań dla seniorów – zarówno integracyjnych, jak i edukacyjnych,
- tworzenia programów międzypokoleniowych, np.:
- „Uczymy się z babcią” – szydełkowanie, pieczenie,
- „Z dziadkiem zbudujesz” – karmnik, koszyk, gry planszowe.

Seniorzy pragną czuć się potrzebni, a młode pokolenie może korzystać z ich wiedzy i umiejętności.

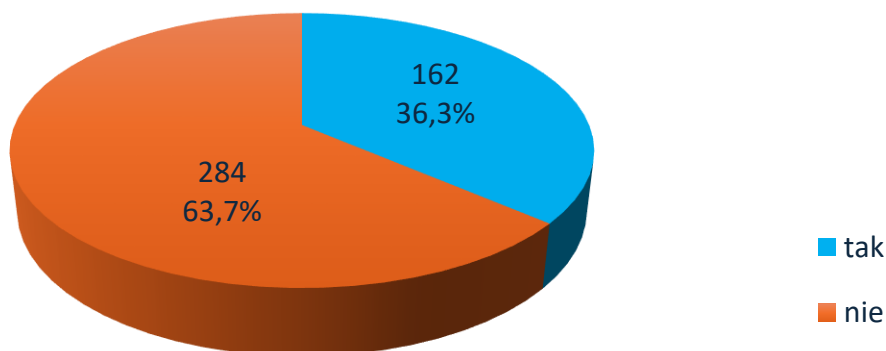
7. Kultura dla każdego – także poprzez wyjazdy

- Pojawiło się wiele postulatów organizowania:
- wycieczek krajoznawczych,
- wspólnych wyjazdów do kina, teatru, muzeum, opery, na koncerty.

Oferta edukacyjna

Większość respondentów – 284 osoby (63,7%) uważa, że obecna oferta edukacyjna w gminie jest wystarczająca, choć jednocześnie prawie połowa z nich negatywnie ocenia dostęp do niej. Natomiast ponad 1/3 badanych – 162 osoby (36,3%) dostrzega jednak braki w ofercie edukacyjnej dla wybranych grup społecznych (choć dostęp do tej oferty 18% ocenia pozytywnie).

Wykres 48: Czy brakuje oferty edukacyjnej dla różnych grup społecznych (N=446)

Źródło: badania własne

73 respondentów, którzy zauważają braki w ofercie edukacyjnej wskazało co warto byłoby zaproponować mieszkańcom:

1. Języki obce – największe oczekiwanie edukacyjne. Najczęściej wskazywaną potrzebą są kursy języków obcych, szczególnie:

- język angielski (najczęściej powtarzany),
- hiszpański, włoski, chiński – jako propozycje urozmaicenia,
- kursy językowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych (również dla dzieci w wieku przedszkolnym – np. 4–6 lat),
- język migowy – jako forma edukacji wrażliwej społecznie.

Należy rozwinąć ofertę kursów językowych dla różnych grup wiekowych, także w mniejszych miejscowościach.

2. Zajęcia wyrównawcze i korepetycje. Wiele osób zgłasza brak:

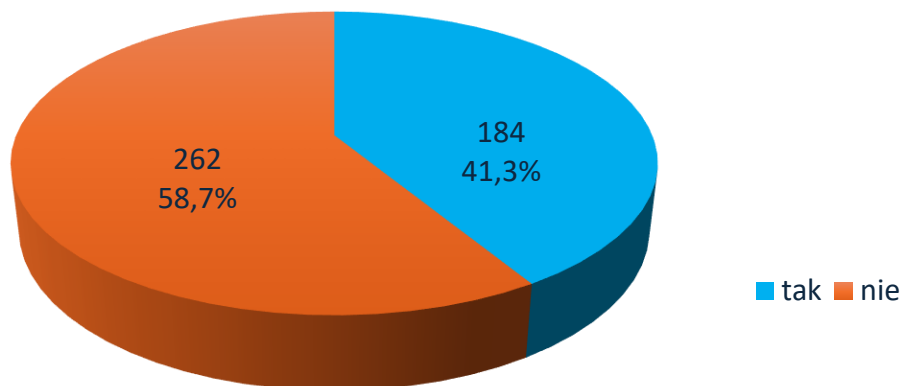
- bezpłatnych zajęć wyrównawczych dla dzieci i młodzieży,
- korepetycji z podstawowych przedmiotów (matematyka, język polski, angielski),

- systemowej pomocy uczniom słabszym edukacyjnie,
  - świetlic korepetycyjnych, łączących opiekę z pomocą naukową.
3. Kursy i szkolenia zawodowe. Mieszkańcy oczekują:
- kursów komputerowych dla dorosłych i seniorów,
  - kursów praktycznych: pierwsza pomoc, dietetyka, księgowość, obsługa kasy fiskalnej, kosmetyka,
  - szkoleń dla młodych rodziców – by ułatwić powrót do pracy,
  - działań aktywizujących dla osób po szkole średniej.
4. Rozwój osobisty i kompetencje miękkie. Część wypowiedzi dotyczy:
- edukacji emocjonalnej (rozmowy o emocjach, radzenie sobie z trudnościami),
  - rozwoju osobistego i samoświadomości,
  - warsztatów nt. wychowania, relacji rodzinnych, zdrowego stylu życia,
  - warsztatów nt. ekonomii, prawa, radzenia sobie w „nowej rzeczywistości”.
5. Zajęcia praktyczne, artystyczne i techniczne. Mieszkańcy proponują różne formy zajęć pozalekcyjnych i rozwojowych:
- robotyka, balet, plastyka, wokale, fotografia, szycie, rękodzieło,
  - kulinaria i cukiernictwo, zajęcia z napraw (np. rowerów, urządzeń),
  - harcerstwo, arteterapia, taniec, sporty zimowe (narty, snowboard).
6. Edukacja międzygeneracyjna i lokalna. Niektóre wypowiedzi podkreślają wartość:
- przekazywania wiedzy przez seniorów młodszym pokoleniom,
  - edukacji o historii gminy, tradycjach i wartościach lokalnych,
  - uświadamiania dzieci i młodzieży w zakresie szacunku do osób starszych.
7. Infrastruktura i dostępność edukacji. Wielu mieszkańców wskazuje na:
- brak świetlic czynnych w godzinach popołudniowych (brak opieki dla dzieci),
  - brak zajęć w mniejszych miejscowościach – tylko wybrane wsie (np. Mogilno, Koniuszowa) mają ofertę, reszta czuje się pomijana,
  - ograniczony dostęp do basenu, brak zajęć edukacyjnych w dworcu, brak edukacji w zakresie nowych technologii.

Ponad połowa respondentów (262 osoby (58,7%)) uważa, że obecna gminna oferta spędzania wolnego czasu jest wystarczająca.

Niemal co druga – 184 osoby (41%) osoba odczuwa niedosyt w zakresie możliwości spędzania wolnego czasu.

Wykres 49: Czy brakuje oferty spędzania wolnego czasu w gminie (N=446)

Źródło: badania własne

97 respondentów, którzy zauważają braki w ofercie spędzania wolnego czasu wskazało co warto byłoby zaproponować mieszkańcom:

1. Sport i aktywność fizyczna – największe zapotrzebowanie.

Bardzo wiele odpowiedzi dotyczyło potrzeby aktywnego spędzania wolnego czasu: siłownia (zarówno klasyczna, jak i zewnętrzna), aerobik, fitness, taniec, balet, treningi boksu, karate, akrobatyka, szachy, ścieżki rowerowe, nordic walking, rolki, jogging, ścianka wspinaczkowa, potrzeba obozów sportowych i zajęć dla dzieci i młodzieży.

2. Brak miejsc spotkań i przestrzeni integracyjnych

Mieszkańcy wyrażają potrzebę istnienia miejsc do spędzania czasu: kawiarnie, pizzerie, cukiernie, kluby – przestrzenie spotkań i integracji, pub, karaoke, bilard, kręgle – rozrywka dla młodzieży i dorosłych, remizy, świetlice, domy kultury powinny być dostępne popołudniami i wieczorami, potrzeba większej dostępności orlików i sal gimnastycznych.

3. Zajęcia dla dzieci, młodzieży i rodzin

Rodzice zgłaszają potrzebę organizacji: zajęć dodatkowych dla dzieci, np. sportowych, muzycznych, kreatywnych, warsztatów kreatywnych, ceramiki, rękodzieła, plastycznych, edukacyjnych, rodzinnych zajęć integracyjnych – np. tematyczne spotkania, pikniki, warsztaty z rodzicami, ferii, półkolonii, kolonii, których brak jest odczuwalny.

4. Rozrywka i kultura – potrzeba codziennej dostępności

Mieszkańcy wskazują na brak: kina (stacjonarnego i plenerowego), teatru, koncertów, kabaretów, wieży widokowej, parku linowego, lodowiska, łowiska, gokartów – jako form atrakcyjnych dla różnych grup, potrzeba spotkań tematycznych (np. historia gminy, ekologia, zdrowie, rękodzieło).

5. Zajęcia międzypokoleniowe i rozwój osobisty

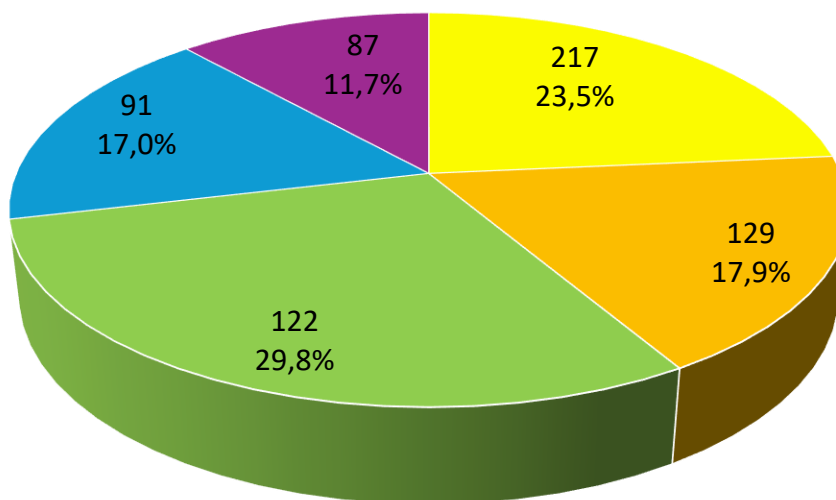
Zgłoszono potrzeby: spotkań grup społecznych – np. seniorzy, młode mamy, osoby z niepełnosprawnościami, wymiany umiejętności – szydełkowanie, gotowanie, majsterkowanie, warsztatów rozwojowych (kreatywność, przedsiębiorczość, wyobraźnia, ekologia), spotkań edukacyjnych, rozmów, zajęć integracyjnych.

6. Informacja, reklama i dostępność oferty

Wiele osób nie wie, że niektóre zajęcia już się odbywają – problemem jest brak informacji: brak komunikacji dla nowych mieszkańców, słaba widoczność działań świetlic, domów kultury, godziny pracy instytucji kultury niedostosowane do potrzeb mieszkańców.

W badaniu zapytano mieszkańców czy usługi świadczone na rzecz różnych grup mieszkańców gminy powinny być częściowo odpłatne. Respondenci wyrazili zróżnicowane opinie, wskazując na brak jednoznacznego konsensusu w tej kwestii. Najwięcej respondentów opowiada się za pełnym finansowaniem usług przez gminę – 133 osoby (29,8%). Jednak kolejna duża grupa badanych (105 osób, 23,5%) wskazuje, że wszystkie usługi powinny być częściowo odpłatne przez mieszkańców, nieco mniej osób (80 osób, 17,9%) – że część usług powinna być częściowo odpłatna przez mieszkańców. Dodatkowo za częściowo odpłatnymi usługami z możliwością zwolnienia z opłat dla niektórych grup opowiedziało się 76 osób (17%). 52 osoby (11,7%) nie ma zdania w tej kwestii.

Wykres 50: Czy usługi świadczone na rzecz różnych grup mieszkańców gminy powinny być częściowo odpłatne (N=446)

- tak, wszystkie usługi powinny być częściowo odpłatne przez mieszkańców
- tak, część usług powinna być częściowo odpłatne przez mieszkańców
- wszystkie usługi powinny być w całości finansowane ze środków publicznych
- w zasadzie częściowo odpłatne ale powinna istnieć możliwość zwolnienia z odpłatności osób/grup na podstawie obiektywnych, społecznie akceptowanych kryteriów
- nie wiem / nie mam zdania

Źródło: badania własne

Aktywność obywatelska

Z badania wynika, iż mieszkańcy zaangażują się społecznie, co może świadczyć o silnych, bezpośrednich relacjach międzyludzkich i lokalnej solidarności.

Najwięcej respondentów deklaruje, iż pomaga (często lub od czasu do czasu) najbliższym sąsiadom – aż 85% mieszkańców przyznaje, że angażuje się w tę najbardziej naturalną i spontaniczną formę wsparcia w codziennym życiu.

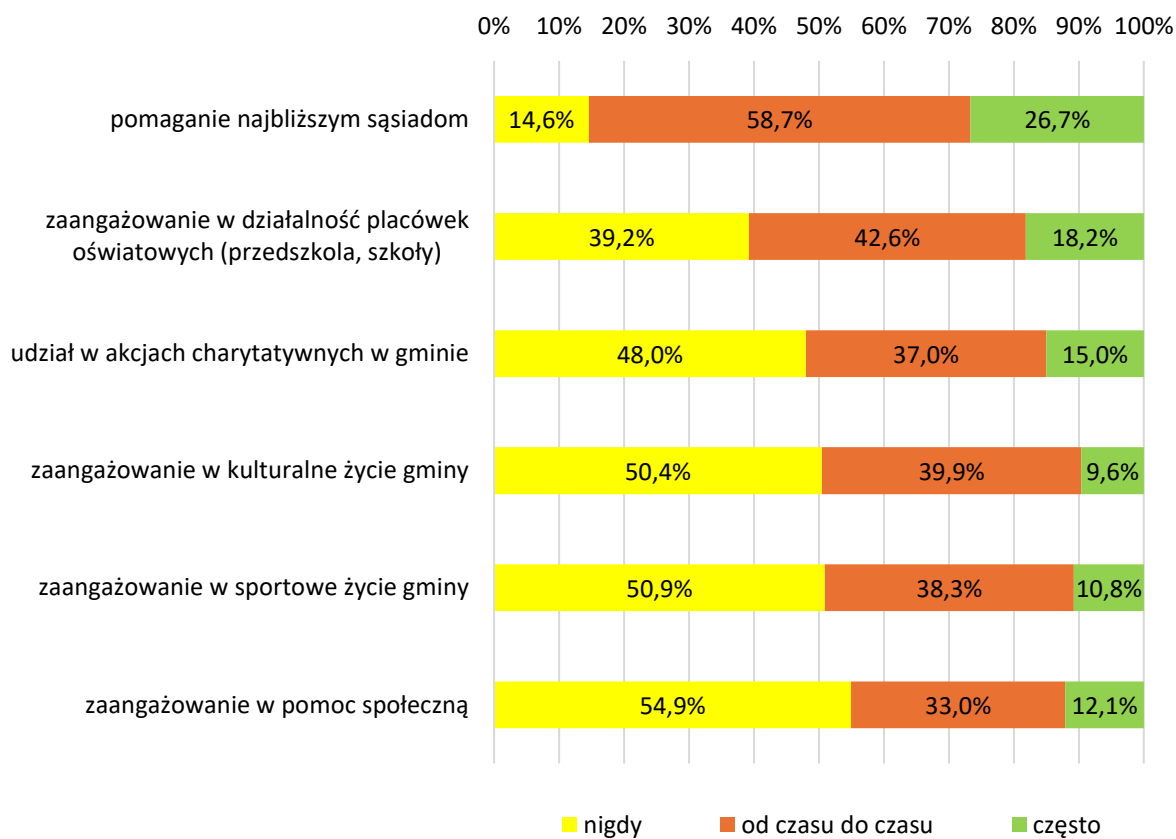
Ponad połowa mieszkańców (ok. 60%) deklaruje jakąś formę udziału w życiu oświatowym. Zaangażowanie to prawdopodobnie dotyczy głównie rodziców dzieci uczęszczających do placówek, ale wynik pokazuje, że szkoła i przedszkole mogą być ważnymi ośrodkami aktywności lokalnej.

Natomiast blisko połowa mieszkańców nigdy nie bierze udziału w akcjach charytatywnych, a jedynie 15% robi to regularnie. Wynik ten może świadczyć o słabym nagłośnieniu takich inicjatyw lub niskim poczuciu wpływu i sprawczości mieszkańców.

Zaangażowanie w pomoc społeczną to najrzadziej deklarowana forma aktywności społecznej. Aż ponad połowa mieszkańców (54,9 %) nigdy się w nią nie angażowała. Wskazuje to na dużą barierę w udziale w formalnych strukturach pomocy społecznej – może to być brak wiedzy, czasu, zasobów lub zaufania.

Kultura jest kolejnym słabym punktem w obszarze zaangażowania społecznego – aż 50,4% badanych nie uczestniczy w niej wcale, co koreluje z wcześniejszymi wynikami wskazującymi na braki w ofercie kulturalnej.

Podobnie jak w przypadku kultury, również aktywność sportowa na poziomie gminnym angażuje stosunkowo mało mieszkańców. Mimo że 49,1% uczestniczy „czasami” lub „często”, aż 50,9% nigdy nie bierze w niej udziału.

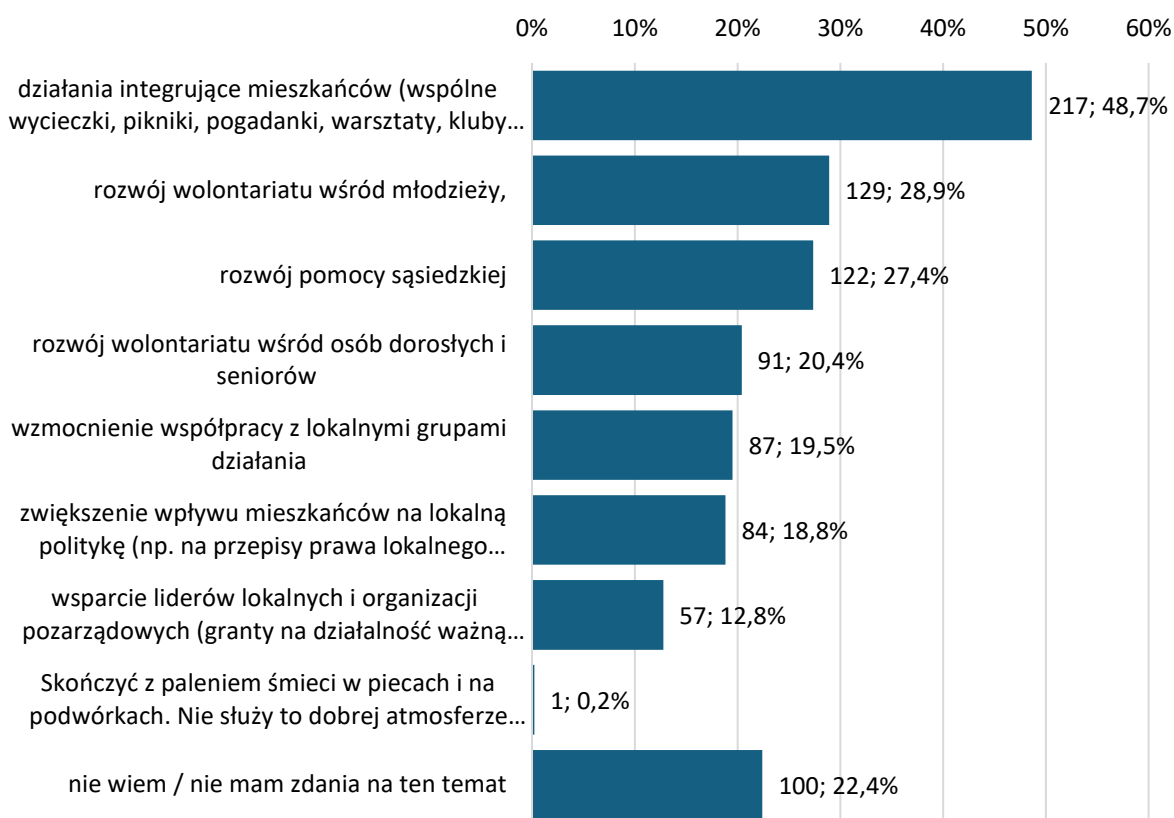
Wykres 51: Rodzaje zaangażowanie respondentów w działania społeczne (N=446)

Źródło: badania własne

Według respondentów w najbliższych latach, aby wspierać rozwój aktywności społecznej i obywatelskiej w gminie najważniejszymi są działania integrujące mieszkańców (np. wspólne inicjatywy, wydarzenia lokalne) uzyskały 217 wskazań (48,7%). Wskazuje to na silną potrzebę budowania więzi społecznych, bezpośrednich relacji i wspólnego uczestnictwa w życiu lokalnym. Rozwój wolontariatu wśród młodzieży (129 wskazań, 28,9%) oraz pomocy sąsiedzkiej (122 wskazania, 27,4%) to kolejne często wybierane rodzaje działań. Mieszkańcy dostrzegają wartość wzmacniania solidarności międzypokoleniowej i angażowania młodych w lokalne sprawy. Rozwój wolontariatu wśród dorosłych i seniorów (91 wskazań, 20,4%) również został wskazany jako istotny, choć nieco rzadziej niż działania skierowane do młodzieży. Może to świadczyć o chęci aktywizacji tych grup, ale też o potrzebie stworzenia odpowiednich warunków i zachęty. Wzmocnienie współpracy z lokalnymi grupami działania (87 wskazań, 19,5%) i zwiększenie wpływu mieszkańców na lokalną politykę społeczną (84 wskazania, 18,8%) pokazują, że część respondentów oczekuje także systemowych rozwiązań i realnego wpływu na decyzje władz lokalnych. Natomiast wsparcie liderów

lokalnych i organizacji społecznych (57 wskazań, 12,8%) traktowane jest jako ważne, ale mniej pilne niż działania ogólnospołeczne. Może to wynikać z ograniczonej znajomości takich struktur lub niskiego kontaktu z ich działaniami. Co ciekawe, aż 100 osób (22,4%) zaznaczyło opcję „nie wiem / nie mam zdania”. To sygnał, że znaczna część społeczności może nie być wystarczająco poinformowana lub nie czuje się związana z życiem społecznym gminy.

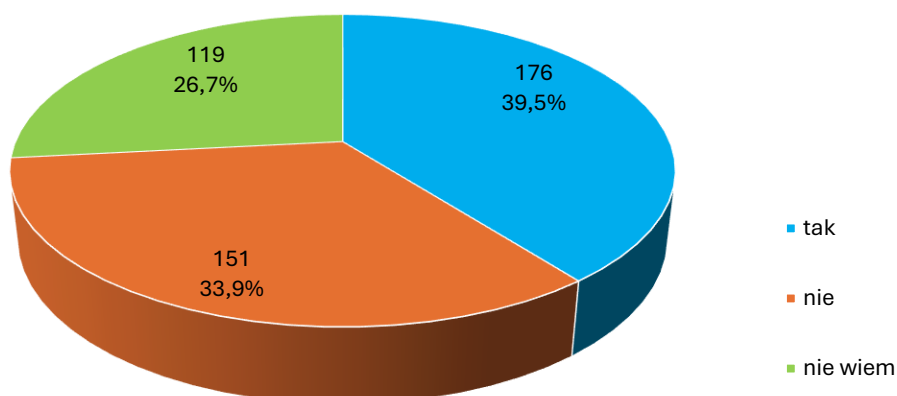
Wykres 52: Najważniejsze działania na najbliższe lata mające na celu wspieranie rozwoju aktywności społecznej i obywatelskiej w gminie (N=446)

Źródło: badania własne

Niemal 4 na 10 mieszkańców (176 badanych, 39,5%) deklaruje gotowość do działania na rzecz innych, co wskazuje na wysoki potencjał do budowania społecznego zaangażowania. Równocześnie jedna trzecia badanych (151 osób, 33,9 %) nie widzi siebie w roli aktywnego uczestnika działań społecznych – może to wynikać z braku czasu, zaufania, przekonania lub informacji. Równie duża grupa jest niezdecydowana (119 osób, 26,7%) – to potencjalni sojusznicy, których można pozyskać odpowiednią komunikacją, inspiracją i prostym dostępem do działania.

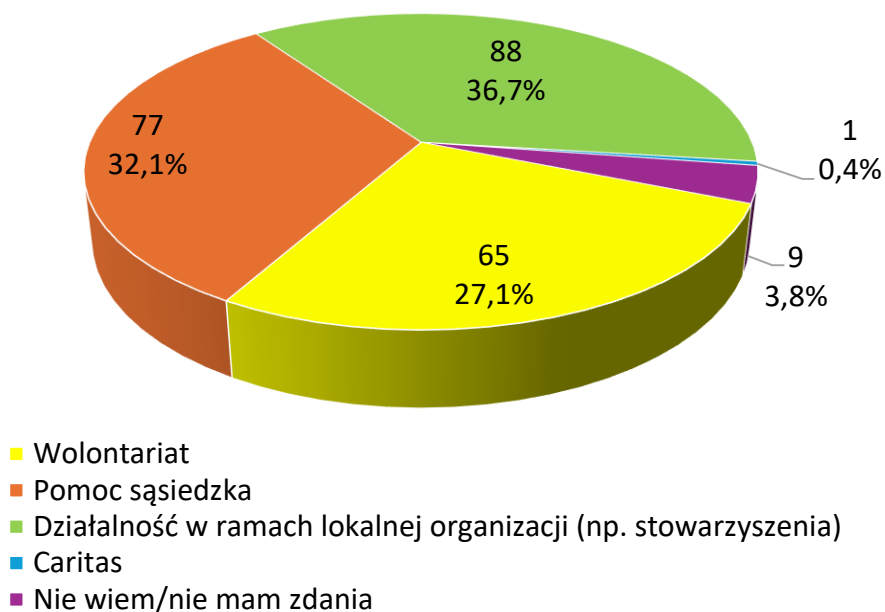
Wykres 53: Deklaracja gotowości zaangażowania się respondentów w działalność społeczną w gminie (N=446)

Źródło: badania własne

Spośród 176 osób deklarujących gotowość do działania społecznego: 36,7% (88 osób) byłoby zainteresowanych działalnością w lokalnych organizacjach (np. stowarzyszeniach), 32,1% (77 osób) wybrało pomoc sąsiedzką, 27,1% (65 osób) wskazało wolontariat. Tylko 1 osoba wskazała Caritas. Natomiast 3,8% (9 osób) nie wyraziło swoich preferencji w tym zakresie.

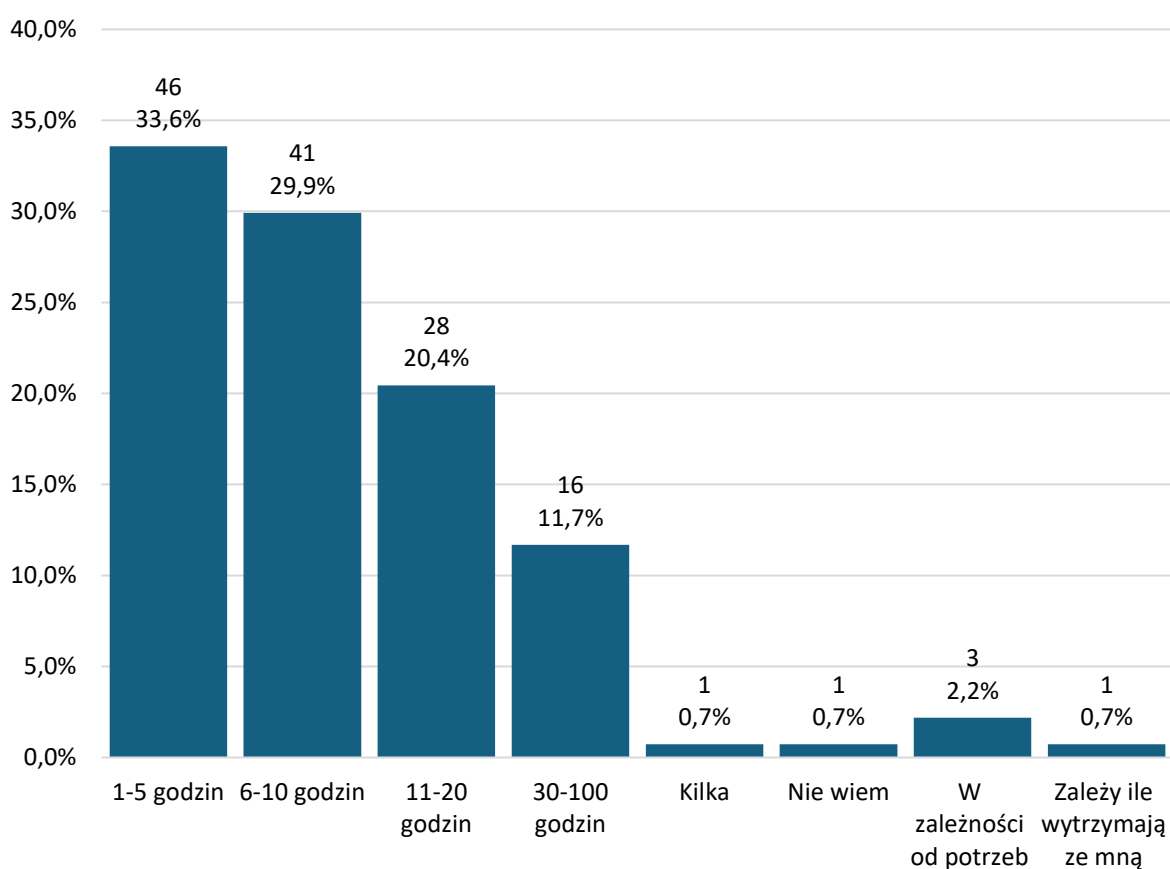
Wykres 54: Rodzaj deklarowanego zaangażowania się respondentów w działalność społeczną w gminie (N=446)

Źródło: badania własne

Jeżeli chodzi o wymiar czasowy zaangażowania społecznego mieszkańców to najwięcej osób (46 respondentów, 33,6%) zadeklarowało, że mogłoby angażować się 1–5 godzin miesięcznie. To oznacza, że mieszkańcy najchętniej wybierają krótkoterminowe i elastyczne formy pomocy. Kolejna duża grupa – 41 osób (29,9%) – byłaby gotowa poświęcić nieco więcej, bo 6–10 godzin miesięcznie, co również wskazuje na dużą otwartość na aktywność społeczną przy zachowaniu równowagi z życiem osobistym i zawodowym. 28 osób (20,4%) byłoby w stanie zaangażować się od 11 do 20 godzin, a 16 osób (11,7%) nawet do 30–100 godzin miesięcznie, co świadczy o istnieniu grupy szczególnie zmotywowanych mieszkańców. Pojawily się również odpowiedzi nietypowe, jak: „kilka godzin”, „w zależności od potrzeb” czy żartobliwe „zależy ile wytrzymają ze mną” – co pokazuje, że część respondentów podchodziła do pytania z dystansem, ale nadal z zainteresowaniem.

Wykres 55: Wymiar deklarowanego zaangażowania się respondentów w działalność społeczną w gminie (N=137)

Źródło: badania własne

5. ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ JAKOŚCIOWYCH - zogniskowane wywiady grupowe (FGI)

CHARAKTERYSTYKA POPULACJI BADANIA JAKOŚCIOWEGO

Aby rozwinąć materiał badawczy w zakresie analizy ilościowej uzyskanej z badania mieszkańców zaplanowano przeprowadzenie badań jakościowych. Do przeprowadzenia badania jakościowego wykorzystano metodę zogniskowanych wywiadów grupowych (FGI). W prezentowanym badaniu zrealizowano spotkania w czterech wskazanych grupach badawczych:

1. diagnozy potrzeb i potencjałów społecznych w zakresie usług społecznych – dla ogółu mieszkańców,
2. diagnozy potrzeb i potencjałów społecznych w zakresie usług społecznych – dla dzieci i młodzieży oraz rodzin z dziećmi,
3. diagnozy potrzeb i potencjałów społecznych w zakresie usług społecznych – dla osób z niepełnosprawnościami,
4. diagnozy potrzeb i potencjałów społecznych w zakresie usług społecznych – dla osób starszych 65+.

Grupa I

Badanie focusowe realizowane w ramach opracowania diagnozy potrzeb i potencjałów społecznych w zakresie usług społecznych – dla ogółu mieszkańców.

Respondenci tej grupy badawczej to eksperci czynnie działający na terenie Gminy Korzenna w obszarze przedmiotu badania. Grupę tą stanowili przedstawiciele: oświaty, pomocy społecznej, policji, kultury, organizacji pozarządowych, Urzędu Gminy Korzenna, przedsiębiorcy, członkowie Ochotniczej Straży Pożarnej, klubów sportowych, Sołtysi.

Grupa II

Badanie focusowe realizowane w ramach opracowania diagnozy potrzeb i potencjałów społecznych w zakresie usług społecznych – dla dzieci i młodzieży oraz rodzin z dziećmi. Respondenci tej grupy badawczej to eksperci czynnie działający na terenie Gminy Korzenna w obszarze przedmiotu badania. Grupę tą stanowili przedstawiciele: oświaty, pomocy społecznej, biblioteki, organizacji pozarządowych, rodziców, liderów gminnych.

Grupa III

Badanie focusowe realizowane w ramach opracowania diagnozy potrzeb i potencjałów społecznych w zakresie usług społecznych – dla osób z niepełnosprawnościami. Respondenci tej grupy badawczej to eksperci czynnie działający na terenie Gminy Korzenna w obszarze przedmiotu badania, Grupę tą stanowili przedstawiciele: Warsztatu Terapii Zajęciowej, pomocy społecznej, opiekunowie i asystenci osób z niepełnosprawnościami.

Grupa IV

Badanie focusowe realizowane w ramach opracowania diagnozy potrzeb i potencjałów społecznych w zakresie usług społecznych – dla osób starszych 65+. Respondenci tej grupy badawczej to eksperci czynnie działający na terenie Gminy Korzenna w obszarze przedmiotu badania, Grupę tą stanowili przedstawiciele: systemu pomocy społecznej, organizacji pozarządowej, ośrodków wsparcia, rodzin oraz Urzędu Gminy.

ANALIZA ZEBRANEGO MATERIAŁU BADAWCZEGO

Grupa I – diagnoza potrzeb i potencjałów społecznych w zakresie usług społecznych dla ogółu mieszkańców

Przedstawiciele: oświaty, pomocy społecznej, policji, kultury, organizacji pozarządowych, Urzędu Gminy Korzenna, przedsiębiorcy, członkowie Ochotniczej Straży Pożarnej, klubów sportowych, Sołtysi.

W odpowiedzi na cel główny badania, z tą grupą respondentów poszukiwano odpowiedzi na pytania:

P1: Na jakie usługi społeczne identyfikujecie Państwo zapotrzebowanie wśród mieszkańców gminy Korzenna?

P2: Jakie potencjały identyfikujecie Państwo w gminie Korzenna, które można zaangażować na rzecz zabezpieczenia potrzeb w zakresie usług społecznych tej grupy mieszkańców?

Uczestnicy badania zgodnie wskazali, że w ostatnich latach obserwowany jest dynamiczny rozwój usług społecznych w Gminie Korzenna. Wskazano na istotne działania i projekty już realizowane, które pozytywnie wpływają na jakość życia mieszkańców. Jednocześnie respondenci zauważyli potrzebę dalszego wzmacniania i poszerzania oferty usług – zarówno w kontekście dostępności, jak i dostosowania ich do zmieniających się oczekiwań społeczności lokalnej.

W szczególności wskazano na następujące obszary wymagające dalszego rozwoju:

- wsparcie zdrowotne, m. in. lepszy dostęp do specjalistów, rehabilitacji, promocja zdrowia psychicznego i fizycznego,
- działania kulturalne, zwłaszcza skierowane do młodzieży i seniorów,
- edukacja i rozwój kompetencji z uwzględnieniem oferty zajęć pozalekcyjnych, rozwój pasji i zainteresowań,
- czas wolny i integracja społeczna, np. poprzez rozwój infrastruktury rekreacyjnej, organizację wydarzeń i zajęć międzypokoleniowych.

Respondenci podkreślali, że Gmina Korzenna posiada znaczące potencjały lokalne, które mogą być skutecznie zaangażowane w rozwój usług społecznych. Wśród najczęściej wymienianych zasobów znalazły się:

- rozwinięta infrastruktura lokalna (świetlice wiejskie, obiekty sportowe, instytucje kultury),
- zaangażowana społeczność lokalna i aktywne organizacje pozarządowe,
- doświadczenie samorządu w pozyskiwaniu środków zewnętrznych,
- potencjał współpracy międzyinstytucjonalnej,
- wysoka motywacja i gotowość do działania ze strony mieszkańców.

Jak zauważyli uczestnicy:

„Należy rozwijać atrakcyjność naszej gminy. Mamy ku temu zasoby infrastruktury oraz ludzi, którym zależy. Potrzebujemy tylko odpowiedniego wsparcia i dalszego kierunku działania”.

„Potrzebujemy usług, którą będą odpowiadały na nasze potrzeby. Często, żeby zabezpieczyć swoje potrzeby mieszkańcy muszą się udać do pobliskich większych gmin. A lepiej czas na dojazdy wykorzystać bardziej pozytywnie”.

Stąd wśród rekomendacji wśród rekomendacji pojawiły się także postulaty dotyczące:

- zwiększenia liczby mobilnych form wsparcia (np. mobilni specjaliści, usługi środowiskowe),
- aktywizacji grup narażonych na wykluczenie społeczne, w tym osób starszych, samotnych, z niepełnosprawnościami,
- wspierania i rozwoju wolontariatu lokalnego jako narzędzia integracji i budowania wspólnoty,
- tworzenia przestrzeni sprzyjających oddolnym inicjatywom mieszkańców, poprzez ułatwienie dostępu do sal, sprzętu, wsparcia merytorycznego czy finansowego.

Wysoki poziom zaangażowania uczestników badania oraz ich gotowość do współpracy pokazuje, że społeczność lokalna dysponuje nie tylko potencjałem infrastrukturalnym, ale również kapitałem społecznym, który odpowiednio wspierany może stać się fundamentem zrównoważonego rozwoju usług społecznych w gminie.

Respondenci identyfikują potencjały, które można zaangażować na rzecz mieszkańców. Respondenci podkreślali również dobrą współpracę z władzami powiatowymi, które jak zauważono aktywnie wspierają rozwój Gminy Korzenna, zarówno w zakresie inwestycji infrastrukturalnych, jak i działań społecznych. Taka partnerska relacja sprzyja skuteczniejszemu planowaniu i realizacji inicjatyw odpowiadających na lokalne potrzeby.

Zwrócono także uwagę na pozytywną współpracę z lokalnymi przedsiębiorcami, którzy w wielu przypadkach nie tylko oferują miejsca pracy, ale też angażują się w życie społeczne gminy, wspierając wydarzenia, sponsorując inicjatywy czy udostępniając swoje zasoby.

Istotnym elementem systemu wsparcia są również organizacje pozarządowe, które zdaniem uczestników badania pełnią ważną rolę w docieraniu do różnych grup społecznych, a ich elastyczność i znajomość lokalnych uwarunkowań pozwala na szybką i adekwatną reakcję na pojawiające się potrzeby.

„W naszej gminie działa wielu ludzi z pasją – i to zarówno wśród urzędników, społeczników, jak i przedsiębiorców. To właśnie dzięki tej współpracy możemy rozwijać usługi społeczne w odpowiedzi na realne potrzeby mieszkańców” – zaznaczył jeden z uczestników badania.

Respondenci szczególnie podkreślili siłę i znaczenie lokalnych struktur społecznych, które odgrywają kluczową rolę w animowaniu życia społecznego i wspieraniu mieszkańców na co dzień. Wśród nich wymieniono przede wszystkim: kluby sportowe, które nie tylko rozwijają aktywność fizyczną wśród dzieci, młodzieży i dorosłych, ale także pełnią funkcję integracyjną i wychowawczą, Ochotniczą Straż Pożarną, której członkowie – poza oczywistą rolą ratowniczą – angażują się również w działania edukacyjne, profilaktyczne oraz wydarzenia lokalne.

Istotnym elementem integrującym społeczność wiejską i pielęgnującym lokalne tradycje oraz współodpowiedzialność za sprawy wspólnoty jest koło gospodyń wiejskich. Również instytucje kultury (dom kultur, biblioteka, basen), które stanowią przestrzeń rozwoju osobistego, edukacji nieformalnej i spotkań międzypokoleniowych. „Kluby, strażacy, koła gospodyń – to są nasi lokalni liderzy. Dzięki nim dzieje się życie w gminie – od sportu po tradycję i wspólną pomoc” – zauważono w trakcie dyskusji.

Uczestnicy badania zgodnie wskazali, że te środowiska są niezastąpionym zasobem społecznym, który – odpowiednio wspierany – może w jeszcze większym stopniu przyczynić się do rozwoju usług społecznych oraz budowy wspólnoty lokalnej opartej na współpracy, zaufaniu i wzajemnym zaangażowaniu.

Na zakończenie spotkania głos zabrał Wójt Gminy Korzenna, który podziękował uczestnikom badania za zaangażowanie i cenne refleksje. Podkreślił, że opinie oraz propozycje wypracowane podczas spotkania będą miały realny wpływ na dalsze planowanie polityki społecznej gminy. Wójt zaznaczył również, że Gmina Korzenna nie tylko konsekwentnie rozwija istniejące usługi społeczne, ale ma również ambicję stać się jeszcze bardziej atrakcyjną przestrzenią do życia – gminą, która nie tylko zatrzymuje swoich mieszkańców, ale także przyciąga nowych poprzez wysoką jakość usług, dostępność infrastruktury oraz przyjazne warunki do życia, pracy i rozwoju.

„Mamy aspiracje stać się jeszcze bardziej atrakcyjną gminą – miejscem, w którym chce się żyć, do którego chce się wracać i w którym nowi mieszkańcy będą widzieć szansę na dobrą przyszłość” – podsumował wójt.

Grupa II – diagnoza potrzeb i potencjałów społecznych w zakresie usług społecznych dla dzieci i młodzieży oraz rodzin z dziećmi

Przedstawiciele: oświaty, pomocy społecznej, biblioteki, organizacji pozarządowych, rodziców, liderów gminnych.

W odpowiedzi na cel główny badania, z tą grupą respondentów poszukiwano odpowiedzi na pytania:

P1: Na jakie usługi społeczne identyfikujecie Państwo zapotrzebowanie wśród dzieci i młodzieży oraz rodzin z dziećmi?

P2: Jakie potencjały identyfikujecie Państwo w gminie Korzenna, które można zaangażować na rzecz zabezpieczenia potrzeb w zakresie usług społecznych tej grupy mieszkańców?

Respondenci wskazują na znaczące zapotrzebowanie na rozwój usług społecznych skierowanych do dzieci i młodzieży. Zwracają uwagę na konieczność poszerzenia oferty zajęć pozalekcyjnych, które umożliwiałyby młodym osobom rozwijanie pasji, zainteresowań, umiejętności oraz kompetencji społecznych.

Wśród najczęściej postulowanych form aktywności znalazły się:

- zajęcia artystyczne: malarstwo, rysunek, rękodzieło, muzyka, teatr,
- warsztaty technologiczne i konstruktorskie, z naciskiem na innowacyjność i rozwój kompetencji cyfrowych,
- aktywności fizyczne i sportowe: koszykówka, siatkówka, piłka nożna, piłka ręczna (dla dziewcząt i chłopców), gry zespołowe, akrobatyka, wspinaczka, siłownia, szachy, jazda na rowerze,
- kluby tematyczne: przyrodnicze, geograficzne, rękodzielnicze,
- zespoły regionalne oraz inne formy działań promujących lokalne dziedzictwo kulturowe,
- półkolonie, wyjazdy wakacyjne oraz wycieczki krajoznawcze, zarówno w obrębie gminy, jak i poza jej terenem,
- warsztaty rozwijające umiejętności społeczne – w tym umiejętności komunikacji, współpracy w grupie, rozwiązywania konfliktów oraz budowania relacji,

- gry planszowe i integracyjne, sprzyjające rozwijaniu myślenia strategicznego, współpracy i aktywnego spędzania czasu w grupie rówieśniczej.

Jak podkreślono w trakcie badania:

„Dzieci i młodzież potrzebują odreagowania, ruchu, ale też kontaktu z innymi i bezpiecznego środowiska, w którym mogą budować relacje i rozwijać się społecznie.”

Dodatkowo akcentowano potrzebę:

- stałego, łatwo dostępnego wsparcia specjalistów – psychologa, psychiatry, neurologa,
- intensyfikacji działań z zakresu profilaktyki zdrowia psychicznego,
- terapii behawioralnych związanych z uzależnieniami cyfrowymi,
- edukacji rodziców w zakresie rozpoznawania potrzeb emocjonalnych młodzieży i wspierania ich w poszukiwaniu pomocy.

Zwrócono uwagę na potrzebę tworzenia dostępnych, bezpiecznych przestrzeni młodzieżowych (kluby, świetlice, pracownie), które będą działać lokalnie – także w mniejszych miejscowościach. Istotne jest także rozwijanie działań międzypokoleniowych, umożliwiających wspólne spędzanie czasu dzieci, młodzieży, rodziców i seniorów.

W obszarze edukacyjnym postulowano:

- rozwój korepetycji i wsparcia edukacyjnego,
- uwzględnienie głosu młodzieży w procesach decyzyjnych (np. poprzez konsultacje),
- wspieranie wolontariatu młodzieżowego i projektów społecznych, dających młodym możliwość działania i współodpowiedzialności.

W kontekście wsparcia rodzin z dziećmi respondenci podkreślają potrzebę rozwoju usług, które będą wspierały zarówno funkcjonowanie rodziny jako całości, jak i indywidualne potrzeby dzieci i rodziców. Wskazano na szereg obszarów wymagających dalszego rozwoju, w tym przede wszystkim:

- szkoły dla rodziców oraz warsztaty komunikacji w rodzinie, które mają na celu wzmacnianie kompetencji wychowawczych i budowanie zdrowych relacji rodzinnych,

- promowanie wspólnego, aktywnego spędzania czasu wolnego przez rodziny, m. in. poprzez wydarzenia integracyjne, zajęcia sportowo-rekreacyjne i warsztaty międzypokoleniowe,
- zwiększenie dostępności do specjalistów, takich jak logopeda i psycholog dziecięcy, w szczególności w systemie usług lokalnych,
- organizację spotkań edukacyjnych dotyczących rozwoju dziecka, zdrowego stylu życia, odżywiania i profilaktyki,
- rozwój wspólnego czytelnictwa oraz rodzinnych aktywności edukacyjno-kulturalnych,
- zajęcia tematyczne dla rodzin z dziećmi – np. warsztaty kreatywne, kulinarne, sensoryczne czy plenerowe.

„Rodzina powinna być wspierana jako całość – nie tylko wtedy, gdy już pojawia się kryzys, ale wcześniej – poprzez profilaktykę, budowanie relacji i wspólne przeżywanie czasu” – podkreślił jeden z uczestników badania.

Respondenci zwracają także uwagę na potrzebę zwiększenia dostępności do żłobków oraz opieki nad najmłodszymi dziećmi, szczególnie w miejscowościach oddalonych od centrum gminy.

Istotnym wyzwaniem, jak podkreślają respondenci, pozostaje dotarcie do tzw. biernych rodziców, czyli tych, którzy nie angażują się w życie społeczne, nie uczestniczą w dostępnych formach wsparcia i często nie są świadomi możliwości, jakie oferuje gmina. W opinii uczestników badania:

„Trzeba wyjść do tych rodziców, którzy są nieobecni – zaprosić ich do działania, ale też zapewnić dostępność, mobilność i przyjazną formę kontaktu.”

Dlatego ważnym kierunkiem działań powinno być aktywizowanie rodziców – m. in. poprzez działania środowiskowe, lokalne kampanie informacyjne, wsparcie animatorów i liderów lokalnych.

Wśród kluczowych form wsparcia wskazano również:

- pomoc psychologiczną dla rodzin,
- mediacje rodzinne, które mogą być skutecznym narzędziem przeciwdziałania eskalacji konfliktów,

- poprawę mobilności w gminie, czyli ułatwienie dostępu do usług, placówek specjalistycznych i wydarzeń poprzez rozwój transportu lokalnego lub wsparcie w zakresie dowozów.

„Bez realnego dostępu – rodziny nie skorzystają z oferty. Potrzebujemy rozwiązań, które skrócą dystans – dosłownie i w przenośni” – zauważyła jedna z uczestniczek.

Respondenci zgodnie wskazują, że Gmina Korzenna dysponuje licznymi zasobami, które mogą być skutecznie zaangażowane w rozwój usług społecznych. W ich ocenie istnieje solidna baza do dalszego działania – zarówno w zakresie infrastruktury, jak i kapitału ludzkiego.

W szczególności podkreślono:

- bogatą infrastrukturę lokalną – świetlice wiejskie, obiekty sportowe, domy kultury, biblioteki, szkoły – które, przy odpowiednim wsparciu organizacyjnym, mogą stanowić fundament dla rozwoju oferty społecznej i kulturalnej,
  - atrakcyjne tereny rekreacyjne i przestrzenie publiczne, które sprzyjają integracji społecznej, organizacji wydarzeń plenerowych i aktywności międzypokoleniowych,
  - lokalnych liderów i społeczników, gotowych do działania na rzecz dobra wspólnego – zarówno w strukturach organizacji pozarządowych, jak i w ramach oddolnych inicjatyw.
- „Mamy ludzi z pasją, którzy potrafią działać i chcą działać. Wystarczy im zaufać i stworzyć warunki – a zrobią naprawdę dużo dla swoich społeczności” – podkreślił jeden z uczestników badania.

W ocenie respondentów, kluczowe jest docenienie i wsparcie tych, którzy już dziś podejmują działania oddolne – poprzez dostęp do informacji, przestrzeni, narzędzi i możliwości współpracy z instytucjami publicznymi.

„Nie trzeba wszystkiego budować od zera – wystarczy mądrze wykorzystać to, co już mamy.”

Grupa III – diagnoza potrzeb i potencjałów społecznych w zakresie usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami

Przedstawiciele: Warsztatu Terapii Zajęciowej, pomocy społecznej, opiekunowie i asystenci osób z niepełnosprawnościami.

W odpowiedzi na cel główny badania, z tą grupą respondentów poszukiwano odpowiedzi na pytania:

- P1: Na jakie usługi społeczne identyfikujecie Państwo zapotrzebowanie wśród osób z niepełnosprawnościami?
- P2: Jakie potencjały identyfikujecie Państwo w gminie Korzenna, które można zaangażować na rzecz zabezpieczenia potrzeb w zakresie usług społecznych tej grupy mieszkańców?

W ramach badania fokusowego przeprowadzonego w gminie Korzenna respondenci wskazali szereg istotnych wyzwań, z jakimi mierzą się osoby z niepełnosprawnościami na co dzień. Zwracali uwagę zarówno na ograniczony dostęp do kluczowych usług, jak i na niewystarczające wsparcie emocjonalne, społeczne i infrastrukturalne. Zidentyfikowano także potencjały lokalne, które odpowiednio wzmocnione i skoordynowane mogłyby znacząco poprawić jakość życia tej grupy mieszkańców.

Zidentyfikowane główne obszary potrzeb osób z niepełnosprawnościami:

- Ograniczony dostęp do usług zdrowotnych i opiekuńczych
Respondenci wielokrotnie podkreślali trudności w dostępie do lekarzy specjalistów na terenie gminy. Jak wskazywano, usługi medyczne są skoncentrowane głównie w większych miastach, co zmusza osoby z niepełnosprawnościami do długich i często uciążliwych dojazdów. Jeden z uczestników zwrócił uwagę, że:
„dostępność do lekarzy specjalistów na terenie gminy jest niska, a najbliższe placówki zlokalizowane są w mieście, gdzie trzeba dojechać”.
Oprócz specjalistycznej opieki medycznej, zauważalny jest również brak lokalnych usług pielęgniarских, rehabilitacyjnych i środowiskowych. Jak wskazano, ta luka szczególnie dotyka osoby niemobilne, które nie mają możliwości opuszczania domu.
- Niewystarczające wsparcie dla rodzin i opiekunów

Rodziny i opiekunowie osób z niepełnosprawnościami czują się często pozostawieni bez odpowiedniego wsparcia. Jak zauważono, opiekunowie są przeciążeni obowiązkami, a brakuje zarówno systemowych rozwiązań, jak i działań pomocowych oferujących im realne wytchnienie. Jeden z respondentów wskazał wprost, że: „wsparcia wymagają również opiekunowie – potrzebne są dla nich szkolenia, grupy wsparcia, ale przede wszystkim możliwość skorzystania z opieki wytchnieniowej”. Wielokrotnie pojawiała się też sugestia stworzenia elastycznego systemu opieki zastępczej, który umożliwiłby rodzinom chwilowy odpoczynek lub załatwienie codziennych spraw.

- Bariery architektoniczne i transportowe

Osoby z niepełnosprawnościami napotykają znaczne trudności w poruszaniu się po gminie zarówno w budynkach użyteczności publicznej, jak i w zakresie przemieszczania się na większe odległości. Jak podkreślano, niezbędne jest „zwiększenie dostępności usług transportowych typu ‘door-to-door’ oraz likwidacja barier architektonicznych w przestrzeni publicznej”. Respondenci wskazywali, że niedostosowane urzędy, przychodnie czy świetlice skutecznie wykluczają osoby z niepełnosprawnościami z udziału w życiu społecznym i publicznym.

- Potrzeba uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym

Z wypowiedzi respondentów jasno wynika, że osoby z niepełnosprawnościami chcą aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym, edukacyjnym i kulturalnym gminy.

Niestety – jak wskazywano – dostępna oferta nie zawsze uwzględnia ich potrzeby ani możliwości. Jeden z uczestników badania zauważył, że:

„w sołectwach i parafiach są miejsca, gdzie można rozwijać różne formy zainteresowań – zajęcia muzyczne, teatralne, komputerowe, spotkania integracyjne – ale brakuje włączenia osób z niepełnosprawnościami w te działania”.

Zajęcia tego typu mogłyby być realizowane w formule międzypokoleniowej i integracyjnej, z udziałem różnych grup wiekowych – co sprzyjałoby budowaniu relacji i przełamywaniu izolacji.

Respondenci zgodnie podkreślali, że osoby z niepełnosprawnościami nie powinny być postrzegane wyłącznie jako odbiorcy pomocy. Wielu z nich chce być aktywnych zawodowo i społecznie, jednak często brakuje im ku temu odpowiednich warunków. Jak zauważono:

„osoby starsze, niepełnosprawne często mogą pracować, utrzymywać aktywność społeczną i zawodową potrzebują jedynie szansy i dostosowanego środowiska”.

Proponowano stworzenie elastycznych form zatrudnienia oraz wspieranie lokalnych przedsiębiorców w zatrudnianiu osób z niepełnosprawnościami. Silnym akcentem badania była potrzeba rozwijania działań wspólnotowych i wolontariatu, zwłaszcza międzypokoleniowego. Respondenci zwracali uwagę, że w gminie istnieje duży potencjał społeczny – zarówno wśród młodzieży, jak i seniorów – który można wykorzystać do wspierania osób z niepełnosprawnościami. Jak podkreślono: „aby rozwinąć wolontariat na rzecz tych mieszkańców, należy zaangażować dzieci, młodzież i dorosłych, takie działania budują więzi i integrują społeczność”.

Grupa IV – diagnoza potrzeb i potencjałów społecznych w zakresie usług społecznych dla osób starszych 65+

Przedstawiciele: systemu pomocy społecznej, organizacji pozarządowej, ośrodków wsparcia, rodzin oraz Urzędu Gminy.

W odpowiedzi na cel główny badania, z tą grupą respondentów poszukiwano odpowiedzi na pytania:

P1: Na jakie usługi społeczne identyfikujecie Państwo zapotrzebowanie wśród osób starszych 65+?

P2: Jakie potencjały identyfikujecie Państwo w gminie Korzenna, które można zaangażować na rzecz zabezpieczenia potrzeb w zakresie usług społecznych tej grupy mieszkańców?

Uczestnicy badania fokusowego zgodnie wskazali, że osoby starsze (65+) oraz ich opiekunowie stanowią jedną z najważniejszych grup społecznych, wymagających zintegrowanego i długofalowego wsparcia w ramach usług społecznych. Wskazano szereg potrzeb, które należy uwzględnić w planowaniu dalszych działań w tym obszarze:

- Potrzeba rozwoju lokalnych form wsparcia dziennego. Seniorzy oraz ich opiekunowie oczekują, że wsparcie instytucjonalne będzie dostępne bliżej miejsca zamieszkania, co ułatwi korzystanie z usług. Wskazano na potrzebę tworzenia nowych klubów seniora oraz placówek dziennego pobytu w każdej miejscowości, dostosowanych do realnych potrzeb. Jak wskazują respondenci:
„Tworzyć je w dłuższej perspektywie, w miarę możliwości, w każdej miejscowości. Szczególnie w formie klubu seniora...”
- Potrzeba elastyczności organizacyjnej usług. Seniorzy i ich opiekunowie potrzebują, by czas i forma funkcjonowania placówek były dostosowane do ich codziennych obowiązków. Godziny funkcjonowania usług powinny wspierać opiekunów w godzeniu pracy z opieką. Jak podkreślają respondenci:
„Należy równocześnie dostosować godziny pobytu do potrzeb opiekunów.”
- Potrzeba lepszej informacji o dostępnych usługach. Zarówno seniorzy, jak i ich opiekunowie często nie wiedzą o możliwościach wsparcia, jakie oferuje system. Wskazano na konieczność działań informacyjnych i edukacyjnych. Jeden z respondentów zauważył:

„Seniorzy w naszej gminie... nie zawsze są świadomi możliwości systemu.” „Rodziny zgłaszają potrzeby wsparcia, często nie są świadomi możliwości uzyskania pomocy” – podkreśla respondent opiekujący się seniorem.

Zwrócono również uwagę na potrzeby integracji społecznej i przeciwdziałania marginalizacji seniorów. W tym zakresie podkreślono potrzebę:

- wsparcia transportowego.

Wskazano na trudności z dotarciem seniorów do placówek wsparcia – brak własnego transportu, ograniczone możliwości rodzin i niewystarczające rozwiązania lokalne.

„Nie zawsze rodziny mogą ich dowieźć i nie zawsze są takie możliwości w środowisku.”

- przeciwdziałania samotności i izolacji.

Wiele osób starszych doświadcza samotności, braku kontaktu z rodziną lub sąsiadami. Seniorzy potrzebują więcej okazji do kontaktu społecznego, działań integracyjnych i animacyjnych.

„Identyfikujemy też grupę samotnych seniorów, którzy nie mogą liczyć na wsparcie najbliższych lub sąsiadów...”

- przełamywania barier psychologicznych.

Seniorzy często odczuwają wstyd lub niechęć do korzystania z usług. Potrzebują wsparcia emocjonalnego, motywacyjnego oraz kampanii społecznych pokazujących, że aktywna starość to wartość.

„Bywa, że jest to wstydlive lub całkowicie odrzucane przez osoby starsze.”

„Starość bywa jeszcze postrzegana jako nieaktywny... etap życia.”

Respondenci wskazują, że seniorzy to grupa najbardziej narażona na wykluczenie cyfrowe. Potrzeba przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu jest bardzo widoczna. Osoby starsze mają utrudniony dostęp do informacji z powodu braku kompetencji cyfrowych. Potrzebują szkoleń, wsparcia technicznego i cierpliwego wprowadzania w nowe technologie.

„Nie są sprawni w korzystaniu z nowych technologii... Jak już je poznają, to chętnie z nich korzystają.”

W badaniu fokusowym silnie wybrzmiała potrzeba uznania roli i wartości osób starszych w społeczności lokalnej. Seniorzy są postrzegani jako ważni, aktywni członkowie wspólnoty,

których doświadczenie, wiedza i życiowa mądrość mają ogromne znaczenie dla budowania więzi międzypokoleniowych i kultywowania tradycji. Jak zauważali uczestnicy:

„Seniorzy są świadkami historii, którzy tworzą przyszłość.”

„Muszą mieć tylko do tego stworzone warunki. My nie wykorzystujemy tych możliwości.”

Wskazano również, że osoby starsze to grupa bardzo zróżnicowana – zarówno pod względem zdrowia, jak i poziomu aktywności. Dlatego niezbędne jest indywidualne podejście do świadczenia usług społecznych, ich elastyczność i dostosowanie do realnych możliwości seniorów.

„Mamy różnych seniorów – sprawniejszych i mniej sprawnych. Usługi muszą być dostosowane do indywidualnych potrzeb.”

Uczestnicy badania zwracali również uwagę na sytuację opiekunów nieformalnych, najczęściej członków rodzin, którzy łączą obowiązki zawodowe, rodzinne i opiekuńcze. Wskazano, że osoby te potrzebują konkretnego wsparcia – poradnictwa, szkoleń, odciążenia i uznania swojej roli.

„Opiekunowie... wymagają wsparcia w łączeniu opieki z życiem rodzinnym, zawodowym... Wymagają często poradnictwa i instruktarzu.”

Jednym z istotnych problemów poruszanych w badaniu były także napięcia rodzinne – wynikające z nieporozumień dotyczących opieki, spraw majątkowych czy wspólnego zamieszkiwania. Respondenci podkreślali potrzebę systemowego wsparcia w zakresie mediacji i budowania porozumienia w rodzinach osób starszych.

Na zakończenie uczestnicy badania zgodnie wskazywali na konieczność prowadzenia szeroko zakrojonej edukacji społecznej na temat starości. Zwracano uwagę na potrzebę zmiany narracji i promowania pozytywnego wizerunku seniora jako wartościowego członka społeczności.

„Do starości trzeba przygotowywać społeczeństwo... Senior jest potencjałem Gminy Korzenna!”

Gmina Korzenna dysponuje znaczącym potencjałem do rozwijania wysokiej jakości usług społecznych skierowanych do osób starszych oraz ich opiekunów. Już dziś obserwuje się stopniowy rozwój infrastruktury wsparcia – działają kluby seniora, dzienne placówki opieki, aktywizowane są lokalne organizacje i środowiska. To dowód na rosnącą świadomość i gotowość gminy do odpowiadania na potrzeby starzejącego się społeczeństwa.

Wielkim atutem gminy jest aktywnie zaangażowana społeczność lokalna, w tym liderzy wiejscy, organizacje pozarządowe, koła gospodyń wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne czy kluby sportowe. Pełnią one ważną rolę integrującą, animującą życie społeczne i mogą być naturalnymi partnerami w rozwoju działań wspierających seniorów. Gmina posiada również rozwiniętą infrastrukturę lokalną, w tym świetlice wiejskie, domy kultury, boiska i miejsca spotkań – które przy odpowiednim wsparciu organizacyjnym mogą stać się przestrzenią do prowadzenia zajęć edukacyjnych, integracyjnych i terapeutycznych dla osób starszych oraz ich opiekunów.

Istotną przewagą Korzennej, jak wskazują respondenci, jest doświadczenie samorządu w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych, co może przełożyć się na dalszą rozbudowę usług – w tym mobilnych form wsparcia, placówek dziennych, poradnictwa oraz transportu dostosowanego do potrzeb seniorów. Dodatkowo, rozproszony charakter gminy i jej położenie wiejskie, mimo że stanowią wyzwanie, mogą być również szansą. Kontakt z naturą, spokój, dostęp do terenów zielonych – to warunki sprzyjające wdrażaniu innowacyjnych form terapii, jak np. terapia lasem czy zajęcia ogrodnicze, które mogą wspierać zdrowie psychiczne i fizyczne seniorów. Ważnym zasobem jest również gotowość mieszkańców do współpracy międzypokoleniowej. W badaniu wskazano, że istnieje duży potencjał do organizowania zajęć łączących młodszych i starszych, opartych na wymianie doświadczeń, wspólnych pasjach i wzmacnianiu więzi.

Gmina Korzenna, poprzez swoje lokalne zasoby, kapitał społeczny i rozwijającą się infrastrukturę, ma realne możliwości, by stać się przykładem gminy przyjaznej seniorom i ich opiekunom – wspierającej ich nie tylko opiekuńczo, ale również społecznie, edukacyjnie i rozwojowo. Na zakończenie spotkania respondenci jednogłośnie stwierdzają:

„Seniorzy mogą nas dużo nauczyć. Trzeba tylko stworzyć okazje do wspólnego działania – i młodszy, i starsi zyskają.”

SPIS WYKRESÓW

WYKRES 1: LICZBA MIESZKAŃCÓW W SOŁECTWACH GMINY KORZENNA	48
WYKRES 2: LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY KORZENNA W WIEKU PRODUKCYJNYM Z PODZIAŁEM NA PŁEĆ	49
WYKRES 3: LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY KORZENNA W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM Z PODZIAŁEM NA PŁEĆ	50
WYKRES 4: LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY KORZENNA W WIEKU POPRODUKCYJNYM Z PODZIAŁEM NA PŁEĆ	50
WYKRES 5: WSKAŹNIK PODWÓJNEGO STARZENIA SIĘ DLA GMINY KORZENNA	51
WYKRES 6: LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY KORZENNA W WIEKU 80-84 LAT Z PODZIAŁEM NA PŁEĆ	51
WYKRES 7: LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY KORZENNA W WIEKU 85 LAT I WIĘCEJ Z PODZIAŁEM NA PŁEĆ	52
WYKRES 8: WSKAŹNIK PRZYROSTU NATURALNEGO W GMINIE KORZENNA	52
WYKRES 9: LICZBA CUDZOZIEMCÓW NA TERENIE GMINY KORZENNA	53
WYKRES 10: LICZBA OSÓB W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI NA TERENIE GMINY KORZENNA	57
WYKRES 11: OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE KORZENNA W LATACH 2020-2024 Z PODZIAŁEM NA GRUPY	58
WYKRES 12: LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ NA TERENIE GMINY KORZENNA	59
WYKRES 13: LICZBA OSÓB I RODZIN Z TERENU GMINY KORZENNA, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ W LATACH 2020-2024	60
WYKRES 14: LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY KORZENNA KORZYSTAJĄCA ZE ŚWIADCZEŃ NIEPIENIĘŻNYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ W LATACH 2023-2024	61
WYKRES 15: LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY KORZENNA KORZYSTAJĄCA ZE ŚWIADCZEŃ PIENIĘŻNYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ W LATACH 2023-2024	63
WYKRES 16: NAKŁADY FINANSOWE GMINY KORZENNA NA ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ W LATACH 2020-2024	66
WYKRES 17: LICZBA ZAŁOŻONYCH NIEBIESKICH KART W GMINIE KORZENNA	71
WYKRES 18: LICZBA RODZIN I OSÓB OBJĘTYCH POMOCĄ W SYTUACJI PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY KORZENNA	71
WYKRES 19: NAKŁADY FINANSOWE NA PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE W GMINIE KORZENNA W LATACH 2020-2024	73
WYKRES 20: MIEJSCE ZAMIESZKANIA RESPONDENTÓW (N=446)	97
WYKRES 21: PŁEĆ RESPONDENTÓW (N=446)	98
WYKRES 22: WIEK RESPONDENTÓW (N=446)	98
WYKRES 23: STATUS ZAWODOWY RESPONDENTÓW (N= 446)	99
WYKRES 24: WYKSZTAŁCENIE RESPONDENTÓW (N=446)	99
WYKRES 25: DŁUGOŚĆ ZAMIESZKANIA W GMINIE (N=446)	100

WYKRES 26: OCENA OBECNYCH WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY (N=446)	100
WYKRES 27: OCENA WŁASNEJ SYTUACJI RODZINNEJ (N=446)	101
WYKRES 28: PROBLEMY/ TRUDNOŚCI ŻYCIOWE RODZIN Z DZIEĆMI – PERSPEKTYWA RESPONDENTÓW ŻYJĄCYCH W RODZINACH JEDNOPOKOLENIOWYCH Z DZIEĆMI (N=206)	103
WYKRES 29: DZIAŁANIA NA NAJBLIŻSZE LATA WSPIERAJĄCE RODZINY Z DZIEĆMI – PERSPEKTYWA RESPONDENTÓW ŻYJĄCYCH W RODZINACH JEDNOPOKOLENIOWYCH Z DZIEĆMI (N=206)	106
WYKRES 30: NEGATYWNE ZJAWISKA DOTYCZĄCE DZIECI I MŁODZIEŻY – PERSPEKTYWA RESPONDENTÓW ŻYJĄCYCH W RODZINACH JEDNOPOKOLENIOWYCH Z DZIEĆMI (N=206)	109
WYKRES 31: NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA NA NAJBLIŻSZE LATA MAJĄCE NA CELU WPIERANIE ROZWOJU DZIECI I MŁODZIEŻY – PERSPEKTYWA RESPONDENTÓW ŻYJĄCYCH W RODZINACH JEDNOPOKOLENIOWYCH Z DZIEĆMI (N=206)	112
WYKRES 32: PROBLEMY/TRUDNOŚCI ŻYCIOWE RODZIN Z DZIEĆMI – PERSPEKTYWA RESPONDENTÓW MIESZKAJĄCYCH W RODZINIE WIELOPOKOLENIOWEJ (N=96)	114
WYKRES 33: DZIAŁANIA NA NAJBLIŻSZE LATA WSPIERAJĄCE RODZINY Z DZIEĆMI – PERSPEKTYWA RESPONDENTÓW MIESZKAJĄCYCH W RODZINIE WIELOPOKOLENIOWEJ (N=96)	117
WYKRES 34: OCENA WPŁYWU OKREŚLONYCH ZJAWISK NA FUNKCJONOWANIE OSÓB STARSZYCH – PERSPEKTYWA RESPONDENTÓW MIESZKAJĄCYCH W RODZINIE WIELOPOKOLENIOWEJ (N=96)	119
WYKRES 35: DZIAŁANIA NA NAJBLIŻSZE LATA WSPIERAJĄCE OSOBY STARSZE – PERSPEKTYWA RESPONDENTÓW MIESZKAJĄCYCH W RODZINIE WIELOPOKOLENIOWEJ (N=96)	121
WYKRES 36: WYSTĘPOWANIE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI FIZYCZNEJ, INTELEKTUALNEJ LUB PSYCHICZNEJ U RESPONDENTA LUB NAJBLIŻSZEJ RODZINIE – PERSPEKTYWA RESPONDENTÓW FUNKCJONUJĄCYCH W GOSPODARSTWACH DWUOSOBOWYCH (N=79)	123
WYKRES 37: WYSTĘPOWANIE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI FIZYCZNEJ, INTELEKTUALNEJ LUB PSYCHICZNEJ U RESPONDENTA LUB NAJBLIŻSZEJ RODZINIE – SAMOTNE OSOBY (N=65)	123
WYKRES 38: WYSTĘPOWANIE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI FIZYCZNEJ, INTELEKTUALNEJ LUB PSYCHICZNEJ U RESPONDENTA LUB NAJBLIŻSZEJ RODZINIE – PERSPEKTYWA RESPONDENTÓW ŻYJĄCYCH W RODZINACH JEDNOPOKOLENIOWYCH Z DZIEĆMI (N=206)	124
WYKRES 39: WYSTĘPOWANIE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI FIZYCZNEJ, INTELEKTUALNEJ LUB PSYCHICZNEJ U RESPONDENTA LUB NAJBLIŻSZEJ RODZINIE – PERSPEKTYWA OSÓB MIESZKAJĄCYCH W RODZINIE WIELOPOKOLENIOWEJ (N=96)	125
WYKRES 40: OCENA WPŁYWU OKREŚLONYCH ZJAWISK NA FUNKCJONOWANIE OSÓB STARSZYCH – PERSPEKTYWA RESPONDENTÓW, KTÓRZY SĄ NIEPEŁNOSPRAWNI LUB	

MAJĄ W SWOJEJ NAJBLIŻSZEJ RODZINIE OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI (N=120)	126
WYKRES 41: DZIAŁANIA NA NAJBLIŻSZE LATA WSPIERAJĄCE OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I ICH RODZINY – PERSPEKTYWA RESPONDENTÓW, KTÓRZY SĄ NIEPEŁNOSPRAWNI LUB MAJĄ W SWOJEJ NAJBLIŻSZEJ RODZINIE OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI (N=120)	129
WYKRES 42: WYSTĘPOWANIE PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH ZE STARZENIEM SIĘ (WŁASNYM LUB NAJBLIŻSZEGO CZŁONKA RODZINY) – PERSPEKTYWA RESPONDENTÓW, KTÓRZY SAMI NIE SĄ NIEPEŁNOSPRAWNI LUB NIE MAJĄ W SWOJEJ NAJBLIŻSZEJ RODZINIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI (N=211)	131
WYKRES 43: OCENA WPŁYWU OKRESLONYCH ZJAWISK NA FUNKCJONOWANIE OSÓB STARSZYCH – PERSPEKTYWA RESPONDENTÓW, KTÓRZY SAMI NIE SĄ NIEPEŁNOSPRAWNI LUB NIE MAJĄ W SWOJEJ NAJBLIŻSZEJ RODZINIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI, ALE UZNALI, ŻE STARZENIE SIĘ STAWOWI WAŻNY PROBLEM ICH RODZINY (N=137)	132
WYKRES 44: DZIAŁANIA NA NAJBLIŻSZE LATA WSPIERAJĄCE OSOBY STARSZE ORAZ ICH RODZINY – PERSPEKTYWA RESPONDENTÓW, KTÓRZY SAMI NIE SĄ NIEPEŁNOSPRAWNI LUB NIE MAJĄ W SWOJEJ NAJBLIŻSZEJ RODZINIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI, ALE UZNALI, ŻE STARZENIE SIĘ STAWOWI WAŻNY PROBLEM ICH RODZINY (N=137)	134
WYKRES 45: OCENA OFERTY SPĘDZANIA WOLNEGO CZASU W GMINIE (N=446)	136
WYKRES 46: OCENA DOSTĘPNOŚCI OBIEKTÓW/ FORM SPĘDZANIA WOLNEGO CZASU I ROZWOJU OSOBISTEGO W GMINIE (N=446)	137
WYKRES 47: CZY BRAKUJE OFERTY KULTURALNEJ W GMINIE (N=446)	137
WYKRES 48: CZY BRAKUJE OFERTY EDUKACYJNEJ DLA RÓŻNYCH GRUP SPOŁECZNYCH (N=446)	140
WYKRES 49: CZY BRAKUJE OFERTY SPĘDZANIA WOLNEGO CZASU W GMINIE (N=446)	142
WYKRES 50: CZY USŁUGI ŚWIADCZONE NA RZECZ RÓŻNYCH GRUP MIESZKAŃCÓW GMINY POWINNY BYĆ CZĘŚCIOWO ODPŁATNE (N=446)	144
WYKRES 51: RODZAJE ZAANGAŻOWANIA RESPONENTÓW W DZIAŁANIA SPOŁECZNE (N=446)	146
WYKRES 52: NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA NA NAJBLIŻSZE LATA MAJĄCE NA CELU WSPIERANIE ROZWOJU AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ I OBYWATELSKIEJ W GMINIE (N=446)	147
WYKRES 53: DEKLARACJA GOTOWOŚCI ZAANGAŻOWANIA SIĘ RESPONDENTÓW W DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNĄ W GMINIE (N=446)	148
WYKRES 54: RODZAJ DEKLAROWANEGO ZAANGAŻOWANIA SIĘ RESPONDENTÓW W DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNĄ W GMINIE (N=446)	148
WYKRES 55: WYMIAR DEKLAROWANEGO ZAANGAŻOWANIA SIĘ RESPONDENTÓW W DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNĄ W GMINIE (N=137)	149

SPIS TABEL

TABELA 1: LICZBA DZIECI UCZĘSZCZAJĄCYCH DO PRZEDSZKOLI W GMINIE KORZENNA W LATACH 2019-2024	55
TABELA 2: LICZBA DZIECI UCZĘSZCZAJĄCYCH DO SZKÓŁ PODSTAWOWYCH W GMINIE KORZENNA W LATACH 2019-2024	55
TABELA 3: LICZBA UCZNIÓW UCZĘSZCZAJĄCYCH DO SZKOŁY MUZYCZNEJ I STOPNIA W KORZENNEJ W LATACH 2019 - 2024	56
TABELA 4: LICZBA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ (PRAWNĄ I BIOLOGICZNĄ) W GMINIE KORZENNA W LATACH 2021-2023	56
TABELA 5: LICZBA DZIECI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ W GMINIE KORZENNA	56
TABELA 6: LICZBA MIEJSC ZABEZPIECZONYCH NA POTRZEBY OSÓB BEZDOMNYCH W GMINIE KORZENNA	57
TABELA 7: TYPY RODZIN Z DZIEĆMI OBJĘTE POMOCĄ SPOŁECZNĄ NA TERENIE GMINY KORZENNA W 2024 ROKU	59
TABELA 8: RODZAJ USŁUG ŚWIADCZONYCH RODZINOM Z TERENU GMINY KORZENNA.....	61
TABELA 9: NAKŁADY FINANSOWE GMINY KORZENNA NA REALIZACJĘ ŚWIADCZEŃ NIEPIENIĘŻNYCH W LATACH 2020-2024	62
TABELA 10: LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ W PODZIALE NA RODZAJ PRYZNANEGO ZASIŁKU W GMINIE KORZENNA W LATACH 2020-2024	64
TABELA 11: LICZBA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ KORZYSTAJĄCYCH ZE WSPARCIA NA TERENIE GMINY KORZENNA	66
TABELA 12: LICZBA RODZIN OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI KORZYSTAJĄCYCH ZE WSPARCIA NA TERENIE GMINY KORZENNA	67
TABELA 13: LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ NA TERENIE GMINY KORZENNA W LATACH 2020-2024	68
TABELA 14: OSOBY BEZROBOTNE NA TERENIE GMINY KORZENNA WG PODZIAŁU NA PŁEĆ..	69
TABELA 15: LICZBA DZIECI KORZYSTAJĄCYCH Z OKREŚLONEGO RODZAJU WSPARCIA	69
TABELA 16: LICZBA RODZIN ORAZ OBJĘTYCH W NICH DZIECI JEDNYM GORĄCYM POSIŁKIEM W LATACH 2020-2024 W RAMACH PROGRAMU „POMOC W FORMIE POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU NA LATA 2019-2023”” I „POMOC W FORMIE POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU NA LATA 2024-2028”	70
TABELA 17: LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z PORAD PSYCHOLOGA NA TERENIE GMINY KORZENNA	72
TABELA 18: LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z PORAD PRAWNIKA NA TERENIE GMINY KORZENNA	72
TABELA 19: INFRASTRUKTURA OBIEKTÓW (LICZBA PLACÓWEK I MIEJSC W PLACÓWCE ORAZ ZAPOTRZEBOWANIE) NA TERENIE GMINY KORZENNA ZA OKRES 2023-2024.....	74
TABELA 20: WARSZTATU TERAPII ZAJĘCIOWEJ W BUKOWCU - DANE ZA LATA 2019-2024	77
TABELA 21: LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY KORZENNA KORZYSTAJĄCYCH Z OKREŚLONYCH USŁUG W LATACH 2023-2024.....	78

Fundusze Europejskie
dla Małopolski

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

MAŁOPOLSKA

TABELA 22: USŁUGI Z PODZIAŁEM NA FORMĘ – OPIEKUŃCZE, SPECJALISTYCZNE PRYZYCNANE MIESZKAŃCOM GMINY KORZENNA W LATACH 2020-2024.....	79
TABELA 23: ZESTAWIENIE BUDYNKÓW BĘDĄCYCH W POSIADANIU GMINY KORZENNA	86